

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti:

Besenyői BEÖTHY KÁLMÁN őrnagy

Segédszerkesztő:

BENEDEK MIHÁLY százados

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

I. KER., BÖSZÖRMENYI-ÚT 21. SZ.

Postatakarékpénztari

cekkszám: 25.342

Megjelenik

minden hónap 1-én és 15-én

Telefon: 15-01-90

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,**Hiszek egy isteni örök igazságban,**Hiszek Magyarország feltámadásában.**Amen.*

Higítás vagy frissítés.

A Magyar Szent Koronához visszatért Kárpátalján megindult tehát a rendes állami élet, helyén van a teljes igazságügyi és közigazgatási szervezet s helyén van az a csendőri szervezet is, amelynek elődje $\frac{1}{3}$ -ában a belső területekről kölcsönvett öregebb legénység, a többi pedig az iskolák padjaiból elvezényelt s az elméleti kiképzést éppen csak hogy megkóstolt próbacsendőrökből állott. Az események után most már megállapíthatjuk, hogy ez a kényszermegoldás semmit sem csökkentett a csendőrség erején, lendületén és minőségén. A magyar fajta dícséretére válik, hogy ez a meglehetősen bátor kísérlet bevált. Bevált annyira, hogy a lakosság és a hatóságok észre sem vették a rendfokozati elosztásnak ezt az aránytalanságát, hanem csak annyit tudtak és tudnak, hogy a csendőrség Kárpátalja közbiztonságát is birtokába vette s az első perctől fogva markában tartja úgy, amint az a mi nagykönyvünkben meg van írva.

Azt mondtuk az előbb, hogy ez a siker a magyar fajta tulajdonságait dícséri, de ez egy magában nem elég magyarázata a dolgoknak. Kárpátalján ugyanis minden két próbacsendőr mellett ott állott egy-egy öreg csendőr s ebben az egyetlen öreg csendőrben volt annyi tudás, volt annyi ügyesség, kötelességtudat, munkabeosztási érzék, gondosság, szemfülesség, egyszóval annyi igazi csendőrerő, hogy testvériesen nemesak megfelezhette, de meg is harmadolhatta és eloszthatta önmagát, juttatva magából eleget a másik két fiatalnak is. Az öreg csendőr csupán pillérje volt a kárpátaljai szolgálatnak s ez a pillér elbírta a kétharmadnyi megterhelést. Ez az egyharmadnyi öreg csendőr úgy vonta magához a kétharmadnyi kiképzetlent, mint mágnespatkó a gombostűt s aztán nem is engedte el többé. Az öreg csendőr nem engedte felhigítani magát ebben a kétharmados keverékben, mint ahogy a nemes borból sem lesz lőre, ha kétharmad vizet hozzáöntünk, mert a nemes bor ebben a számtanilag előnytelen keverékben is megtartja lelkét, tüzét és zamatát.

Eltekintve attól, hogy a kárpátaljai öreg csendőr megérdemli ezt a kis méltatást, ezeket a

tényeket a csendőrség általános önellenőrzése és önmegítélése érdekében is célszerűnek láttuk megvilágítani. A csendőrség húszéves belső munkájának, kiképzésének, nevelő eszközeinek, összes hivatásbeli és erkölcsi erőforrásainak is egyik beszédes vizsgálója volt ez a kárpátaljai helytállás. Mindig tudtuk, hogy jó úton járunk, elméleti számvetéseken felül sokszor igazolta ezt a valóságos élet is, de az első komoly, nagyarányú próbát csak most állottuk ki. A felvidéki teljesítményünket más szemmel kell néznie, mert abba az első honfoglalásba beleadtuk a legénységünk gondosan kiválogatott színe-javát, megadhattunk mindent, ami csak számban, minőségben és technikában a csendőrségnél tartalékképpen felgyülemlett a várakozás évei alatt. Kicsit ünnepeztünk, parádéztunk is, odanyujtottuk önmagunk krémjét bőkezűen, gazdagon az első fel szabadult területnek, ami a történelmi fordulat első perceinek a mámorában természetes volt. Kárpátaljának ennyi gondoskodást már nem adhattunk, oda már csak az jutott, amit a reális szükségletek feltétlenül megköveteltek, ott tehát már a csendőrség átlagának kellett vizsgáznia, az igazi értékmérés pedig az átlagon nyugszik. Minden okunk megvan rá, hogy az eredmény megelégedéssel és büszkeséggel töltsön el bennünket s erre a büszkeségre különös joga van minden bajtársunknak — öreg csendőrnek és próbacsendőrnek —, akik a csendőrségnek a Kárpátalján szálalt biztosítottak.

Próbacsendőrjeink most visszaültek az iskolapadokba s a rátermettség, lelkesség mellé megszerzik a csendőrségi szolgálat könyvtudományát is, a kiképzés ütemét azonban az idők sürgetik, iskolára kevesebb idő jut. Ami azonban az iskolákban így elmarad, megtalálható az őrsökön. Ebben a mostani nagy vérfrissítésben, fiatal erők tömeges felszívása idején minden öreg csendőrnek ki kell vennie a részét a fokozott kiképzési, nevelési munkában, ami az őrsökre hárul. Gondoljuk meg, hogy ezer és ezer próbacsendőr lép a sorainkba aránylag igen rövid idő alatt s néhány év múlva ezek az ezrek teszik majd a csendőrség törzsét. Ha ők elméleti, gyakorlati, erkölcsi tekintetben nem kapják meg azt a gondos nevelést, ami a kárpátaljai öreg csendőrt háromszoros helytállásra is képessé tette, akkor ez a mostani próbacsendőrözön nem vérfrissítés, nem erősödés, hanem felhigítás lesz. Aztán már önthetic hozzá a bort, a lőre lőre marad.

Súlyosító és enyhítő körülmények.

Irta: DR. DEMKOVITS LEÓ
ny. kir. ügyész.

A bűnvádi eljárásban úgy a nyomozás, mint a vizsgálat célja annak a tisztázása, hogy lehet-e vádat emelni, illetve, hogy van-e helye főtárgyalás elrendelésének? Ha igen, úgy következik a főtárgyalás kitűzése, ahol a bűnügy érdemleges elbírálást nyer. Ha a bűnösség megállapítást nyert, következik a büntetés kiszabása. Ekkor kell a bíróságnak a Btk. 89. §-a értelmében figyelembe venni és mérlegelni azokat a körülményeket, amelyek betolyással voltak a bűncselekmény elkövetésére.

Minthogy a csendőrnek a nyomozásnál van fontos feladata, én is a nyomozás szempontjából tárgyalom a kérdést. Hogy a bűnügy alaposan elbírálható legyen, a nyomozás során kell megállapítani, hogy milyen súlyosító és enyhítő körülmények forognak fenn. Ha a nyomozás ezek megállapítására nem terjedt ki, akkor hiányzik az alap a bűnügy helyes elbírálására. A hiány részben pótolható ugyan a főtárgyaláson felmerült adatokkal, de teljesen nem. A főtárgyalás gyors ütemben folyik, ott már minden körülmény nem tisztázható, pedig fontos volna pl. az, hogy a vádlott milyen anyagi viszonyok közt volt, amikor a lopást elkövette. Magának a vádlottnak erre vonatkozóan tett nyilatkozata nem fogadható el teljes mértékben valószínű. A csendőr a körletében lakóknak életmódját, magaviseletét, vagyoni körülményeit jól ismeri, tehát módjában áll, hogy ezekről a nyomozás folyamán megállapításokat tegyen. A jó nyomozó nemcsak a bűnösségre vonat-

kozó bizonyítékokat, hanem a súlyosító és enyhítő körülményeket is lelkiismeretesen kinyomozza, amit egyébként a Szut. 415. pontja a csendőrnek külön is kötelességévé tesz.

Már most az a kérdés, hogy mit kell érteni súlyosító, illetve enyhítő körülmények alatt s melyek azok? Értelmük magából az elnevezésből megállapítható. Az előbbieket súlyosabbá, az utóbbiak pedig enyhébbé teszik az elkövetett bűncselekményt, vagyis súlyosítják, illetve enyhítik a kiszabandó büntetést. Hogy melyek ezek a körülmények, a mi büntetőtörvénykönyvünk nem sorolja fel, mert azok nagy számánál és változatosságánál fogva kimerítő felsorolást adni nem is lehet.

A külföldi törvények némelyike megkísérli a súlyosító és enyhítő körülmények felsorolását, a felsorolás azonban nem kimerítő. A mi büntetőtörvényünk a bíróra bízta a súlyosító és enyhítő körülmények fennforgásának megállapítását s ez a leghelyesebb. De ez teszi aztán nehezzé az ítélezést, mert a bűncselekmény mérlegelése igen nagy és lelkiismeretes megfontolást kíván. Maga a bűncselekmény igen gyakran könnyen bizonyítható beismerés, tanuk vallomása, vagy egyéb tárgyi bizonyítékokkal. Tehát nem a bűnösség megállapítása nehéz, hanem az, hogy a cselekményért milyen büntetést érdemel a tettes.

A súlyosító és enyhítő körülmények rendszerint nem egymagukban, hanem más körülmények társaságában jelentkeznek, vagyis több súlyosító és enyhítő körülmény egyszerre nyer elbírálást. Ezért mondja a Btk., hogy ha a súlyosító körülmények vannak túlsúlyban, akkor a bűncselekményre megállapított büntetési tétel legmagasabb mértékét

A négy lábú büntárs.

Irta: Sz. L.

Még annak idején, jártomban-keltemben az embernemlakta mélabús pusztalegelőkön, sokszor kerültem szembe olyan meglepő sajátosságokkal, aminőkön az avatatlan szem egykedvűen elsiklott volna, annyira hozzásimultak a pusztai jellegzetességéhez... Mert külön tudomány volt az: hozzászoktatni a szemet, hogy fel tudja fedezni a változatokat a semmitmondó hallgatag általánosságban... S az e téren való első tapasztalataimat a mozdulatlanul alakoskodó emlős- és madárvilág megfigyeléséből szereztem... Kezdetben ugyanis gyakorlatlan szemem csak akkor fedezte föl ezeket az állapotokat, mikor már megiramodtak, vagy felröppentek... Mozdulatlanságukban képtelen voltam jelenlétüket felfedezni. De ha véletlenül sikerült őket már akkor megpillantani, mikor ők még engem nem is sejtve legelésztek vagy bogarásztak, meglepetve tapasztaltam, hogy mikor észrevettek, első dolguk nem a menekülés volt, hanem mozdulatlanul dermedve, eltűnni, beolvadni igyekeztek a talaj- vagy növénykörnyezetbe... S csak akkor gondoltak a menekülésre, mikor meggyőződésükkel vált, hogy fölfedeztem őket...

Az állati ravaszkodásnak ez a tapasztalata aztán önkéntelenül is ráterelte a figyelmemet a pusztai pásztoraira... Ezekre az őstermészethez olyan igen közelálló ösztönös és ravasz emberekre... És mond-

hatom, ezen a téren is csakhamar igen meglepő sajátossággal találkoztam.

Megfigyeltem többek között, hogy az egyébként nagyhangú, izgága juhászok a kutyaikkal rendszeren *suttogva* rendelkeznek: te puli, kergesd szét azt a két küzdő kost!.. Vagy: te puli, fordítsd meg a falka elejét!... Mindig *suttogva*, sose hangosan, — pedig a pusztai ember hozzá van szokva a hangos beszédhez, mert a szél elviszi a hangot, azonkívül a pulinak tulajdonképpen parancsot ad, aminek nyomatékosnak kellene lenni...

Minél többet hallottam ezt a halk beszédet s ezt a *suttogó* parancsot, annál jobban izgatta a kíváncsiságom... Anélkül, hogy a nyitjára tudtam volna jönni, mert okát adni senki se tudta vagy akarta, — maguk a juhászok is csak a vállukat rángatták és bizalmatlanul hallgattak kérdezősködésemre...

Így történt aztán, hogy öreg Szuhayhoz fordultam fölvilágosításért...

Nagyot nevetett az öreg, majd elgondolkozva kezdte tömködni a pipát...

— Nagy sora van ennek, amit nem is lenne szabad elmondani talán!...

Telitöltöttem a poharát, ő meg kicsiholt...

— Azon köll kezdeni, hogy a juhász tolvaj mindahány! Zsivány!... A ragadozás már benne van a természetében!...

kell alkalmazni, vagy legalább is megközelíteni. Amikor pedig az enyhítő körülmények vannak többségben, a büntetési tetel legkisebb mértékét kell alkalmazni, vagy azt meg kell közelíteni. Sőt azt is megengedi a törvény, hogy ha az enyhítő körülmények nagyon nyomatékosak, a bíró leszállhat a legközelebbi enyhébb büntetési nemre is; tehát fegyház helyett börtönt, börtön helyet togházat szabhat ki.

Nem szabad azonban figyelmen kívül hagynunk, hogy a Btk. a súlyosító és enyhítő körülményeken kívül minősítő körülményekről is szól. Ha ezeket egymással szembe állítjuk, megtaláljuk a köztük levő különbséget. Ennek lényege pedig az, hogy az eljáró bíró szabadon dönt a telet, hogy a tennőrgő súlyosító és enyhítő körülményeket ellogadja-e s ha igen, azoknak mily jelentőséget tulajdonít. Ezzel szemben a törvényben megállapított súlyosító (minősítő) körülményeket a bíró köteles figyelembe venni. Ennek a kérdésnek megvilágítására legalkalmasabb cselekmény a lopás. A Btk. 336. és 338. §-ai felsorolják azokat az eseteket, amikor a lopás a lopott dolog értékére való tekintet nélkül büntetett. Pl. valaki ellop egy 20 P értékű tárgyat, de oly módon, hogy a lakás felnyitására hamis kulcsot használ. Maga a lopás az értékre való tekintettel vétség volna; de mert a törvény a cselekményt az elkövetési eszköz veszélyességére való tekintettel büntetetté minősíti, ezt a bíró is köteles megállapítani. Természetesen a bíró az enyhítő körülmények figyelembevételével a cselekményt vétséggé minősítheti.

A súlyosító és enyhítő körülményeken kívül a gyakorlatban találhatunk oly körülményeket is, amelyek első pillanatban mint súlyosító, vagy enyhítő körülmények tűnnek fel, azonban a bűnügy

egyéb adatainak gondos mérlegelése után a bíró arra a megállapodásra jut, hogy ezek sem az egyik, sem a másik irányban nem veendő figyelembe. Ezek a közömbös körülmények.

Az alábbiakban először a súlyosító, másodsor az enyhítő, harmadsor pedig a most említett közömbös körülmények közül fogok bemutatni néhányat, amelyek a leggyakoribbak.

I. Súlyosító körülmények.

1. Büntetett előélet.

Ezt tekinti a bírói gyakorlat a legnyomatékosabb súlyosító körülménynek, mert azt mutatja, hogy a tettest az előző büntetés nem javította meg, pedig a büntetés célja csak elenyésző mértékben a megtorlás, nagyjából célja a javítás. Eszerint ha a tettes újabb és újabb bűncselekményeket követ el, ezzel azt mutatja, hogy előző büntetése nem hatott reá javítólag.

A bűncselekmények nagy részét bizonyos csoportokba lehet osztani. Ilyen csoportok: az élet, a testi épség, a vagyon, a becsület stb. ellen irányuló bűncselekmények.

Bírói gyakorlatunk szerint az újabb bűncselekmény elbírálásánál az előző büntetés minden esetben súlyosító körülmény akkor is, ha az újabb bűncselekmény nem tartozik az előzővel azonos csoportba. Pl. az előző büntetést testi épség elleni bűncselekmény miatt szabták ki, az újabb bűncselekmény pedig a vagyon ellen irányul. Mert minden ily bűncselekmény bizonyos romlottságot bizonyít; ezért a bíró mérlegelésére tartozik az, hogy az előző cselekményt mily mértékben tartja súlyosítóknak.

Ittunk...

— Rendesen birkát oroznak... Egymástól...
Amiért agyonverés jár, vagy a tolvaj szemeit kiszedik bicskahegygel...

— Szép!...

— Az a!... Mer' a birkásgazda se alszik!...
Lenyomkodta a pipán a paraszat...

— Más az, ha van a tolvajnak esőndes társa...
Néma pulija...

— Néma pulija?

— Az a!... Mer' azt elküldi félmérföldről is az idegen nyájhoz, oszt lopat magának kedvire!

— Hogy lehet az?...

— Könnyen!... A néma puli nem ugat, nem hangoskodik, mint a többi, hanem úgy hajt, akár az árnyék!... A szorított birkának meg ninesen érkezése bégetéssel panaszkodni!

— Aztán, hogy elkerülködik az ilyen néma puli?

— Hát az már osztán igön csak nehezen!...
Erre szolgál az állandó suttozás!... A juhász a pulijához már kölyökkorától kezdve csak suttozva beszél, oszt az vagy megérti ebből vagy nem, hogy neki se szabad hangoskodni!... De csak minden ezredik, ha megérti, a többi csaholva hajt!...

Oda voltam a csodálkozástól...

— Éppég ezért a néma pulinak igön nagy ára van!... Házat is adnak érte, mer' azér', hogy vagyont loopathat össze vele a gazdája!...

— Érdekes!...

— Ahhát!... Régen a csendbiztos minden tavaszon végigjárta a pandúrjaival a nyájakat, oszt odaszólt a juhásznak: Kapasd csak azt a pulit, te jó embör!... Minek?... Majd ez az ustor mögmondja, ha sokat jár a szád!... A juhász erre kapatta, s ha a puli hang nélkül hajtott, a csendbiztos a legényeivel azonnal agyonlövötte...

Addig rimánkodtunk öreg Szuhaynak, diákgyerekek, testvérek, hárman, hogy kerített nekünk valahonnét a kecskeméti „zöld”-ről egy öreg juhászt — néma pulijával...

Ilyen komédiát se láttam még életemben!...

Szuhay megbeszélte a dolgot az öreggel. Suhajtó, a juhásznak az akácos szélén delett a nyájával, onnat kellett a néma pulinak birkákat szakítani és behajtani a tanyaiba...

Mi látésővel kezünkben a nyájtól három-négy száz lépésnyire egy dombon foglaltunk lesállást, hogy se a juhásznak, se a néma puli ne vehessen bennünket észre...

A vén juhász kiballagott Szuhayval meg a pulijával a tanya elé, s ott szólítani kezdte halkán a bűntársát:

— Puli te!...

A kutya okosan fölnézett rá fekete szőrpamacsai közül...

— Ahun a farka, az akácos szélén... látod-e?...

A puli nézett, de nem látta... Hajlatban állott...

Ha a tettes ugyanazon csoportba tartozó bűncselekményt követ el többször, ez súlyos beszámítás alá esik. És minél több az előző büntetések száma, annál súlyosabb lesz az újabb büntetés.

Itt felmerül az a kérdés, hogy mily mértékben kell figyelembe venni az előző büntetést, ha annak kiállása óta már igen hosszú idő, pl. 15 év telt már el? A bírói gyakorlat ezt a kérdést úgy oldotta meg, hogy ily esetben az előző büntetést nem tekinti súlyosbító körülménynek.

2. Az okozott sérelem nagysága.

Itt különbséget kell tennünk egyrészt a vagyon, másrészt a nem vagyon elleni (testi épség, becsület elleni) bűncselekmények közt. A vagyon elleni bűncselekmények nagy részénél a törvény határvonalat húz oly módon, hogy a kárt bizonyos összegben állapítja meg s ha az okozott kár ezt az összeget nem haladja meg, akkor a cselekmény vétség, ellenkező esetben pedig büntett. A lopásnál ez az értékhatár 200 pengő. Ha az ellopott tárgy értéke a 200 pengőt sokszorosán meghaladja, ezt a bíróság súlyosbító körülményként fogja elbírálni.

A nem vagyon elleni bűncselekményeknél is alapít meg a törvény néhol bizonyos határt. Így a testi épség elleni bűncselekményeknél megállapítja, hogy a sérülés mennyi idő alatt gyógyul s aszerint minősíti a cselekményt könnyű testi sértés vétségének stb. A súlyos testi sértés büntette akkor áll fenn, ha a sérülés 20 napon túl gyógyult. Ha tehát a gyógyulás időtartama a 20 napot tetemesen túlhaladja (pl. félévig tartott), akkor ezt a bíróság a büntetés kiszabásánál juttatja kifejezésre.

Más bűncselekményeknél is figyelembe kell

venni annak a rendesnél súlyosabb voltát. Pl. becsületsértésnél a sértő kitételek valóságos tömegét stb.

3. A kár meg nem térülése.

Itt legnagyobb részt vagyon elleni bűncselekményekből származó kárról lehet szó. A tettes által okozott kár annak vagyontalansága miatt nem térülhet meg; minél nagyobb a kár, annál súlyosabb lesz a büntetés.

De itt figyelembe kell venni a sértett vagyoni helyzetét is. Ha a tettes az ugyancsak rossz anyagi viszonyok közt levő sértettnek nehezen megtakarított pénzét lopja el, sokkal súlyosabb elbírálást nyer, mint hogyha a vagyonos sértettnek valamely fényűzési cikkét tulajdonítja el, amelynek hiányát a sértett meg sem érzi.

4. A tettes életmódja.

Ennél a körülménynél különösen értékes adatokat szolgáltathat a nyomozó csendőr. Gyakori portyázásai alatt alaposan megismeri örskörletének lakóit s így tudja azt, hogy pl. a tettes munkaképes ugyan, de munkakerülő életmódot folytat, züllött csavargó, iszákos egyén, akinek javulására semmi kilátás nincs.

5. Az elkövetésnél tanúsított konokság.

A tettes romlottságát mutatja, hogy ha a szándékolt bűncselekményt nem tudja első alkalommal végrehajtani, ezt újból és újból megkísérli. Vagy pedig a cselekményt többször követi el. Pl. testi sértésnél ennek megisméltése a szúrások tömege által. Ez mutatja azt, hogy a tettes a szándékolt bűncse-

— No, gyere ide, majd fölemellek!...

És föl is emelte két tenyere között a feje fölé...

A puli már ösmerhette ezt a mókát, mert érdeklődve azonnal körülnézett és a tekintete csakhamar megállapodott a nyájon. Mire az öreg letette...

— No, most már osztán eridj, oszt hozzá!...

Elindult zsinóregyenesen, de csak úgy módjával, kocogva, nem hebehurgyán...

S mikor olyan százötven lépésre érte, mielőtt odament volna, előbb ravaszul kört kanyarított, hogy kitapasztalja, hogy hol van a juhász meg a pulija, aztán, hogy terül el az erdőszélen a nyáj... S mikor ezt szemmel láthatólag megállapította, megrohant hangtalanul három, a többitől távolabb bóbiskoló ürüt, egy szempillantás alatt talpra marta őket, s a másik szempillantásban már be is ugrasztotta a fedezetet nyújtó sűrű erdőbe...

Az egész csak egy villanás műve volt, nem maradt időnk még szörnyülnödni se, mert vagy kétszáz lépéssel följebb már ki is tört velük az erdőből és hajtotta maga előtt mind a hármat széleseben és nyilegyenesen a tanyába...

Mindezt mondjuk két perc leforgása alatt megismételte háromszor és pedig olyan csöndben, olyan gyorsan és annyi körmönfonsággal, hogy mi azt hitük, hogy csak káprázatot látunk s még a lélegzetünk is megállt álmélködésünkben...

Hét birkát hozott el háromszorra és Suhajtó, a juhászunk meg a pulija még mindig szundikált jóízűen...

Szuhay tölesért csinált a tenyeréből és odarivalogta neki az erdőszélre:

— Hé, Suhajtó!... Jössz te csak ide!...

A juhász felült, aztán fölállt és nagybottal a kézben és sarkában a pulijával megindult a tanya felé...

— Mér' nem vigyázod jobban a birkákat... ebadta?!...

A juhász nagyot nézett:

— Hát nem vigyázom?!...

— Nem hát!... Ott van most is hét a szín alatt... ördög büjjék a bőrödbe!...

— Hujnye az antiját!.. Puli!... Hát így vigyázod a falkát?... Mingyá' összetöröm a csontjaidat!...

A puli nem tudta továbbadni a felelősséget... Elfordult szégyenkezve, bánatosan... Belőlünk meg kitört a kacagás...

*

Az öreg kiadós ebédet, meg ötforintos bankót kapott a látványosságért... Mikor evett-ivott, a pénzt zsebrevágta, lekezelt velük, intett a jól tartott pulinak és elindult járkon-bokron keresztül Kecskemétre...

Ahol ballagnak már az izsáki paflagoniákon, a Kolontó szélbe... Aki kíváncsi rájuk, ahol a látó, utánuk tekinthet...

vitéz Kapossy g. szds. felv.

lekmény végrehajtását komolyan elhatározta s ennek végrehajtásától őt semmiféle akadály el nem térítheti.

6. *Az elkövetés ideje.*

Tudjuk, hogy a bűncselekmények elleni védekezés általában nehéz s nagyfokú éberséget kíván. S éppen ezt az éberséget akarja kijátszani a tettes azáltal, hogy a cselekményt éjjel, vagyis oly időben követi el, amikor az alvó ember védekezésre kevésbé képes, vagy egyáltalán az elkövetés helye védelem nélkül áll. Ha figyelemmel kísérjük pl. a falbontás és kasszafúrás útján elkövetett lopásokat, megállapíthatjuk, hogy ezeket majdnem mind éjjel követik el, mert ilyenkor ezek a helyiségek elhagyottak s zavartalanul lehet a lopást elkövetni.

Az alvó emberrel szemben elkövetett testi sértés is súlyosabb beszámítás alá esik, mert az elkövetésnek a módja alattomos és az alvó egyén nem képes védekezni.

A gyújtogatás a közveszélyű cselekmények egyik legsúlyosabbika. Ha ezt a cselekményt a tettes éjjel követi el, nyilvánvaló, hogy a veszély sokkal nagyobb, mert a védekezés az emberek alvása miatt későbbben jut csak szerephez, ezalatt pedig a tűzveszély elharapódzik.

Ezért indokolt az éjjel elkövetett bűncselekmények súlyosabb megbüntetése.

7. *A gondatlanság nagyobb foka.*

Aki gondatlansága által másnak megsérülését idézi elő, ezért büntetőjogi felelősséggel tartozik. A

technika mai előrehaladottsága mellett e sérülések legnagyobb részét a gépkocsik és motorkerékpárok okozzák. A legszigorúbb rendszabályok ellenére sem lehet azok számát csökkenteni. Az ilyenmű bűncselekmények súlyosságát többféleképpen lehet fokozni. Minél inkább sértette meg a tettes a közlekedés szabályait, annál súlyosabb a cselekménye. Többször előfordul, hogy a tettesnek nincsen vezetési képessége; elég gyakran fordul elő, hogy a gázoló ahelyett, hogy a sérültet gyorsan orvoshoz szállítaná, elrobog abban a hiszemben, hogy így megmenekül a bűnvádi eljárás alól. Az ily esetekben tehát joggal állapít meg a bíróság súlyosabb büntetést.

8. *Tagadás.*

Tudjuk, hogy a tettes mindenképpen ki akarja magát vonni a bűnvádi eljárás alól. S hogy ezt elérhesse, minden eszközt igénybe vesz. Ezek egyike a tagadás. Ha a bűnösség kétségtelenül megállapítható akár tanuk vallomásaival, akár más bizonyítékokkal s a tettes mégis állhatatosan tagad, konok tagadásával csak a bűnvádi eljárás befejezését késlelteti s a bíróság dolgát nehezíti meg, amiért súlyosabb büntetést érdemel.

9. *A bűnvádi eljárás megghiúsításának megkísérlése.*

Az előző pontban tárgyalt tagadás ide is volna sorolható; a tettes azonban sokszor egészen más eszközökhez is folyamodik, hogy magát a bűnvádi eljárás alól minden áron kivonja. Ilyen pl. a beismerésnek a nyomozás későbbi folyamán vagy éppen a fő tárgyaláson való indokolatlan visszavonása. A vo-

natkozó bizonyítékoknak megsemmisítése. A tanúknak rabeszelese, hogy ne tegyenek ellene terhelő vallomást, amely cselekmény már magában véve is bűncselekmény.

10. A bűncselekmény elkövetésének módja.

Ez különösen a testi épség elleni bűncselekményeknél jön ügyelembé. Egészen másként kell elbírálni a cselekményt, ha a tettes a szűrást verekedés közben, felindult lelkiállapotban, szemtől szemben, álva ejti meg, mintha ugyanazt orozva követi el a mit sem sejtő sértett ellen. Még súlyosabb a cselekmény, ha a tettes ezt alvó állapotban levő egyén ellen hajtja végre, aki tehát védelemre egészen képtelen.

11. Az erkölcsi kötelék figyelmen kívül hagyása.

Sokszor fordul elő, hogy a tettes a cselekményt olyan egyén ellen követi el, akivel szemben valamely okból le van kötelezve. Ily egyének pl. a szülők, akik a tettetést felnevelték, vagy a jótévő, aki őt érdek nélkül anyagiilag támogatta. Ha ezek sérelmére követ el bűncselekményt, ezért súlyosabb büntetést érdemel.

12. A cselekmény többszörös minősülése.

Valamely bűncselekmény a törvény több rendelkezését is sértheti (bűnhalmazat). Már pedig az esetben is, ha a cselekmény a törvénynek csak egy pontjába is ütközik, annak rendelkezését alkalmazni kell; ha tehát többszörös minősülés torog tenn, ezt csak súlyosabb büntetés kiszabásával lehet megtorolni.

13. Magasabbfokú műveltség.

Ha valaki nagyobb műveltségre tett szert, attól joggal elvárhatjuk, hogy a szándékolt cselekményt alaposan fontolja meg, s ha látja, hogy az a büntető-törvénykönyvbe ütközik, hagyja abba. Általában az iskolázottság fokát (elemi, középiskola, egyetem) szoktuk alapul venni, de ez az alap nem kizárólagos. Szerezhet valaki nagyobb műveltséget az iskolán kívül is. A főtárgyaláson a bíróság rendszerint meg tudja állapítani a vádlott műveltségének fokát s e szerint szabja ki a büntetést.

II. Enyhítő körülmények.

1. Büntetlen előélet.

Amilyen súllyal esik latba a súlyosbító körülmények közt a büntetett előélet, ugyanilyen súlya van az enyhítő körülmények közt a büntetlen előéletnek. Még pedig minél tovább őrizte meg valaki a büntetlenségét, annál nyomatékosabban esik ez a javára. Egészen fiatal egyénnél ez a körülmény nem vehető figyelembe, mert eddig még alkalma sem volt a bűnözésre.

Vannak olyan úgynevezett magasabb állást betöltő egyének, pl. közhivatalnok, ügyvéd stb., akiknél a büntetlen előélet nem vehető enyhítő körülménynek éppen azért, mert állásukat csak olyképen nyerhették el, hogy ezideig büntetlenek voltak.

2. Beismerés.

Az őszinte és az eset körülményeivel mindenben egyező beismerés nagymértékben segíti elő a bűn-

vádi eljárás sikerességét. Maga a beismerés pedig azt mutatja, hogy a tettes a cselekményt megbánta, s remélni lehet, hogy újabb bűncselekményt nem fog elkövetni. Még nagyobb a súlya a beismerésnek akkor, ha a tettes öneljelentést tesz, vagyis a hatóság figyelmét akkor hívja fel a bűncselekményre, amikor ennek a cselekményről még egyáltalán nincs tudomása, mert itt a bűnvádi eljárást maga az öneljelentés indítja meg. Ezzel szemben alig van valamelyes értéke a beismerésnek akkor, amikor nem csak maga a cselekmény, hanem annak elkövetője is már más módon bizonyítást nyert. Még értékesebb a beismerés akkor, ha a bűnvádi eljárás más személy ellen folyik, s ez a beismerés által a további bűnvádi eljárás alól mentesül.

3. A kár megtérítése.

Nemcsak az egész kárnak, hanem egy részének megtérítése is nagy mértékben szolgál a tettes javára. Főleg a vagyoni elleni bűncselekményeknél beszélhetünk erről. Ha a tettes az okozott kárt egészen megtéríti, lényegében a sértettre vonatkozóan visszaáll a bűncselekmény elkövetése előtti állapot, ezért kell ezt nyomatékos enyhítő körülményként mérlegelni.

4. Sértett nem kívánja a vádlott megbüntetését.

A bűncselekmények egy része magánindítványi; ha a sértett magánindítványt nem terjeszt elő, vagy az előterjesztett magánindítványt kellő időben visszavonja, a bűnvádi eljárás megszüntetéssel ér véget. De ezek az esetek éppen ezért a mi tárgyunk szempontjából nem jöhetnek figyelembe. A bűncselekményeknek arról a csoportjáról van itt szó, amelyeknél hivatalból indul meg az eljárás. Ha aztán a sértett kijelenti, hogy a vádlott megbüntetését nem kívánja, ez a bűnvádi eljárás tolytatását ugyan nem akadályozza, de a büntetés mértékét igen lényeges mértékben enyhítheti. Ez a nyilatkozat úgy tekinthető, hogy a sértett a vádlottnak megbocsátott. De a nyilatkozatnak legyen komoly alapja s ne azért tegye csak a sértett, hogy a bűnvádi eljárás mielőbb befejezést nyerjen.

5. A műveltség hiánya.

Aki iskolába nem járt, akinek nevelése teljesen elhanyagolt, írni-olvasni nem tud, tehát műveletlen egyén, éppen ez okból vagy egyáltalán nem, vagy csak homályosan tud különbséget tenni a jó és rossz között. Ezért kell cselekményét a rendesnél enyhébben elbírálni.

6. Az elkövetés óta eltelt hosszú idő.

A bűnvádi eljárás egyik célja, hogy a bűncselekmény minél előbb megtorlást nyerjen. Ha ez nem következik be gyorsan, a cselekmény kezd feledésbe menni, maga a sértett, vagy a sértett jogrend is napirendre tér a cselekmény felett s már nem kívánja a megtorlást. Azonban gyakran fordul elő, hogy különböző körülmények késleltetik a bűnvádi eljárás befejezését. Pl. a tettes más helyre költözött és csak évek múltán találják meg. Vagy a bizonyítékokat külföldről kell beszerezni s ez hosszú időt vesz igénybe. A bűnvádi eljárás elhúzódását a Btk. oly-

Oktatás a szabadban.

Szarka tórn. — abonyi őr — felv.

képen ellensúlyozza, hogy bizonyos idő elteltével a bűncselekményt elévültnek mondja ki, vagyis a cselekmény büntethetősége megszűnik. Nem is volna indokolt, hogy valamely bűncselekményért járó büntetés örökké fenyegetse annak tettesét. Figyelembe kell vennünk, hogy a bűnvádi eljárás nagyon is megviseli azt, aki ellen irányul. A többszöri idézés, a kihallgatások, szembesítések mind alkalmasak arra, hogy őt nagy mértékben megviseljék. Sohasem tudhatja, hogy a bűnvádi eljárás miként fog végződni. Az előadottak teszik indokolttá, hogy ha a bűnvádi eljárás a rendes tartamnál hosszabb ideig húzódik el, ezt a bíróság enyhítő körülményként mérlegelje.

7. Szorult anyagi helyzet.

A vagyon elleni bűncselekmény tettese gyakran azért határozza el magát erre, mert nyomorban van, hosszabb idő óta kereset nélkül áll és nagyszámú családját rendszeren eltartani nem tudja. E körülmények végül is arra kényszeríthetik őt, hogy vagyon elleni bűncselekményt kövessen el. Minthogy ily körülmények közt követte el a bűncselekményt, ez javára mint enyhítő körülmény szolgál. Ennek előfeltétele azonban az, hogy előzetesen mindent megkísérljen a tettes, hogy anyagi helyzetén javítson.

8. Az okozott sérelem csekély volta.

A Btk. a testi épség elleni bűncselekményeket aszerint minősíti, hogy az okozott sérülés mennyi

idő alatt gyógyul. Viszont a vagyon elleni bűncselekmények nagy részénél a törvény az okozott vagyoni kár tekintetében értékhatárt állapít meg. Ha azután figyelembe veszi a bíróság, hogy pl. a súlyos testi sértés 10 nap alatt gyógyult, vagy az ellopott ingó értéke a 200 pengőt alig haladta meg, ezt a körülményt a vádlott javára fogja betudni, mert mindkét cselekmény alig lépi túl a törvényben meghatározott határt.

9. Részezség.

Az ittas állapot nagyban járul hozzá, hogy a tettes ne fontolhassa meg cselekményének fontosságát. Korlátozza őt szabad elhatározási képességében s így könnyebben követ el bűncselekményt. Ez azonban csak akkor enyhítő körülmény, ha a tettes nem egyenesen azért itta le magát, hogy a tervbe vett bűncselekmény elkövetésére meg legyen a kellő bátorsága.

10. Fiatal és öreg kor.

Ha a tettes alig haladja meg azt a korhatárt, amikor már büntetőjogilag felelősségre vonható, ez mint enyhítő körülmény szolgál a tettes javára, mert ilyen korban az ember még tapasztalatlan, hevesebb vérmérsékletű s így könnyebben határozza el magát bűncselekmény elkövetésére.

Az öreg korban levő egvén pedig ugyancsak nem tudja már kellően mérlegelni a cselekményét és fel fogni azt, hogy törvénybe ütköző cselekményt követ el. Mindkét esetben ezt enyhítő körülményként kell mérlegelni.

11. *Erős felindulás.*

Ha az embert valami indulatba hozza, ennek következménye, hogy a szándékolt cselekményt nem képes kellő higgadsággal mérlegelni. Büntetőjogi értelemben akkor forog fenn ez az eset, ha a sértett ingerelte fel a tettest, aki azután a bűncselekményt ilyen állapotban követi el. De az is feltétele a cselekménynek, hogy a cselekményt még elben a felingerelt lelkiállapotban kövesse el. Ha azonban a felindulást nem a sértett magatartása okozta, akkor enyhítő körülmény nem forog fenn, mert sértett és az elkövetett bűncselekmény közt okozati összefüggés nincs.

12. *Tévedés*

Ha a tettes cselekményének indító okait vizsgáljuk, sokszor állapíthatjuk meg, hogy azok téves nyilatkozatokon alapulnak. A tettes ezeket valóknak fogadta el, bár kellő utánjárás után megállapíthatta volna azok valótlanságát. Pl. arról értesül, hogy valaki reávonatkozóan sértő kijelentéseket tett, mire ő is súlyosan sértő kijelentéseket tesz az ellen, aki őt állítólag megsértette. Minthogy a cselekményt jóhiszeműen követte el, ez enyhítő körülményként szolgál.

13. *Ha a szándékon túlmenő eredmény áll be.*

Előfordul, hogy a tettes egy bizonyos bűncselekményt szándékozik végrehajtani, azonban a véghezvitel közben a szándékoltnál súlyosabb cselekményt követ el. Pl. valakit oly módon akar megszűni, hogy a sértett könnyű testi sérülést szenvedjen; a szúrás azonban félrecsúszik s oly sérülést okoz, hogy a sértett karja megbénul. Természetesen a bíróság a tettest ez utóbbi súlyosabb bűncselekményben mondja ki bűnösnek, de mint enyhítő körülményt veszi figyelembe, hogy a szándéka nem irányult a súlyosabb bűncselekmény elkövetésére.

III. *Közömbös körülmények.*

Külön kell szólnunk még azokról a körülményekről, amelyek adott esetben sem súlyosítóknak, sem enyhítőknak nem tekinthetők. Ezek tehát egyébként ugyancsak súlyosító, vagy enyhítő körülmények. Pl. közhivatalnok csak büntetlen előéletű egyén lehet. Ha tehát a közhivatalnok bűncselekményt követ el, nem hivatkozhatik büntetlen előéletére, mert állását enélkül el nem nyerhette volna. Vannak más állások is, amelyek ugyancsak büntetlen előéletet követelnek meg, mert az illető csak oly egyén lehet, aki megérdemli a közbizalmat. Ilyen pl. az ügyvéd, országgyűlési képviselő, r.-t. igazgató, stb. Nem tekinthető enyhítőnek a nevelés hiánya emberölésnél, lopásnál, mert azt a legcsekélyebb műveltségű egyén is tudja, hogy embertársát életétől megfosztani, vagy vagyonát eltulajdonítani nem szabad.

A bírói gyakorlat azt mutatja, hogy a bíróság inkább az enyhítő, mint a súlyosító körülmények alkalmazása felé hajlik, ami végeredményben az enyhítő szakasznak (Btk. 92. §.) túlgyakori alkalmazásához vezet. Pedig a Btk. nem ezt szándékolta. A törvényben megnyilatkozó szellem azt kívánja, hogy ez az enyhítő szakasz csak kivételes eset legyen. Hogy mily nagy jelentősége van a Btk. 92. §-a alkal-

mazásának, azt megállapíthatjuk abból, hogy a bíróság pl. 2 évi minimális fegyház helyett lemehet börtönre, még pedig annak legkisebb tartamára (6 hó). Ugyanígy lemehet a börtönről fogházra stb. Ebből látható, hogy a Btk. 92. §-a a törvénykönyv legrugalmasabb szakasza.

Annak, hogy súlyosító vagy enyhítő körülmény forog-e fenn, már a csendőrségi feljelentésben jelentett tényállásból, továbbá a sértett, a gyanúsított, a tanúk vallomásából ki kell tűnnie. A csendőr tegyen fel erre vonatkozóan is kérdéseket a kikérdezések alkalmával és a feleletet vegye fel a vallomásokba. Pl. a gyanúsítottól mindig meg kell kérdezni, hogy a bűncselekményt miért követte el, a sértettől, hogy kívánja-e a gyanúsított megbüntetését (akkor is, ha hivatalból üldözendő bűncselekményről van szó) stb. De nincs akadály annak sem, hogy a csendőr a megjegyzés rovatban hívja fel a kir. ügyészség vagy a bíróság figyelmét olyan körülményekre, amelyek a cselekmény elbírálásánál mint súlyosító vagy enyhítő körülmények jöhetnek tekintetbe.

Azt azonban mondanom sem kell, hogy e körülmények felderítésében és jelentésében a csendőrnek teljesen igazságosnak kell lennie, vagyis a gyanúsított javára szolgáló körülményeket éppen olyan lelkiismeretes gondossággal kell felderítenie, mint azokat, amelyek a cselekmény elbírálásánál hátrányára lehetnek. Csak így fogja a csendőr tanujelét adni annak a pártatlanságának, amelyet tőle a Szut. megkíván és nemcsak a felek, hanem a kir. ügyészség és a bíróság is elvárnak.

Falusi lak.

*Két ablakos, de aranyos
falusi lak,
közelről szív, távolról szép
esti csillag.
Hív, befogad, föl-fölesillan
két szeme,
nádfödeles, gólyafészkes
teteje.*

*Rácsos kapu, nyitott ajtó,
vén diófa...
Bólingató lombjai közt
madárnóta.
Szebben is szól, mint a verki,
gramofon,
s ingyen adják friss tavaszi
napokon.*

*Hej, ha ezt a kis lakot a
király látná,
cserébe a palotáját
fölkínálná.
„Jó királyom, — így felelnék —
nem adom,
palotánál is többet ér
kis lakom.“*

A hadirepülésről.

Írta: NAGY BÉLA repülő főhadnagy.

A hadvezér elhatározásainak alapját mindig az ellenségről szerzett adatai, vagyis *felderítésének* eredményei adják meg. Ezt a felderítést már a történeti idők kezdete óta rendszerint a lovasság hajtotta végre azáltal, hogy nagyobb mozgékonyágánál fogva behatolt az ellenség oldalába és hátába s így kisebb-nagyobb sikerrel meg tudta állapítani a szembenálló fél harci jellemzőit (erő, csoportosítás, mozgási irány, stb.)

A néphadseregek létrejöttével azonban a hadviselő felek szélességi és mélységi kiterjedése már a létszámnövekedés miatt is egyre nagyobb arányokat öltött. E mellett a haditechnika fejlődése, elsősorban a lőfegyverek egyre növekvő hatása (hordtávolság, lösebesség) arra kényszerítette a hadvezéreket, hogy csapataikat mélységben és szélességben erősen tagozzák és azt az ellenség látása (rejtőzés) alól kivonják.

Az ilyen nagy területekre elosztott, fedezékek, leplek mögé rejtőzött csapatok vezetése, nemkülönben az ugyanígy viselkedő ellenség felderítése mindinkább súlyos nehézségekbe ütközött. A lovasság

ugyanis sokszor még áldozatok árán sem tudta az ellenséges arcvonalat megkerülni, vagy áttörni s így egyre kevesebb adatot tudott szolgáltatni a sötétben tapogatózó vezérnek.

Észszerű volt tehát, hogy a vezér figyelme a hatodik világrész, az Ikaria felé fordult és mind nehezebbé váló helyzetében a *felülről való betekintésben*, azaz a *légi felderítésen* látta a helyes kiutat. S így jutottak el már a francia konvent hadvezérei a *kötött léggömbhöz*, amelyet először 1794-ben alkalmaztak a Maubeuge, Charleroi és Flerus melletti csatákban és ezáltal, közel másfélszázaddal napjaink előtt — bármily gyermekcipőben is — megteremtették a hadirepülést.

Ettől az időponttól kezdve a kötött léggömb mind gyakrabban szerephez jutott a hadviselő felek harc eszközei között és egy század elteltével (1884-től) valamennyi nagyhatalom megszervezte léghajós alakulatait.¹

¹ A kötött léggömb kimondottan figyelési eszköz volt, azonban nem szabad elsiklanunk a légi bombázás előfutárjáról. 1849-ben, Velence ostrománál az osztrákok, a lángeszű Uehatius-testvérek találmánya révén ugyanis bombázó feladatot is szántak a léggömböknek, de komoly eredményt az eszköz elégtelensége miatt nem értek el.

vitéz Thassy-Plávenszky Örgy. felv.

Aratás...

IRTA, DOBÓ ZSUZSA

Peng a kasza, az áldás dől előtte,
Színaranyból a kéve készen áll,
A marokszedők dala messze csendül,
Fölöttük vígan kis pacsirta száll.

Ragyog a nap. A szántó háta száraz,
A tarló éles, mégis zeng a dal.
És bőven árad a földből a hála,
És imádkozva arat a magyar.

Az óriási területen széttagolt milliós hadseregek helyzetének, erejének megállapítására azonban csakhamar a kötött léggömb által nyújtott „álló felderítés” is elégtelennek bizonyult és szinte kézenfekvő volt a kívánság, hogy ezt a talaj felett lebegő figyelőhelyet tetszésünk szerint mozgassuk az ellenség felett a nekünk oly értékes adatok megszerzése végett, azaz *repüljünk*.

S az emberi teremtő elme most sem tagadta meg önmagát: az 1900-as években megjelennek az első *repülőgépek és kormányozható léghajók*.² A repülőgép két őshazájának, az Egyesült Államoknak és Franciaországnak hadügyminisztere hamarosan fel is ismerte a gépmadarban az oly hön keresett vezetési eszközt s pályázatot írt ki katonai repülőgép számára azzal a feltétellel, hogy 50 km-es távot képes legyen lerepülni leszállás nélkül két személylyel. Nem kellett sokáig várniok. A két repülő östehetség: Orville és Wilbur Wright 1908-ban magukgyártotta gépén sikeresen megfelelt a feltételeknek, kiképezték az első katonai pilótákat és ezzel megadta az első lökemet a katonai repülés magasra ívelő pályán való fejlődésének.

Franciaország példája, de különösen Bleriot 1909. évi La Manche-csatorna átrepülése, hatalmas ütemben a légi fegyverkezők sorába kényszerítette a többi nagyhatalmat is. 1910. és 1911-ben már a hadgyakorlatokon vesznek részt a gépmadarak (a volt Monarchiában a kaposvári és az esztergomi), az 1911-es tripoliszi hadjáratban és az 1912/13. évi Balkán-háborúban pedig már a harcok mezején adnak ízelítőt sokoldalú felhasználhatóságukról. A „vezér szeme” kezdett messze belátni az ellenséges hadsereg hátába és erejének részleteibe...

S ekkor jött a népek halálos ölelkezése, hogy négy év alatt a technikának eme új, még sarjadásban levő hajtását egyszerre fejlődésében évtizedekkel ragadja előre. A szörnyű világégés egyre újabb és újabb követelményeket támasztott a hadirepüléssel szemben s ami ma új volt, holnapra már elavult. *„Mintha elveszett volna az idő helyes mértéke: a közelmúlt rövid pillanatok alatt a feledés ködébe vészett!”* (vitéz Madarász László.)

Az 1914. évben kiálló hadseregek viszonylag elenyésző számú repülőgépei eleinte csupán felderítő feladatokat hajtottak végre. Az év vége felé azonban már bombát is vittek magukkal, hogy az ellent ott is nyugtalanítsák, ahová a saját tüzérség tüze már nem ért el. Úgy megfigyelési (felderítőgép), mint puszító (bombázógép) tevékenységük folytán azonban egyre kellemetlenebbé váltak és 1915-ben mindkét fél különleges repülő alakulatokat állított fel abból a célból, hogy a reá vészthozó ellenséges gépmadarakat elűzze (vadászgép). Így alakult ki már a világháború alatt a hadirepülőgépnek ma már szinte klasszikusnak mondható három nembe való tagozása: *felderítő, bombázó és vadász*. A négyéves vérzivatar kényszerítő körülményei továbbá egymásután felszínre hozták a repülésben rejülő, szinte kimeríthetetlen adottságokat is és ennek folyamánaképpen az 1914. év gyermekcipőben járó bizonytalan harceszközéből 1918 végére

a hadsereg minden ágának hűséges és *nélkülözhetetlen fegyvertársa* lett.

De bármennyire is a harc jelentős tényezőjévé avatta az alig egy évtizednyi életkorral rendelkező hadirepülést a világháború, alkalmazását mégis csak a „*segítőtárs*” jelleg jellemezte és ama képessége, amely *önálló működés* tekintetében nyitott előtte hatalmas távlatokat, egy-két próbálgatástól eltekintve (németek Anglia elleni légi támadásai) kiaknázatlanul maradt.

Az olasz *Giulio Douhet* tábornok azonban látónoki szemeivel a jövőbe látott és a nagy háború kitaposott mesgyéin tipegő hadirepülésnek új utakat mutatott: a *korlátlan légi háborút*. Ő mondotta: „*A jövő háborújában a védő fegyverek tökéletesedése mindig állásharcot hoz létre, amelyet csak a repülőgép tehet újra mozgóvá, azaz eredménythozóvá. Ezért szárazföldön és vízen csak védelem s minden erőnket a légi fegyverbe kell fektetnünk, amelyek támadásával jóformán már az első napokban eldönthetjük a háborút.*”

Lánglelkű szavainak gyújtó és igéző hatása a háborút követő évtized alatt az egész világot átjárta és a sok évi sajtópolémia eredményeképpen 1930. évtől kezdve minden számottevő és fegyverkező állam valamilyen formában (önálló légügyi minisztérium, légügyi államtitkárság, stb.) megalakítja az *önálló légi erőt*.

S eme gondolatmenet, jobban mondva történeti eszmefuttatás után eljutottunk oda, ahol a *hadirepülés ma áll*.

Az állam légi ereje magában foglalja az ú. n. *önálló légi erőt* és a földi, illetve a tengeri erővel szorosan együttműködő, tehát hozzá beosztott *segéd légi erőt*. A dolog leegyszerűsítése céljából először az utóbbit tárgyaljuk.

A *segéd légi erő* a földi, vagy tengeri parancsnokságnak azokat a harcra kívánalmait teljesíti, amelyek az illető földi, vagy tengeri egység *közvetlen* szükségletéből merülnek fel. Így legelsősorban és lényegében az illető egység vezetését igyekszik megkönnyíteni a légi felderítés által. Eme felderítő feladata kebelében elvégzi a tüzérröpülést (tüzérség belövése) és az összekötő röpülést (parancsnok és saját csapata közt) is, vagyis teljes mértékben a harcra egységének szűkebb kereteihez igazodik. Harci alkalmazásra (bombázás, alacsony támadás, légi harc) csak *végző* esetben vethető be.

Géptípusa a fenti feladatoknak megfelelően az ú. n. „*közelfelderítő*”-típus, amely ezidőszert 2–3 üléses, kis hatótávolságú, nagy sebességhatárokkal (legkisebb és legnagyobb vízszintes sebességi értéke közt nagy köz van) rendelkezik. Felszereléséhez tartozik a géppuska (pilóta és megfigyelő), rádió, fényképezőgép és kis bombák vetésére alkalmas berendezés.

A *segéd légi erő* csupán személyi és anyagi utánpótlás tekintetében tartozik az *önálló légi erő*khöz.

Önálló légi erő. Parancsnokán át csupán a „*generalissimus*”-nak, azaz az ország fővezérének van alárendelve, aki a mindenkori helyzetnek megfelelően hol *önállóan* (távolabbi célok), hol a földi, illetve tengeri erők harcával szoros kapcsolatban,

² Minthogy a világháború tapasztalatai alapján beigazodott, hogy a léghajó alkalmatlan kimondott katonai feladatokra (csupán szállításra jöhet tekintetbe), jelen sorainkban többet nem foglalkozunk vele.

Ki tudja?

Kik voltak a bárdok?

vagyis *összműködve* veti be, még pedig lehetőleg mindig *súlyponttal*.³

Feloszlik nagyobb részében (80—90%) *harci erőre*, kisebb részében *felderítő és szállító erőre* (20—10%).

A *harci erőn* belül két nagy csoportot különböztethetünk meg: a *bombázókat* (földi célok ellen küzdők) és a *vadászokat* (légi célok ellen küzdők). Egy-máshoz viszonyított számarányuk függ az ország katonapolitikai helyzetétől és nem kis mértékben az uralkodó alkalmazási elmélettől. Pl. egy pár évvel ezelőtt a legtöbb védekező politikát íző állam első sorban vadászgépekkel szerelte fel magát (Csehszlovákia, Anglia, Lengyelország), ma pedig „a legjobb védelem a támadás“, azaz a „megelőző (prevenatív) támadás“ elvén bombázórepülését fejleszti hatványozva.

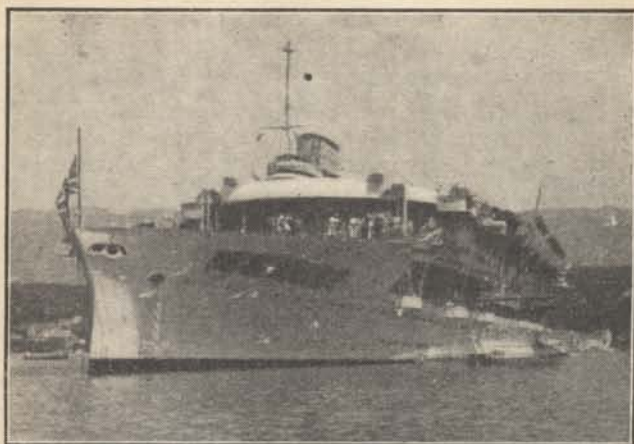
A *bombázó erő* képezi a légi erő támadó tömegét, amely kimondottan azzal a céllal repül az ellenség fölé, hogy annak ellenálló erejét megtörje (közvetlen támadás; utánpótlási források elzárása, nép és ipari göcek megsemmisítése, az ország háborús akaratának megtörése). Ennek megfelelően támadási területe felöleli az ellenség által birtokolt egész földrészt a hadrakelt sereggel, valamint az összes szellemi és anyagi erőforrásokkal.

Alkalmazásának megfelelően általában az alábbi három géptípusra tagozódik:

Könnyű bombázó. Rendszerint a nappali támadásoknál, az arcvonalhoz közelebb eső célok leküzdésére, kötelékben nyer alkalmazást. Nagy sebességgel (450 km/óra-ig) és tűzerővel rendelkezik, ezzel szemben a hasznos terhelése (bombasúly = 600 kg-ig) és hatástávja (500 km-ig) általában viszonylag csekély. Ezekre a tulajdonságaira a nappal erősebben megnyilvánuló ellenséges ellenhatás miatt van szüksége. A földi ellenhatással (földi légvédelem) szemben meglepő megjelenéssel, nagy vagy igen alacsony magasságban való repüléssel, a légi elhárítással szemben pedig zárt alakzatban kifejlesztett tűzrendszerével, valamint — főleg a spanyol polgárháború és a japán-kínai háborúk tapasztalatai alapján — saját kísérő vadászokkal védekezik.

Nehéz bombázó. Nagy hatástávval és nagy hasznos terheléssel rendelkező (2000 km-re 2000—3000 kg. bombát vihetnek) gépóriások, melyek azonban éppen nagy tömegük következtében kevésbé mozgékonyak s ezért főleg az éj sötétségének leple alatt kerülnek bevetésre. Nappal, az erős veszteségek lehetősége miatt, csakis akkor alkalmazhatók, ha az ellenség részéről csekély ellenhatással számolhatunk, illetve erős légi fölényben vagyunk. Az éjjeli támadást rendszerint gépenként (egyesével) hajtják végre, úgyhogy az egyes gépek indulása közé egymástól különböző időközöket iktatunk be. Az éjjeli bombatámadás legkellemetlenebb ellenfelei a légvédelmi fényszórók, illetve az általuk irányított földi légvédelmi tüzesszörők. Különösképpen a fényszórók igen veszélyesek, mert erős fényükkel „megvakítják“ a gépszemélyzetet s így az sem a gépet vezetni, sem a célokat felismerni nem tudja. Minthogy a légvédelmet ú. n. fülélőkészülékek figyelmeztetik a légi támadásra, az

³ A súlypontképzés időben vagy térben, illetve a kettő együtt is értendő. Pl. *egyidőben* támadom meg az ellenséges ország összes vegyipar telepeit ha egymástól távol is fekszenek; súlyommal az ellenséges ország egyik iparvidékére fekszem rá, esetleg hosszabb időn át.

Repülőgép anyahajó.

(vitéz Soós alezr. felv.)

éjjeli bombázók legtöbbnyire nagy magasságban közelítik meg a célt s innen fojtott motorral, lehetőleg zajtalanul siklanak le a legkedvezőbb vetési magasságba. A most nemrégiben lezajlott spanyol polgárháborúban is ez az eljárás volt a légcélra vezetőbb.

Az éjjeli bombázás céljai a nehéz célzási viszonyok miatt elsősorban nagy kiterjedésű holt célok.

Zuhanó bombázó. Gyorsan mozgó, viszonylag kis célok (hajók, páncéljárművek) és légvédelmileg erősen védett álló kis célok (hidak, lőszer- vagy üzemanyagraktárak, parancsnokság székhelye, stb.) ellen nyer alkalmazást. Nagyon mozgékony, vadásztípusú repülőgép, amely 100—300 kg súlyú bombaterhét 2—3000 m magasságban kezdett meredek zuhanórepülés közben ereszti reá a célra. A spanyol polgárháború folyamán a német önkéntes repülőkből alkotott zuhanóbombázók, a „Jolanthe“-ek számos sikeres támadást hajtottak végre, különösen az 1938. VII. 25—XI. 16-ig tartó 2. Ebro-csata, majd az ezt követő kataloniai offenzíva idején. A japánok 1937-ben, a Sanghai környéki harcoknál szintén előszeretettel alkalmazták ezt a bombázónemet, amely sok dicsőséget könyvelhetett el a kínai fészkek, ellenállási támpontok leküzdése által.

A *vadász erő* mivoltánál fogva elsősorban védekező jellegű, hiszen az a célja, hogy az ellenséges légitámadásokat elhárítsa, illetve az ellenséges légitámadást legyőzve, a saját légi fölényét kivívja.

A világháborút követő húsz év alatt a szaklapok hasábjain állandó papírharc folyt annak a bizonyítására, hogy a vadászipar alkonya beállt és hogy az együlékes vadász a jövő harcában alul fog maradni a légtér minden irányában tüzelni tudó „légi cirkáló“-val szemben. Nos, a most lezajlott háborúk csattanós választ adtak: „*az együlékes vadász éppen olyan korlátlan ura ma is a levegőnek, mint a világháború alatt volt és az is marad mindaddig, amíg a repülés eszközei a jelenlegi elveken épülnek fel*“ (Mario Fucini.) Erre ékes példát hozhatunk a japán-kínai háborúból.

Amíg a japán bombázók nem rendelkeztek földi alapokkal Sanghainál, kénytelenek voltak vadászkíséret nélkül a távoli Formosa szigetről vagy a repülőgépvivőkről (anyahajók) indulni. Közel két hét leforgása alatt a Nanking-ot, Hangchow-ot és Nanchangot támadó 60 japán gépnek csak a fele maradt meg a kínai vadászok eredményes működése következtében. Ennek tanulságait levonva a japánok,

Kárpátaljáról: Viadukt a Tiszán. (vitéz Ugray szds. felv.)

amint sikerült Shanghai-nál repülő alapokat teremteniök, rögtön vadász kíséretet adtak a bombázóik mellé. A veszteség egyszerre nullára csökkent és a céltárgyakat nagyobb nyugalommal s pontossággal bombázták, mert a bombázók személyzete megszabadult az önvédelem nyomasztó gondjától.

A vadász erők a légharc, illetve légtérbiztosítás szétágazó feladatainak sikeres megoldhatása érdekében két válfajra oszthatók géptípus tekintetében:

Biztosító vadász. Kisebb vízszintes sebességgel, de igen nagy mozgékonyssággal és tüzerővel rendelkezik. Elsősorban saját légtér, illetve saját repülőkötelék biztosítására szolgál s míg az előbbi cirkálóutakkal, az utóbbit kíséréssel, illetve útvonalbiztosítással látja el. Minthogy feladata elsősorban védelem, elvileg csak felveszi a harcot, de ilyen esetben fölényes mozgékonyssága révén előnyben van (Spanyolországban nemzeti részen az olasz Fiat Cr-32. vadászgépek).

Üldöző vadász. Nagy vízszintes sebességgel (mozgékonyosság rovására is) és tüzerővel rendelkező vadászgép, amely minden, a levegőben jelzett ellenséges gépet megtámad. Legelsősorban a gyors ellenséges bombázók elfogására és azok bombázó működésének megakadályozására szolgál (cél előtti elfogás), ha ez nem sikerül, úgy alapjaikig üldözi azokat. Kisebb mozgékonysságánál fogva ügyelnie kell, hogy célját lehetőleg már az első rácsapással elintézzze.

Az éjjeli vadászat kérdése még ma is nyílt.

A vadászok feladataikat mindig kötelékben hajtják végre.

A felderítő erő az önálló légi erő és a fővezérség érdekében végzi feladatát és működési tere kiterjed az egész ellenség birtokolta területre, vagyis az ú. n. távolfelderítést végzi. Gyors (400–450 km/óra), nagy csúcsmagassággal (7–8000 m) rendelkező gép, amely feladatát eme tulajdonságai védelmében egyedül oldja meg. Személyzete 3–4 fő.

A szállító erő feladatkörei három csoportba oszthatóak:

Szállítás az ellenség oldalába és hátába. Már a világháború alatt előfordultak olyan vállalkozások, melyeknél a repülőszemélyzet gépeivel együtt leszállt

az ellenség hátában, ott célját elrombolta, majd gépeivel visszatért.⁴ A világháború óta eltelt 20 év alatt mindegyik állam nagyvonalúan foglalkozott a kérdéssel és mindegyikük megalkotta *ejtőernyő-ugrós csapatait*. Az oroszok 1935-ben a kiewi hadgyakorlaton már három, harcokcsival és tüzeréssel megerősített zászlóaljot raktak ki az „ellenség” hátában és még nagyobb arányú kirakást hajtottak végre a következő évi, minszki hadgyakorlaton. A kérdés azonban még mindig nyílt, mert az ilyen nagytömegű kirakások az igazi próbakövön, két nagyhatalom élet-halálharcában még nem kerültek alkalmazásra. Szerény nézetünk szerint csakis kisebb, kiválóan kiképzett vállalkozó csoportok alkalmazása hoz a *bevetéssel arányos eredményt*.

Szállítás (személy és anyag) saját területen. Úgy a csapat, mint utánpótlási anyag repülőgépen történő szállítása tekintetében már eddig is⁵ számos sikeres megoldást láttunk s minden bizonnyal a jövő háborújával mind a harcászati, mind a hadászati repülőgépszállítással számolhatunk, főleg olyan nagyhatalomnál, amely két, egymástól úgy távolságban, mint terepakadályban erősen elválasztott arevonalon küzd.

Sebesült (beteg) szállítás.

Minthogy egy nemzet létharcában a meglévő harci repülőerő létszáma sem lesz soha sem elegendő, valószínűnek vehetjük, hogy mindhárom szállítási fajra, legelsősorban s talán egyedül a polgári (légiforgalmi) repülőgépeket fogják felhasználni.

A közelmúltban lezajlott, illetve még most is folyó háborúk (olasz-abesszín, spanyol polgárháború és a japán-kínai), bár nem mérhetők teljesen azzal a léptékekkel, mint két, állig felfegyverzett nagyhatalom létküzdelmé, mégis számos irányban utat mutattak a hadirepülés körül háború után keletkezett eszmeáramlatok útvesztőjében s ami a leglényesebb, hites tanúságot tettek *a légierő döntő jellegéről*. Az olasz légierő *Kelet-Afrikában* teljesített felbecsülhetetlen szolgálatait maga a király és császár ismerte el akkor, amikor a Duce javaslatára arany

⁴ A német Maximilian von Cossel és Rudolf Windisch 1916 okt. 2–3-án kb. 100 km. mélyen az orosz arevonat háttármögött leszállt gépeivel és a Brussilov-offenzíva főutánpótlási vonalát képező Rowno—Brody vasútvonalat levegőbe repítették.

A Palesztina-arevonalon működő 300. repülőszázadhoz (német) tartozó Richard Falke és Felmy főhadnagy 1917 ápr. 19-én és május 24-én, azaz két ízben is, az arevonalmögötti leszállással rombolta el az előryomuló angol hadsereg életérét, a Sinaí-félszigeten át épített vízvezetékét.

⁵ 1931 októberében Ciprus szigetén véres zendülés tört ki és a sziget fővárosát, Nikoziát, a lázadók felgyújtották, 22-én kapott parancsot a Bagdad melletti Hinaidiban települt 70. „bomber transport” század (angol) 7 gépe (két motoros Victoria típusú), hogy álljon készen egy gyalogszázad elszállítására. Másnap 11 órakor 150 ember már Nikoziában volt.

1936 augusztusban a német „Junkers 52” típusú forgalmi gépek szállították át Franco tábornagy mór seregét Tetuanból Sevillába, a vörös flottától erősen őrzött Gibraltári-szoroson át.

Az abessziniai hadjárat alatt olasz részről a tembieni esztában résztvevő III. hadtest, valamint a dancaliai-sivatagon Sardóig áthatoló oszlopot út-és utánpótlási vonal hiányában csak a repülőgépek (Ca. 10L, Savoia 8L) látták el utánpótlási anyaggal (ejtőernyős csomagok).

vitéségi éremmel díszítette fel a légierő zászlaját. *Spanyolországban* a nemzeti légierő *egyengette a támadások útját*⁶, illetve *reteszelte el* a vörös támadások által *keletkezett réseket*⁷ és így döntő tényezője volt a végső diadalnak. *Kínából* — a nagy távolság miatt — csak elvétve kapunk biztos híreket s így a légierő szerepéről csak bizonyos időtávlat után mondhatunk majd teljes értékű ítéletet; saját repülőinek egy-két lényeges, mondhatni *sorsdöntő* beavatkozását azonban maga a japán hadvezetőség is — hivatalosan — tudtul adta.⁸

Mindenesetre tényként szögezhetjük le, hogy a légierő úgy békében, mint háborúban az állam egyik legsúlyosabb ütőkártyája lett és minden magát fenntartani kívánó nemzetnek lángbetűkkel kell zászlajára írni:

„Erős légierőben a jövő!”

A cigányokról.

A leírások, amelyeket alább közlünk, harc-leírások. A csendőr harcrai a társadalom ősi ellenségével, a cigányokkal. Ez a harc szüntelen, nagy energiákat és áldozatokat követelő harc. Az államhatalom törvényes rendelkezésekkel vívja csatáját, a csendőr a legelső vonal csatára.

A sors minden állam életébe eljuttatta a cigánykérdést és egyik sem mondhatja el, hogy megoldotta azt. Időnkint megismétlődik az eddigi intézkedések megszigorításának kívánsága, úgylátszik, eredménytelenül. Nálunk a képviselőházban interpelláció hangzott el erről, legutóbb Borsodmegye közgyűlésén hallottuk az aggodalom szavait, külföldön gyűjtőtáborok révén vélik megoldani az állam nagy terhét jelentő cigányügyet, még távolabbi külföldön telepítés és iskolák segítségével látják a bajokat orvosolhatni.

Tudjuk, hogy ma minden nemzet erőinek minél teljesebb összefogásán dolgozik, hogy biztosítsa létét

⁶ 1937 április—júniusában tartó támadás alatt a bilbaói „vasóv” bátor és harcdeztet baszk harcosainak ellenállóerejét a légi erő szakadatlan bombázása ásta alá, úgyhogy az idegileg felőrölt harcosok több helyt szinte ellenállás nélkül adták fel bevehetetlennek hitt állásaikat.

⁷ Mialatt a nemzeti főerő a Santander elleni támadásra készült fel, 1937 július 5-én a legharcdeztettebb vörös hadtestek (Lister) a Madrid melletti Brunetenél váratlan támadásukkal 18 km mélyen behatoltak a gyéren megszállt nemzeti arevonalba és a Madrid felé előrenyomuló nemzeti zásókat teljes felgöngyöltéssel fenyegették. A tátongó rés betömésére semmi tartalék nem állt rendelkezésre, az északi arevonalon levő tartalékok ideszállítására pedig napokat igényelt... Csak a légi erő segíthetett és segített is! 7-én és 8-án még a viscayai repülő alapjairól, 9-től kezdve pedig már Madridtól nyugatra települt repülőtereiről éjjel-nappal szüntelenül támadta a résebe zsúfolódott vörös csapatokat, valamint az ide vezető utánpótlási vonalakat. Önfeláldozó beavatkozásának volt köszönhető, hogy a vörös támadás lendülete egyre csökkent és a csata harmadik napján Navalecarnero előtt végleg elakadt.

Hasonlóképpen vetette be magát a légi erő a 2. Ebroszcsata kezdetén is (1935 július 25.) a vörösök meglepetésszerű támadásának lefékezésére.

⁸ A Tazang elleni támadásnál (1937 okt. 20—28.), amelynek elfoglalása — mint ismeretes — a shanghai kínai védőrendszert összeomlására vezetett, a japánok igen válságos órákat éltek át. A város irányába előnyomuló, hadosztálynyi erősségű japán oszlopot váratlanul nyolc kínai hadosztály támadta meg. A főlényes tülerőtől szorongatott hadosztályt csupán az itteni japár légi erők önfeláldozó bevetése (alacsony támadással főleg) mentette meg a teljes megsemmisüléstől.

Kárpátaljáról: Tisza az Abscieveicei gát alatt.
(vitéz Ugray szds. felv.)

és virágzását és soha még annyi egyéni hozzájárulást az egyetemes érdek szolgálatában nem láttunk, mint napjainkban. Természetes tehát, hogy az államok nem nélkülözhetik ebben az erőfeszítésben senkinek a fizikai vagy értelmi adóját. Kénytelenek azonban elismerni, hogy a cigányságot nem tudják bevonnai a munkába, egészen elenyésző kis százalékot kivéve. A megoldást keresik tehát, szem előtt tartva a közös célt, de az egyéni, családi jogokat, valamint a gazdasági érdekeket is.

Bármint alakul a kérdés törvényes rendezése, a csendőr a legteljesebb energiával veszi ki részét a végrehajtásból, mert gyakorlatából tudja, hogy feladatkörében, a bűnüldözésben, mit jelent a cigány.

Legutóbbi „Tanulságos nyomozásunk” cikkében megmutattuk a gyermeket, amint a csendőrrel szemben áll, a következő sorokban a felnőtt cigányról látjuk ugyanezt, ha más alakban is. A sorok írója (f. é. 10. számunk pályázatának nyertese) a cigánykérdés legalaposabb ismerője és a cigányok személyes „jó” ismerőse is, amint olvasni fogjuk.

I.

Beküldte: *Kiss Miklós* tiszthelyettes. (Debrecen.)

A Csendőrségi Lapok 1936. évi 9., 10. és 12., valamint az 1937. évi 16. és 17. számaiban már írtam a cigányokról. Még van néhány cigányokkal folytatott nyomozási esetem, amelyeknek megörökítését szükségesnek vélem. Irok tehát ismét róluk, hogy ravasz és furfangos szokásaikkal minél jobban megismerkedhessünk.

1931 szeptember 9-én a mezőkövesdi őr járőre Lakatos Gyula tatatóvárosi és Balog Mária nagykeréki születésű cigányokat esavargás miatt elfogta és a mezőkövesdi járás főszolgabírájának átadta. Az őr a két cigány elfogását és átadását a debreceni nyomozó alosztályparancsnokságnak is jelentette s egyben prioritásukat kérte. Az elfogott cigányok neve az alosztály nyilvántartásában nem fordult elő. Ennek dacára a cigányok szerepe mégis gyanús volt, mert az elfogásukat megelőző hónapokban Bedő, Biharkeresztés és Ártánd községekben a következő — cigányok által elkövetett — betörések fordultak elő:

1. 1931 június 15-én éjjel Bedő községben a község háza helyiségében volt Wertheim-szekrényt ismeretlen cigányok feltörték és annak tartalmát elvitték.

2. Július 25-én éjjel, szintén cigányok a biharkeresztesi postahivatalba törtek be. A hivatalban talált két Wertheim-szekrényt a legelőre vitték, ott fejszékkal szétverték és a benne talált 2328 pengőt elvitték.

3. Július 26-án éjjel pedig ugyanazok a cigányok az ártándi Hangya szövetkezetbe törtek be. A szövetkezetben 1575 pengő értékű árut, italműt és pénzt véve magukhoz, a trianoni határon át Nagyvárád felé elmenekültek.

Miután a felsorolt betörések tettesei cigányok voltak, az alosztályparancsnokság szükségesnek tartotta a csavargás miatt elfogott Lakatos Gyula és Balog Mária előéletét és alibi-jüket a jelzett betörések elkövetése idejére nézve megvizsgáltatni. E célból az alosztályparancsnokság Szondi István őrmesterrel engem vezényelt ki egyenruhában.

Mezőkövesdre megérkezve, a főszolgabírótól engedélyt kaptunk, hogy a büntetésüket töltő cigányokat kikérdezhessük. Elsőnek Lakatos Gyulát vontam kikérdés alá. Mielőtt Lakatoshoz kérdést intézhettem volna, így érdeklődött: „Honnan gyitt a tiszt-helyettes úr, mit akar tőlem?” A kérdést válasz nélkül hagytam, Lakatos azonban nyomban felvilágosítottam arról, hogy a kérdező joga első sorban engem illet meg. Ezért ne kérdezzen, hanem majd az általam feltett kérdésekre adjon megfontolt és kielégítő feleleteket. Majd kértem, hogy adja elő Balog Máriával való megismerkedésének idejét és helyét. Megismerkedésük óta milyen községekben fordultak meg? Hol, meddig tartózkodtak, mivel foglalkoztak és miből tartották eddig fenn magukat?

Lakatos Gyula büntetlen előéletűnek adta ki magát. Azt állította, hogy Tatatóvárosról 1931 május hó végén munkakeresés céljából távozott el. Azóta csupán Debrecenben, egy ismeretlen nevű koresmárosnál volt három hétig alkalmazásban, Balog Máriával is ott ismerkedett meg.

Balog Mária a Lakatos Gyulával való megismerkedését Nagykerékiben történtnek jelezte. Azt állította, hogy Debrecenben csak egy éjszakát töltöttek és utaztak tovább. Amint mondotta, Tatatóvárosra akartak menni, mert ott szándékozott őt feleségül venni.

A Lakatos Gyula és Balog Mária előadásából kiérezhető volt, hogy nem mondanak igazat. Ezt jó jelnek vettem és feltételeztem, hogy valami takarogni valójuk van. Közben eszembe jutott a Lakatos Gyula érdeklődése. Ha az illetővel közlöm, hogy Debrecenből jöttünk, akkor bizonyára más hazugsággal állt volna elő. De így volt ez jó. Azonnal el is határoztuk, hogy a két cigányt előadásuk ellenőrzése céljából Debrecenbe kísérjük.

Lakatos Gyulával és Balog Máriával utunkat Nyiregyházán megszakítottuk és a két cigányt éjszakára megőrzés céljából a rendőrségi fogdába utaltattuk. Beutalásuk előtt azonban egyik, Nyiregyházán lakó, megbízható cigány b. egyénemet előkerítettem és az illetőt lopás gyanúja miatt — színleg — őrizetbe vettem. Az őrizetbe vett egyént másnap reggelig leendő megőrzés céljából szintén a

fogdába utaltattam. Az illetőt kértem, hogy a hozzá bezárt cigányból egyet-mást szedjen ki. A meghízást a b. egyén örömmel vállalta. Mi pedig nehezen vártuk a másnap reggelt, mert az eredményre kíváncsiak voltunk.

A b. egyén a reá bízott feladatot nagyszerűen oldotta meg. A hozzá bezárt Lakatos Gyulával barátságot kötve, egymásnak panaszkodni kezdtek. Közben elmondták egymásnak — a b. egyén lóditott — azt is, hogy miért és hogyan kerültek csendőrkézre. De elmondta Lakatos azt is, hogy 2—3 hónappal azelőtt Nagyváradról több társával együtt átjöttek a határon és az egyik ismeretlen nevű községben a postára betörték, ott a kasszát feltörték. A b. egyén által közölt adatokból láttuk, hogy Lakatos Gyula személyében a biharkeresztesi postán történt betörés egyik tettese került a kezünkbe.

Most már meg volt az alap, kezünkben volt a szál, csak göngyölni kellett. Hozzá is láttunk a Lakatos Gyula kikérdezéséhez. Tudomására hoztam, hogy egyelőre Debrecenbe megyünk, hol elvezet bennünket ahhoz a koresmároshoz, akinél 3 hétig szolgált. Közben ujjlenyomatot veszünk róla és annak alapján az Országos Bünyügyi Nyilvántartó Hivataltól érdeklődni fogunk az előző — eddig elhallgatott — büntetései felől. Ha ezeket a kérdéseket tisztáztuk, tovább megyünk, ahol majd egy komolyabb esetet kell majd tisztáznia. Utba-indulásunk előtt még azonban meg van a lehetősége annak, hogy mindent őszintén elmondjon, mert az őszinte és töredelmes beismerésnek — ügyének későbbi elbírálásánál — még reá nézve kedvező hatása lehet. Lakatos Gyula rövid gondolkodás után kijelentette, hogy eddigi előadása valótlan. Hiába megyünk Debrecenbe, az ismeretlen nevű koresmárhoz nem tud elvezetni, mert ott nem szolgált egy pillanatig sem. Majd a továbbiak során a következőket adta elő:

Több rendbeli betörés miatt már 4 ízben volt büntetve. Az elszenvedett büntetése 9 évet tesz ki. Utolsó büntetését Vácon töltötte ki 1931 április 30-án. Kiszabadulása után pár hónap múlva Tatatóvárosról román átesatolt területre szökött át. Nagyvárádon Pali, Csurka, Párnó, Dede Marci, Lóló Guszti, Vendel és Dodó nevű, Magyarországra átszökött, büntetett előéletű cigányokkal összetalálkozott és a rábeszélésükre bandájukba állt. A felsorolt cigányok 1931 július 25-én éjjelre Biharkeresztesen betörést terveztek. Kérésükre ő is velük ment. A határt július 24-én este Bors község mellett lépték át. Miután betörőszerszámot nem vittek magukkal, a magyar területen levő Ártánd községbe mentek, hol több lakás udvarára bemenne, 3 nagy fejszét és 1 vasvillát loptak. Közben Vendel társuk, az őket tettenérő egyénre a nála volt piztolyból egy eredménytelen lövést tett.

Ezután Biharkeresztesre mentek, ahol 2 lakás éléskamrájába betörték és onnan élelmiszert loptak. Majd a postahivatalhoz mentek, hol négyen figyeltek, négyen pedig a lopott fejszékkal a postahivatal ajtaját feszítették fel. A postahivatalból egy padlóhoz erősített vaskazettát, egy nagy (4 mázsa) Wertheim-szekrényt és egy csomagot a postakocsin a közeli legelőre vittek s ott a szekrényeket fejszékkal szétverték és a benne talált pénzt magukhoz vették.

A szekrények szétverése után a postahivatalból magukhoz vett csomaggal és a szekrények feltörésénél használt egyik nagy fejszével útjokat a trianoni határ felé vették. A fejszét Pali társuk útközben a biharkeresztesi legelőn levő egyik csordakutba dobta. Miután világosodni kezdett, nem mertek a határon átmenni, hanem az egyik tengeri táblába huzódtak be és a napot ott töltötték. A tengeriben osztoztak meg a zsákmányon. Ott bontották fel a postáról elvitt csomagot is, amelyben zokni és nadrágtartók voltak. Ezeket a tárgyakat, miután nem volt rá szükségük, szétvagdalták, megsemmisítették.

Napközben elhatározták, hogy a határon való átmeneteliük előtt, még az ártándi Hangya-szövetkezetet is feltörik. A betörést a késő éjjeli órákban, az ablakon való behatolás útján végre is hajtották. A szövetkezetből ruhaneműeket és pénzt loptak, utána a határon át Nagyváradra szöktek.

Lakatos Gyula úgy Biharkeresztesen, mint Ártándon a betörések helyszíneit bizalmi egyének jelenlétében a legpontosabban bemutogatta. De bemutatta a kutat is, amelybe a fejszét dobták. A fejsze a kútból — a víz kimerése után — előkerült, azt K. Nagy Lajos ártándi lakos sajátjának ismerte fel. Bemutatta Lakatos Gyula a tengeritáblát is, ahol egy napon át tartózkodtak. A szétvagdalt nadrág- és zoknitartó darabjai Lakatos előadását mindenben igazolták. Így Lakatos bűnösségét nemcsak a beismerő előadása, hanem az előkerült tárgyi bizonyítékok is igazolták.

A biharkeresztesi és ártándi betöréseknél nem tudunk több esetet Lakatosra rábizonyítani. A bedői betörésben nem volt része, mert az elkövetési időre alibit igazolt. A bedői betörést társai az ő kivételével követték el.

A nyomozás során Balog Mária szerepe is tisztázódott. Az illetőnek nem volt semmi része a betörésekben. Őt csupán jogtalan határátlépés terhelte. Így őt e miatt adtuk át a debreceni rendőrkapitányságnak. Megállapítást nyert, hogy az illető Nagykerekiben született. Onnan azonban anyjával még 4–5 éves korában Nagyváradra került, ott élt anyjával és Ajtai Ignác nevű mostoha atyjával 1931 augusztus hó végéig. Ekkor ismerkedett meg Lakatos Gyulával, akivel elhatározták, hogy Magyarországra jönnek és Tatatóvárosra mennek, hol törvényes házasságra lépnek. Tervük kivitelében elfogásuk és a közbejött nyomozás gátolta meg őket.

Most pedig visszatérek a Lakatos Gyula által tette társaként megnevezett cigányokhoz. Lakatos nem tudott egyebet mondani, mint azt, hogy a biharkeresztesi és ártándi betöréseknél: Pali, Csurka, Párnó, Dede Marci, Lóló Guszti, Vendel és Dodó nevű cigányok voltak a társai. Ezzel nem sokat értünk, mert pontosabb nevekre és adatokra lett volna szükségünk. Ezen a következő módon segítünk. Az alosztályparancsnokságnál meglevő összes cigányfényképeket Lakatos Gyula elé tettük és kértük, hogy nézze át és esetleges társait nekünk mutassa meg. Az eredmény kielégítő volt, mert Lakatos 5 társát fénykép alapján felismerte. Így sikerült megtudni, hogy a Lakatos Gyula által jelzett Pali: Algács Pál, Csurka: Kiss József, Párnó: Kolompár Márton, Dede Marci: Kolompár József, Lóló Guszti pedig: Sztolyka Lajos többszörösen büntetett elő-

A szarvasi cigányvajda 96 éves. Sokat mesélhetne...
Maródi András csendőr felv.

életű, Magyarországról átszökött cigányokkal azonos.

Vendelnek és Dodónak nem volt még az alosztályparancsnokságnál fényképe, így azok nevét és kilétét nem sikerült megállapítani.

Biharkeresztesen végzett nyomozásunk közben birtokunkba került a „Nagyvárad“ című ujság 1931. évi szeptember 9. száma. Ebben egy rövid cikk volt arról, hogy Nagyváradon a püspöki úton lakó Orosz Jánosné házában, Magyarországról átszökött cigányok erős revolverharcot vívtak a román detektívekkel. A cigányok azonban elmenekültek. Csúpán Orosznét és a cigányok nagyszámú feleségeit sikerült a detektíveknek őrizetbe venni.

Feltételeztem, hogy a szétugrasztott cigányok visszatértek Magyarországra. Ezért szerettem volna tartózkodási helyüket megtudni és őket is kézrekeríteni. Miután Lakatos Gyula a lebukása miatt volt bűntársait is hibáztatta, így reméltem, hogy társai tartózkodási helyének kipuhatolásában segítségemre lesz. Amikor Lakatos Gyula előtt e kérdést felvettem, készséggel állt arendelkezésemre. Elhatározta, hogy Nagyváradon maradt Ajtai Ignácnak, a Balogh Mária mostohaatyjának levelet ír és a levélben Pali, Csurka és a többi gyerekek felől érdeklődni fog, hogy hol és merre vannak, mert szeretne nekik levelet írni.

A levelet Lakatos Gyula 1931. szeptember 17-én Nagykerekiben sajátkezűleg megírta és arra a választ saját nevére, „Nagykereki, Sárgödör“ címre

kérte. Ajtai a levélre két héten belül válaszolt is, melynek kivonatolt tartalma a következő:

„Tudatom veletek, hogy Pali, Csurka és a többi gyerek csaknem a kórházba kerültek Oroszéktól, alig tudtak belőle kilábolni. Csicsó és az asszonyok a Göndör felesége, valamint Porkondi kivételével mind a kórházban voltak 10 napig. Pali, Csurka és a fiúk mind haza mentek. Csicsó és az asszonyok is mennek haza. Ezért ha csak tehetitek, még maradjatok vagy két hétig ott, ahol vagytok, ha pedig nem, akkor jöjjetek haza, de inkább maradjatok, mint jöjjetek. Porkondi már körülbelül három hete, hogy elment Váradról, a kis Stefánt beadta a gyermekkórházba. Ángyel, Mozol és a Veres anyja most is a kórházban vannak, hogy mikor jönnek ki, nem lehet tudni, mert az orvosok még nem határoztak semmit sem felőlük. Tisztel és csókol benneteket anyátok.“

Tekintettel arra, hogy a „Nagyvárad“ című újságban megjelent cikk tartalmát már ismerjük, így nem nehéz rájönni arra, hogy a levél tartalma a cigányok és detektívek között, Oroszéknál lefolyt összetűzésről ad rövid, de mégis érthető tájékoztatást. A levélben említett „kórház“ a fogházat, a „gyermekkórház“ a fiatalokékat fogházát jelenti. Az „orvosok“ kifejezés alatt pedig az ügyészeket és bírákat kell érteni. A levél összeállítása a cigányok találékony, furfangos, ravasz észjárását bizonyítja.

Lakatos Gyula társait kézrekeríteni nem sikerült, de a cigányok levelezési módjának megismerésével újabb tapasztalatokkal gazdagodtunk.

Lakatos Gyula társai már azóta is több bűncselekményt követtek el a határmenti községekben. A munkájukat jól ismerjük, de egyelőre még tehetetlenek vagyunk velük szemben, így zavartalanul élvezhetik bűnös tevékenységük gyümölcsét. De hiszem és remélem, hogy találkozhatunk még.

A biharkeresztesi és ártándi betörés miatt a debreceni kir. törvényszék Lakatos Gyulát 5 évi szigorított dologházra ítélte. Nevezett még ma is a sopron—kőhidai dologház lakója, mert 3 társával két fegyőrt lefegyverzett és Ausztriába szökött. Később visszatért Magyarországra és újra a hatóság kezébe került. A fegyőr lefegyverzése és a közben elkövetett újabb betörés miatt a meglevő 5 évi büntetéshez, még 3 évet kapott.

(Folytatjuk.)

Aratás.

Sérülési pótdíj, kedvezményes nyugdíj.

Ismerteti: MEHZIDRASZKY ALADÁR g. százados.

Az a csendőr, aki a legmagasabb összegű nyugdíjra igényt adó szolgálati idejének betöltése után kerül szabályszerű elbánás alá, — ha a nyugállományban még hosszú élet jut osztályrészéül, — megelégedetten élvezheti szerencsével töltött szolgálatának gyümölcseit. Az a csendőr azonban, aki szolgálatának teljesítése közben, vagy szolgálatának ideje alatt, alig néhány év után olyan helyzetbe jut, hogy vagy valamely rendkívüli esemény, őt ért baleset, sebesülés, vagy sérülés következtében időelőtt kénytelen megválni a tényleges szolgálattól, alig tudna eltengődni csekély összegű nyugdíjából, ha nem lenne mód arra, hogy a szolgálatképtelenséget okozó rendkívüli körülményeket ellátásának megállapításánál külön mérlegelhessék és értékeljék.

A Csendőrségi Lapok folyó évi 2. számában „A csendőrlegénység egészségi okokból történő fogyatékba jutására és a tényleges állományba való visszavételére vonatkozó eljárás ismertetése“ című cikkben megemlítettük, hogy a csendőrnek bizonyos esetekben sérülési pótdíjra és kedvezményes nyugdíjra is lehet igénye.

Az 1921. évi XXXII. t.-c. (Katonai nyugdíjtörvény) 22. §-a szerint a sérülési pótdíjat a nyugdíjtól teljesen függetlenül, tekintet nélkül a rendfokozatra és a szolgálati időre, kizárólag az elszenvedett sérülés, vagy egészségrontás foka szerint kell megállapítani. A 23. §. felsorolja, hogy a *szolgálat teljesítés alatt*, vagy mégis *azzal szoros kapcsolatban, az illető saját hibáján kívül* bekövetkezett *tartós szolgálatképtelenségnek* a felülvizsgálat útján megállapított fokához képest a csendőrtiszteknek mikor, milyen összegű sérülési pótdíjra van igényük.

Felsorolásukat a következőképpen ismertetjük:

a) ha a tartós szolgálatképtelenség az előbb említett körülmények között bekövetkezett olyan sebesülés, vagy egészségrontás folytán állott elő, amely után magasabb összeg nem jár, havi 13 pengő 60 fillér,

b) ha egyik kezét, vagy egyik lábát, vagy mindkét kezét, vagy mindkét lábát elvesztette, de a könyök-, illetve térdízület használható állapotban marad, e testrészek mindegyikéért havi 20 pengő 40 fillér.

c) ha egyik szemére megvakul, havi 20 pengő 40 fillér,

d) ha egyik karját, vagy egyik lábszárát, vagy mindkét karját, vagy mindkét lábszárát vesztette el, e testrészek mindegyikéért havi 27 pengő 20 fillér,

e) ha teljesen megsiketült, vagy megnémult, továbbá ha fejének mellkasi és hasiszerveinek megbetegedése az életműködésnek oly tényleges esorbításával, vagy akadályozásával jár, amely a polgári életben 66²/₃% munka- és keresetképtelenséget okoz, havi 27 pengő 20 fillér,

f) ha mindkét szemére megvakult, havi 54 pengő 40 fillér,

g) ha bénulás folytán teljesen tehetatlenné lett, havi 68 pengő sérülési pótdíj odaítélésének van

helye. Az említett törvényszakasz még azt is előírja, hogy a sérülési pótdíjra való igényt csak akkor lehet érvényesíteni, ha a sérülés, vagy egészségrontás keletkezése és annak megállapítása között 10 év még nem telt el és hogy a pótdíj a mesterséges testrészek fenntartására és pótlására szolgál.

A 24. §. szerint azok, akik sebesülésüket ellenség előtt, vagy hadiszolgálatteljesítés közben szerzték, az előző §-ban meghatározott összeget 50%-kal felemelteni kapják.

A 25. §. aara nézve intézkedik, hogyha későbbi, újlagos felülvizsgálat során a sérülési pótdíj odaítélésének alapját képezett törődöttség fokának növekedését állapítanak meg, a sérülési pótdíj összegét fel kell emelni.

A sérülési pótdíjra való igényt a sérülésnek (sebesülés, egészségrontás) felülvizsgáló bizottság által megállapított fokához képest tehát a honvédelmi miniszter csak abban az esetben ismeri el, ha a *tartós szolgálatképtelenség a szolgálat teljesítése alatt, vagy azzal szoros kapcsolatban, az illető önhibáján kívül keletkezett és 10 év még nem telt el a törődöttség alapjául szolgált esemény óta.*

Igyekezünk néhány példával megvilágítani az eddig elmondottakat:

Sérülési pótdíjra szerzett igényt az az őrmester, akinek tüdőbaja, — mellyel véglegesen szolgálatképtelenné vált, — úgy keletkezett, hogy járőrszolgálatban annyira megázott, hogy ruházata teljesen átnedvedett és így átázva szélben és viharban kellett szolgálatát folytatnia és a pihenőt megfelelő pihenőhely hiányában ilyen átázott állapotban egy hideg istállóban volt kénytelen tölteni, — mert baja szolgálatteljesítés közben, önhibáján kívül keletkezett. Minthogy ez az egészségrontása a felülvizsgáló bizottság által 70%-os munka- és keresetképtelenség megállapítását vonta maga után, havi 27 pengő 20 fillér sérülési pótdíjra szerzett igényt.

Egy nyugállományú csendőrorrmester nyugállományba helyezése után kérte sérülési pótdíjban való részesítését, hivatkozva arra, hogy nyugállományba helyezése előtt három évvel, járőrszolgálatban egy vasúti őrházhoz kellett eljutnia, közben egy patakon ugrott át, mert azon nem volt híd. Ugrás közben a partról visszacsúszott és derékig vizes lett, átfázott, s teljesen átázott ruhában teljesítette szolgálatát másnap estig. Az esetet követően egy év múlva lábai fájni kezdtek, majd egy év múlva gyógykezelésre kórházba került, ahol azonban nem talált gyógyulást, hanem felülvizsgálat útján nyugállományba helyezték.

Kérelmének közigazgatási megvizsgálása során megállapítást nyert, hogy érdekelt az elbánás alá vonása előtti 3 év alatt beteg egyáltalán nem volt és hogy vízbeesésének megtörténtét senkinek sem jelentette. Sőt járőrtársa sem bizonyította állításait, mert azt vallotta, hogy a vízbeesés után egy órával már őrsükre bevonultak és ott az őrmester száraz ruhát váltva, minden utókövetkezmény nélkül tovább teljesített szolgálatot. Ennél az esetnél nem volt bizonyítható a sérülés és szolgálatképtelenség közti okozati összefüggés.

A sérülési pótdíjra való igényt ugyanis csak a sebesülés (sérülés, egészségrontás) időpontjától számított 10 éven belül lehet érvényesíteni. Ezért minden olyan sebesülés (sérülés, egészségrontás) keletkezésének körülményeit, amelyek esetleg séri-

lési pótdíjra való igény megállapítását vonhatják maguk után, ki kell vizsgáltatni, hogy ha az ebből a sérülésből eredő tartós szolgálatképtelenség vizsgálatkor a felülvizsgáló bizottság a sérülési pótdíj odaítélését is indítványozni szándékozná, a megfelelő iratok rendelkezésére állhassanak.

Másik esetben egy tiszthelyettes kerékpáron lett szolgálatba vezényelve a szomszédos őrsön megejtendő megbeszélésre. Az út egy részét egy dülő uton tette meg. Ezen az uton, maga előtt balra egy nagyobb kavicsgödört vett észre, melynél az út erősen lejtett. A tiszthelyettes kerékpárja itt erősebb iramot kapott, amit tékezéssel igyekezett lassítani azzal a szándékkal, hogy megáll és leszáll. Közben egyensúlyát veszítve, a kavicsgödörbe zuhant és a hátán keresztbevetett puskájára esett, melynek záródugattyú fogantyúgombja bordatörését okozta. Az azonnal megejtett kivizsgálás előadását beigazoltnak ismerte el és megállapította a szolgálatteljesítés alatt az illető önhibáján kívül keletkezett sérülést, minek következményeként részére havi 13 pengő 60 fillér sérülési pótdíj lett odaítélve, mert a felülvizsgáló bizottság nála 33%-os munka- és keresetképtelenség megállapított meg.

Annak megvizsgálására, hogy a már élvezett sérülési pótdíj felemelésének mikor van helye, szolgáljanak az alábbi példák:

Egy őrmester, mint járőrvezető, egy polgári egyénnek tüzből való kimentése alkalmával jobb lábának három ujját annyira összeégette, hogy lábfejét amputálni kellett. Ezzel a törődöttségével nyugállományba helyeztetett és részére havi 20 pengő 40 fillér sérülési pótdíj lett megállapítva. Két év múlva elütötte egy villamos, és béna lábát térd fölé elvágta. Minthogy így már lábszarát vesztette, havi 27 pengő 20 fillér sérülési pótdíjra irányuló igényének elbírálását kérte. Természetesen kérelme nem volt teljesíthető, mert a nyugállományba helyezésének alapját képezett törődöttsége és a villamosbaleset közt nem volt meg az okozati összefüggés. Ellenben havi 54 pengő 40 fillérre emelték annak a tiszthelyettesnek a nyugállományba helyezése alkalmával megállapított havi 20 pengő 40 fillér összegű sérülési pótdíját, aki a szolgálatteljesítés alatt veszítette el egyik szemévilágát és akinek teljes megvakulása az egyik szemévilágának elvesztését előidézett eseménynek következménye volt, vagyis azzal okozati összefüggésben állott.

Eddig a sérülési pótdíjjal, mint az ellátásnak azzal a nemével foglalkoztunk, amelyet a saját hibán kívül keletkezett szolgálatképtelenség esetén vonhat maga után a különleges csendőrségi szolgálat.

A Csendőrségi Lapok folyó évi 2. számában megjelent, már előbb megjelölt cikkünkben ismertettük, hogy állandó nyugdíjra csak annak van igénye, aki szabályszerű elbánás alá vonásának időpontjában legalább 9 év, 6 hó és 1 napi tényleges katonai és csendőrségi szolgálattal rendelkezik. Az ennél az időnél kevesebb szolgálati idő esetén az érdekeltnek csak időleges, tehát csak annyi évig élvezhető nyugdíjra van igénye, ahány évig egészszen, vagy részben ténylegesen szolgált.

A törvényhozó azonban az 1921. évi XXXII. t.-c. 3. §-ában azok részére is állandó nyugdíjat

szándékozott biztosítani, akik a nem mindennapi szolgálat, hanem nehéz körülmények következtében váltak szolgálatképtelenné. Az említett törvényhely a következőképpen intézkedik:

„Kilenc évet és hat hónapot meghaladó beszámítható szolgálati idő betöltése előtt is állandó nyugdíjat *kell* megállapítani, ha az igény jogosult annak folytán vált tartósan szolgálatképtelenné, hogy:

a) hadiszolgálatteljesítés következtében saját hibáján kívül megsérült, vagy egészségét tartósan megrontotta;

b) másként, de saját hibáján kívül, a szolgálatteljesítés alatt, a szolgálattal szoros kapcsolatban, a katonai (csendőrségi) szolgálat sajátosságai következtében, vagy pedig a szolgálati tartózkodásra kijelölt, vagy valamely szolgálat teljesítése közben érintett helyen uralkodó fertőző betegség következtében sérült meg, vagy rontotta meg tartósan egészségét;

c) elmebeteg lett, eskóriba esett, mindkét szemére megvakult, mindkét szemének látóképessége annyira csökkent, hogy csak igen nagy tárgyakat ismer fel közvetlen közelből, illetőleg csak a sötétséget tudja megkülönböztetni a világosságtól; továbbá, hogy hallását vagy beszélnélképességét egészen elvesztette vagy hűdés következtében tehetlenné vált.“

A felsorolt esetek valamelyikének fennforgása esetén már állandó nyugdíjra szerez igényt a csendőregyén még akkor is, ha csak egészen rövid ideig szolgált is.

Ehhez hasonló kedvezményre, illetve nyugdíjfelemelésre nyújt lehetőséget az 1921. évi XXXII. t.-c. 10. §-ának 5. és 6. bekezdése azoknak, akik hosszabb szolgálattal már állandó ellátásra nyertek igényt, de akiknek szolgálatképtelenségét „bizonyítottan a szolgálat teljesítése alatt szerzett súlyos betegség vagy őket a szolgálatban ért baleset, vagy mindkét szemükre terjedő megvakulás, vagy pedig az a körülmény idézte elő, hogy mindkét szemük látóképessége olyan fokban csökkent, hogy csak igen nagy tárgyakat tudnak közvetlen közelből felismerni, illetőleg csak a világosságot tudják a sötétségtől megkülönböztetni, vagy akiknek szolgálatképtelensége elmezavar folytán állott be. A felemelés mérve a nyugdíj kiszámításának alapjául vehető ténylegességi illetmények 20%-áig terjedhet, de magasabb is lehet aszerint, hogy a honvédelmi miniszter a belügy- és pénzügyminiszterrel egyetértőleg az egyes eseteket hogyan mérlegeli.

Ugyanilyen nyugdíjfelemelésben részesíthetők azok a személyek is, akik „valamely súlyos betegség, vagy őket ért baleset folytán váltak szolgálatképtelenné és eddigi állásuknak megfelelő minden polgári keresetre alkalmatlanokká“.

De mindezekén túlmenő kedvezményes nyugdíj megállapítására ad módot az 1930. évi XXVI. t.-c. 7. §-a, midőn úgy rendelkezik, hogy a m. kir. csendőrség tagjai részére „az általuk utoljára élvezett beszámítható javadalmazás teljes összegével felérő nyugdíjat *kell* engedélyezni, tekintet nélkül arra, hogy a nyugdíjra igényt adó legkisebb szolgálati időt betöltötték-e és hogy ideiglenes vagy végleges minőségben voltak-e alkalmazva, abban az esetben, ha teljes munka- és keresetképtelenségüket minden

kétséget kizárólag a szolgálat teljesítése közben ért oly baleset vagy más rendkívüli esemény idézte elő, amely az eset következményeinél fogva rendkívüli méltánylásra érdemes“. Ezt a nyugdíjat is csak a honvédelmi-, belügy- és pénzügyminiszterek együttes hozzájárulása esetén engedélyezhetik és csakis abban az esetben, ha „a szolgálatképtelenséget előidéző baleset, vagy rendkívüli esemény és a teljes munka- és keresetképtelenség megállapítása között három évnél hosszabb idő nem telt el“.

Ha azt vizsgáljuk, hogy melyek is a sérülési pótdíj iránti igény és az 1921. évi XXXII. t.-c. 3. §-a alapján engedélyezhető állandó ellátás feltételei, azt találjuk, hogy mindkettőnél a szolgálatképtelenségnek saját hibán kívül és a szolgálat teljesítése alatt, vagy azzal szoros kapcsolatban kell keletkeznie. Ha pedig az ugyanezen törvénycikk 10. §-ában tárgyalt felemelt nyugdíj engedélyezésének feltételeit kutatjuk, azt látjuk, hogy ennél a törvény nem követeli meg azt, hogy a szolgálatképtelenség az érdekelt önhibáján kívül keletkezett legyen, csupán arra helyezi a súlyt, hogy a szolgálatképtelenséget bizonyítottan a hivatkozott törvényhelyen felsorolt körülmények valamelyike idézte elő. Ugyanígy intézkedik az 1930. évi XXVI. t.-c. 7. §-án alapuló kedvezményes ellátásra nézve a vonatkozó szakasz, midőn nem tűzi feltételül azt, hogy önhibáján kívül keletkezett-e a megjelölt körülmények között bekövetkezett teljes munka- és keresetképtelenség.

Míg az előző bekezdés első mondatában említett ellátásokat egyedül a honvédelmi miniszter ítélni oda, addig az ugyanott továbbiakban tárgyalt ellátások engedélyezése csak a belügy- és pénzügyminiszter hozzájárulásával történhet.

A csendőrségi rendkívüli szolgálat folyamán bekövetkezett ezek a körülmények — amelyeket fentebb többször felsoroltunk, — nemcsak sérülési pótdíjra, kedvezményes, vagy felemelt ellátásra adnak lehetőséget, hanem ebből kifolyólag még további anyagi előnyt is biztosítanak.

Az 1924. évi 5100/M. E. sz. kormányrendelet úgy intézkedik, hogy mindazoknak ellátása csökkentés (40%) alá esik, akik szabályszerű elbánás alá vonásuk alkalmával még nem rendelkeznek 15 évi beszámítható idővel. De ugyanez a kormányrendelet akként is intézkedik, hogy ha az ilyenek sérülési pótdíjat élveznek, nyugdíjuk mentes az ilyen csökkentés alól.

Az 1934. évi I. t.-c. 8. §-ának (2.) pontja azt a kedvezményt biztosítja, hogy mindazok a csendőregyének, akik az 1930. évi XXVI. t.-c. 7. §-ában említett teljes összegű nyugdíjban, vagy az 1921. évi XXXII. t.-c. alapján sérülési pótdíjban részesülnek, ugyanolyan összegű lakáspénzre igény jogosultak, mint ha 35 évi, vagy ennél több beszámítható szolgálati idő után helyeztetek volna nyugállományba. Ugyanez a t.-c. 9. §-ának (2) bekezdésében viszont azt is kimondja, hogy azok, akik az 1930. évi XXVI. t.-c. 7. §-a alapján kedvezményes nyugdíjat élveznek, sérülési pótdíjra nem tarthatnak igényt.

ÖRIZZE MEG A CSENDŐRSÉGI LAPOKAT, hogy évvégén beköthetesse. Diszes és mégis olcsó bekötési tábláról gondoskodunk. Jegyeztesse elő magát már most, mert csak annyit készítettünk, ahány rendelést kapunk!

A színigazgató.

írta: PETHŐ ISTVÁN törm. v. (Bakonycsérnye).

Már hazafelé tartottam. Tisztán láttam a templom piros tornyát, ragyogó aranykeresztjével. A torony piros-zsalús, üvegtelen ablakain a nyári hőség hullámai táncoltak. A láthatár remegett a nagy melegségben.

A falu felől tarka fejkendős asszonyok és lányok siettek kifelé a határba, fehér abrosszal letakart vesszőkosárban ebédet vittek, valamelyik kukoricaföldön kapáló s megéhezett hozzátartozóknak vagy munkásoknak, fejükön, szabadon. Vitték a cserépkorsót is tele vízzel, jó hideg vízzel, mint a kapások legnagyobb kincsét, a friss vizet.

Az útmenti lombos fák árnyékában több helyen ledobott kabátok és bakancsok heverték. Az egyik kabát egy nagy cserépkorsót takart.

Odébb egy kukoricaföldön néhány kapás bontogatta a megfonnyadt araszos kukoricát a gyom közül s állandó porfelhő jelezte serény munkájukat.

Kezdődött a kánikula.

A kapások a sor végére értek, megsodorták a cigarettát, tárgyaltak, majd hangos kacagás ütötte meg fülemet. Amint jobban figyeltem őket, az egyik ingujjas férfi nagy lendülettel belevágta kapáját a földbe, balkezevel lekapta kalapját, zsebkezdőjével megtörölte homlokát és únott léptekkel indult el a dülűt felé. Otthagyta a többi kapást. Azok pedig kapáltak szorgalmasan, a jó fekete földre szegezett szemmel, arcukon a legördült izzadság csatornáit belepte a por.

— Jó napot! — köszöntöttem régi ismerősömet, amikor letette a cserépkorsót.

Homoki letakarta a korsót s mielőtt még fogadta volna köszöntésem, leheveredett az egyik lombos fa hús árnyékába, kalapját hanyagul dobta le a fonnyadt fű közé.

— Ízlik? — kérdeztem, még mielőtt szólhatott volna.

— Aggyon Isten! — fogadta, elővette cigarettatárcáját és nagyot sóhajtott:

— Ez a hideg víz igen! Azonban a kapálás nem! Sokkal jobb volna még most is az agyonégetett utcsarkon, még ha meleg van is. Azt hittem, míg rendőr voltam, hogy a kapálás és egyéb munkák sokkal könnyebbek, de csalódtam. Nem nekem valók. Bár nem kényszerít senki a munkára, de megöl az unalom. Csinálnom kell valamit, ha nyugdíjas vagyok is. Igaz?...

— Lehet valami igazság benne — feleltem, különösen, ha bírja a derék, nem törik a tenyér. Talán ezt is meg lehet szokni. De minden befejeződik, mielőtt tudnánk, hogy az jobb, mint ami utána jön.

— Tessék megpihenni egy kicsit. Látom, nagyon megizzadt. Úgy látom, messziről jött már ma!... — marasztalt Homoki.

— Úgy van — feleltem. Letettem a puskám, kalapom, megtöröltem homlokom az izzadságtól és leültem mellé.

Miről beszélhetett volna az öreg nyugdíjas, mint a rendőrségről, az ő életéről, eredményeiről, csalódásairól stb. nyugdíjas voltáról, amely nem olyan kényelmes, mint amilyennek hitte. De még olyan jó

sincs, mint a tényleges szolgálata, amikor még több órszobának volt a parancsnoka az egyik nagyvárosban. Most mindig unatkozik...

Amikor már a második cigaretta füstje szállt a levegőben, búcsút akartam venni Homoki uramtól, de nem engedett. Csak annyit várjak még, hogy elmesélje egy fiatal rendőrkeresi esetét, — kért az öreg — és én maradtam.

Örömmel hallgattam elbeszélését. Először azért, mert a rendőrrel együtt érzek sikerében, csalódásában és küzdésében, másodsor, mert Homoki uram kiváló rendőr volt és nem volt okom szavaiban kétkedni. Komoly megfontoltsággal mondta el az alábbi esetet:

— 1921 április havában, amikor még az infláció javában dühöngött, az egyik határmenti városban teljesítettem polgáriruhás szolgálatot a detektív-csoportnál.

Akkor bélyegezték a régi jó kékpénzeket. Mindenki úgy mentette pénzét, ahogy tudta. Egyik napon parancsot kaptam, hogy vonatellenőrzésre megyek egyik feljebbvalómmal az állomáshelytől egy vidéki városig és vissza. Mert igen sok lebélyegezetlen pénzt csempésztek ki Jugoszláviába. Akkor még Pécs is megszállott város volt.

Az állomáshelytől a vidéki városig nem történt semmi. Visszafelé külön-külön szálltunk fel egy határszél felé induló vonatra. Sorra vizsgáltam a kocsiszakaszokat a legnagyobb lelkiismeretességgel. Átkutattam az összes csomagokat, bőröndöket, mindent, ahol csak túlfutott ambíciómban azt elképzeltem, hogy ott pénzt lehet elrejtetni. Feljebbvalómmal nem is találkoztam.

Az egyik II. osztályú koci szakaszában egy elegánsan öltözött úriembert találtam, két nagy bőrönddel. Parancsomra hivatkozva, igazoltattam az utast, aki színigazgatónak mondta magát és e körülményt fényképes igazolvánnyal is igazolta. Egyébként Pécsre szándékozott utazni üzleti ügyben.

Borzasztóan megsértődött, amikor felszólítottam, hogy nyissa fel a bőröndöket, mert azokat át fogom nézni, nincs-e bennük lebélyegezetlen pénz. A színigazgató kikérte magának ezt az eljárást, hogy őt ne zaklassam és megfenyegetett, hogy majd illetékes helyen feljelentést tesz ellenem. Különben pedig a bőröndökben fehéreneműek vannak, azokat pedig nem engedi feltúrni.

Én ismételtelen felszólítottam a színigazgatót, hogy azonnal nyissa ki a bőröndöket, mert különben én magam fogom azokat felnyitni, tehát minden ellenkezése felesleges. Azután majd feljelenthet, ha esetleg valami sérelmes lesz.

Homoki uram most egy kis szünetet tartott, sodort egy cigarettát, bécsi öngyújtóval rágyújtott. Arca teljesen átszellemült, mintha csak azon az 1921-es Pécs felé elbogarogott személyvonaton most nyitná ki a színigazgató bőröndjét és folytatta tovább.

A színigazgató felnyitotta az egyik bőröndöt, amelyikben tényleg fehéreneműek voltak. Kis csalódást kezdtem érezni és féltem, hogy a színigazgatónak igaza lesz. A másik bőröndöt azonban semmi körülmények között sem akarta felnyitni. De mikor hozzáfogtam én, hogy a bőröndöt felnyitom, a színigazgató engedett és sápadt arccal, remegő kezekkel

felnyitotta a második bőröndöt is. Belső mosollyal figyeltem a nagy halom lebélyezettlen kékpénzt. Szemem kitágult, szívem nagyot dobbant és őrizetbe vettem a színgazgatót a pénzzel együtt.

A vonat robogott tovább, közelgett az utolsó, határmenti állomás. A színgazgatót elhagyta a macassága. Könörgésre vette a dolgot. Könörgött, hogy engedjem el. Sirt, hogy pénzzé tette minden vagyonát és ha most lebélyezzik, tönkre fog menni. Ettől függ családja boldogsága, 6 gyermekének jövője. Mindene, amije csak van, mind a bőröndben van. Ne tegyem földönfutóvá, — öngyilkossá — könyörgött a színgazgató. Majd elővette pénztárcáját, — amely tömve volt 100 és 1000 koronásokkal — először 1, 2, 3 ezrest kínált fel, hogy fogadjam el és engedjem szabadon, de mikor látta, hogy én ragaszkodom a bekíséréshez, az egész erszény kékpénzt nekem akarta adni. Erőszakoskodott, hogy fogadjam el, hisz nekem is szükségem lehet rá, a pénzre. Csak a bőröndben talált pénzzel engedjem szabadon.

Én ridegen visszautasítottam minden pénzt és könyörgést — folytatta Homoki uram. Azonban figyelmeztettem a színgazgatót, hogy a megvesztegetési kísérletét is jelenteni fogom átadáskor.

Feljebbvalóm még csak véletlenül sem került a kocsiszakaszk felé, hogy megszabadulhattam volna a kellemetlen rimánkodástól, a kétségbeesett arc látásától és a hatalmas halom pénz különös hatásától.

Mikor már a határszéli vasútállomáson való megálláshoz lassított a vonat, a bőröndökkel együtt a kocsii perronján voltunk. A színgazgató még egy erőfeszítést tett, hogy engedjem szabadon.

Határozottan emlékszem rá, — emeli fel hangját Homoki uram — hogy a színgazgató szemei könnyesek voltak, amint feleségének súlyos betegségére hivatkozva, összegörnyedve rimánkodott irgalomért, segítségért, családja jövőjéért és boldogságáért. Ekkor egy hirtelen mozdulattal belesusztatta a tömött erszényt kabátom zsebébe.

Homoki uram leverte cigarettájának hamuját, gyorsan felugrott ülőhelyéből, beleadva minden emlékező és utánzó tehetséget, még a lélegzete is meggyorsult és utánozta a színgazgató mozdulatait. Még arca is a körülményeknek megfelelően elváltozott, szinte megelevenítette a régen lejátszódott harcát a színgazgatóval. Most már úgy jászotta az események egyes részleteit, a megfelelő hanggal kísérve.

— Mintha a villám vágott volna belém, majd a borzongás futott rajtam végig, csatát vívott bennem a „Beccület“ és a „Gazember“ — folytatta tovább.

Éreztem a pénztárca súlyát, amint nyomta az oldalamat. Megálltam, mintha öntudatlan állapotba jutottam volna, agyam lázasan zakatolt és türtem, hogy a tömeg pénz az én zsebemben legyen. Szinte kétségbeestem, amikor láttam a színgazgató arcán a megelégedett, reménykedő mosolyt. Aki már csak azt az egy szót várta tőlem: — Mehet!

De én felébredtem. Megjelent előttem a rendőrszkola tanárának arca, egy szigorú, de jóságos arc, amikor azt mondta: „Akit megvesztegetnek, elveszti lelkét és beccületét!“

Göresös erővel vágtam ki a pénztárcát a zsebből. A színgazgató felvette s szemtelenül moso-

lyogva, visszaakarta adni nekem, hogy „Úgyis magánál volt már, olyan mindegy!“

A színgazgató tovább erőszakoskodott. Figyelmeztettem. Nem használt. Szemembe nevetett és a pénztárcát a zsebembe akarta tenni. De már józan voltam. Hirtelen a kocsii oldalához taszítottam a színgazgatót... — s Homoki uram minden erejével belelendült, — hogy hogyan.

Megérkezünk, a vonat megállt. Az állomáson jelentkeztem a szolgálatot végző tisztviselőnél és jelentettem az egész esetet a színgazgatóval. Jelentkezés után a színgazgató előrement a tisztviselő úrhoz, annak mondott valamit, majd én parancsot kaptam, hogy vigyem utánuk a két bőröndöt a kapitányságra. Ők ketten pedig előre mentek.

Elgondolkoztam útközben, — folytatta Homoki uram, — hogy helyesen jártam-e el. Nem lesz-e ebből kellemetlenségem. Úgy gondoltam, jól van minden, még ha a bőröndöket is nekem kell vinni, akkor is.

A kapitányságon a tisztviselő úr és a színgazgató bementek a kapitánysági irodába, én pedig kint maradtam a folyosón. Bevitték a bőröndöket is.

Már kezdtem türelmetlen lenni s mindenféle rémképek kergették egymást az agyamban az egyik bőrönddel kapcsolatosan, amikor egy fél óra múlva engem is behívtak.

De képzelje, — bólogatott ősz fejével Homoki uram — ...milyen nagy volt az én meglepetésem? A színgazgató nadrágzsebbe sülyesztett kezekkel sétált az irodában fel s alá. A tanácsos úr az íróasztalnál ült, a tisztviselő úr pedig egy párnázott székben tisztelettudóan nézett a fölünyesen sétáló színgazgatóra. Úgy ki tudtam volna azt az embert dobni a tanácsos úr irodájából, hogy még a lába sem érte volna a földet — dohogott Homoki uram. — Érthetően zavarba hozott, hogy a színgazgató, akit én előállítottam, teljhatalmuan sétál az irodában, de legyőztem meglepetésemet, elkészültem mindenre, mert úgy éreztem, hogy én mindent jól csináltam.

— Hogy hívnak?... Mióta vagy rendőr?... Mi volt a foglalkozásod?... — rohant rám kérdéseivel a színgazgató.

Hát ez már sok! — gondoltam magamban. — Már elhatároztam, hogy megtagadok minden választ és ott nyomban panaszt teszek a tanácsos úrnál. Már-már attól féltem, hogy tettlegességre ragadtam magam...

A tanácsos úr felismerte a helyzetet, hogy én nem akarok felelni és valamit nem értek meg; felállt az asztaltól, hozzám jött, rátette kezét a vállamra és azt mondta:

— Csak nyugodtan feleljen Homoki a főfelügyelő úr kérdéseire. A főfelügyelő úr meg van elégedve az ön szolgálatteljesítésével és meg is fogja kapni a megérdemelt jutalmat!

Támolyogva jöttem ki az irodából. Most értettem meg, hogy mi is történt. Ki volt a színgazgató. Hiszem, hogy kiváló vizsgát tettem...

Egy hónap múlva miniszteri dicsérő okiratot kaptam, — fejezte be elbeszélését Homoki uram.

Gratuláltam neki, katonásan, röviden és barátságos kézfogással elbúcsúztam tőle. Ballagtam a falu felé, ahol a piros-zsalus toronyablakok mögött megkondult a harang és a földek kapásai levett kalappal mormolták az esti imádságot...

EMLÉKEZZÜNK!

Horkai Benjámín pocsaji őrsbeli csendőr a déli harctéren szerzett betegségében 1915 július 1-én a meljinei várkórházban meghalt.

Kőrösszegi Gusztáv pöstyéni őrsbeli próbacsendőr 1912 július 3-án járőrszolgálat közben Pöstyén mellett a Vágba fulladt.

Tóth István őrsvezető, címz. őrmester, zborói őrsparancsnokot a laktanya újbóli megszállásakor felrobbant orosz akna 1915 május 6-án súlyosan megsebesítette. 1915 július 6-án Bécsben meghalt.

Mészáros Mihály dalbosfalvai őrsbeli 2. oszt. őrmestert az újsopoti határban egy katonaszökevény 1917 július 6-án agyonlőtte.

Lévay János vittenci őrsbeli csendőr az orosz harctéren 1915 július 7-én járványos betegségében meghalt.

Deák Sándor stina-fedelesului őrsbeli alőrme-
stert a magyar-román határ megállapítása alkalmával egy felrobbant kézigránát 1918 július 7-én megölte.

Oláh János járásőrmester, gávai járás- és őrsparancsnokot, **Szanyi Károly** és **Gyermán Imre** gávai őrsbeli próbacsendőröket a románok 1919 július 7-én Nyiregyházán kivégezték.

Pajor János somogyszentmiklósi őrsbeli alőrme-
stert 1917 július 8-án aratásra vezényelt katonák Somogyszentmiklóson szolgálat közben megölték.

Kovács János selmebányai őrsbeli csendőr az orosz harctéren kapott lösebében 1916 július 8-án Jaroslauban meghalt.

Fejes Béla lajtaszentmiklósi őrsbeli próbacsendőrt, mint fürdőügyeleti járőrt, egy ellenszegülő csoport 1921 július 10-én Balfon megölte.

Szász János őrsvezető, torontálozori őrsparancsnokot és járőrtársát, **Kalderár György** Aron csendőrt 1895 július 13-án egy fegyveres gonosztevő Torontálozoran agyonlőtte.

Köbli Ferenc gyertyánligeti őrsbeli alőrme-
stert bolsevik rablóbanda Besszarábiában súlyosan megsebesítette. 1918 július 13-án Tyraspolban meghalt.

Nyikora Sándor őrsvezető, címz. őrmester, ökörmezői őrsparancsnokot 1895 július 15-én az ökörmezői határban szolgálat közben medve szétépte.

Kovács Márton vajszki őrsbeli csendőr 1910 július 16-án szolgálat közben Vukovár alatt a Dunába fulladt.

Czollner Lajos járásőrmester, vasvári járás- és őrsparancsnok a lucki csatában 1916 július 18-án orosz hadifogságba esett, ahol odaveszett.

Kornyestyán János máramarosszigeti szárnybeli csendőr, címz. őrmestert Szerbiában, **Rekovác-on** 1916 július 20-án komitácik agyonverték.

Fery Oszkár altábornagyot, a Magyar Szent Korona országaihoz tartozott csendőrség felügyelőjét, **Borhy Sándor** alezredest, a budapesti III. számú csendőrkerületi parancsnokság beosztott törzstiszt-

jét és **Menkina János** alezredest, a Magyar Szent Korona országaihoz tartozott csendőrség felügyelőjének segédtisztjét vörös terroristák Budapesten 1919 július 21-én kivégezték.

Pásztor József tiszalöki őrsbeli csendőrt 1915 július 22-én a felsőodori őrsön orosz puskagránát robbanása megölte.

Ódor Gábor vépi őrsbeli csendőrt, mikor 1914 július 23-án a magasfeszültségű villanyvezeték leszakadásának helyére sietett, az áram megölte.

Matuska István isaszegi őrsbeli csendőr az orosz harctéren szerzett járványos betegségben 1915 július 23-án Munkácson meghalt.

Adler Károly és **Junker János** törökkanizsai őrsbeli csendőröket búcsúügyelet alkalmával a fel-dühödött néptömeg Gyálán 1886 július 25-én megölte.

Musztács Ferenc bölcskei őrsbeli őrmestert egy elfogandó megszökött rab 1933 július 25-én Madocsán agyonlőtte.

Friedmann Jakab gesztelyi őrsbeli csendőrt 1888 július 27-én egy veszélyes gonosztevő Megyaszón orvul agyonlőtte.

Chikán József ölbői, **Ernszt Károly** kitídi, **Telcsei György** szovátai őrsbeli csendőr címz. őrmesterek és **Szücs Miklós** kismarjai őrsbeli csendőr a szelwowi csatában 1916 július 28-án elesetek.

Szabó István 1. oszt. őrmester, a hidjapusztai őrs parancsnoka, a harctéren szerzett betegségében Szekszárdon 1917 július 29-én meghalt.

Bárány Béla nagyváradi szárnybeli csendőr orvadászok üldözése közben 1899 július 30-án erdei vasút kisiklása következtében életét veszítette.

CSENDŐR LEKSZIKON.

30. kérdés. Rendes szolgálatba vezényelt járőrnek előírat-e az őrsparancsnok olyan tennivalót, amelyet a járőr külön előírás nélkül is köteles elvégezni?

Válasz. A Szut. 64. pontja egyenkint felsorolja a közbiztonsági tennivalókat, amelyeket a csendőrségnek végeznie kell. E tennivalók közül azokat, amelyek nincsenek bírósági vagy hatósági felhíváshoz kötve, a csendőrség hivatalból teljesíti. Minthogy pedig a csendőrség közbiztonsági működése túlnyomórészt a járőrök tevékenységéből tevődik össze, a Szut. 64. pontjában felsorolt összes tennivalók egyúttal minden járőrnek a tennivalóit is alkotják, akkor is, ha a járőr azok elvégzésére külön parancsot vagy felhívást nem kapott. Különösen áll ez a rendes járőrökre, amelyek őrzéret leportyázására lettek kivezényelve; az ilyen járőrök figyelmének a Szut. 64. pontjában felsorolt összes tennivalókra ki kell terjednie. Ha a kérdést ebből a szempontból nézzük, azt mondhatnók, hogy tehát akkor felesleges, hogy az őrsparancsnok a járőr tennivalói közül egyet vagy egyeseket kiragadjon és külön szolgálati parancsként előírjon, mert olyasmit, ami a csendőrségnek nem feladata, az őrsparancsnok úgysem írhat elő, az pedig, amit a Szut. a járőröknek amúgyis általános kötelességükké tesz, felesleges külön parancsban is megismételni.

A gyakorlatban azonban nem így áll a helyzet. Ha végigolvassuk a Szut. 64. pontjának összes alpontjait, láthatjuk, hogy azok a közbiztonság egész területét felölelik. A Szut. csak tömör fogalmazásban írhatja körül a szolgálati tennivalók lényegét; az ügyek és esetek száma, amelyekkel a jár-

őröknek a valóságban foglalkozniuk kell, rendkívül nagy, fel sem sorolható. Megtörténhetik tehát, hogy a sokféle tennivalót a csendőr nem tudja mindig hiánytalanul az eszébe tartani, azok közül egyesek könnyen feledésbe mehetnek, különösen, amelyekre az őrskörletben ritkán van szükség.

Az őrs közbiztonsági szolgálatát az őrsparancsnok vezeti. Ez a vezetés nem állhat csak annyiból, hogy az őrsparancsnok egyszerűen az utasításra utal és a járőröknek csupán annyit parancsol meg, hogy végezzenek el mindig mindent, amit az utasítás kötelességüké tesz, hanem az irányítást azáltal is a kezében kell tartania, hogy a sokféle feladat közül néha kiemel egyet-kettőt és megparancsolja, hogy a kivényelt járőr elsősorban ezt végezze.

Például a járőrök kötelessége, hogy cséplés idején a cséplésre vonatkozó összes rendszabályok betartását ellenőrizzék, akkor is, ha erre külön parancsol nem kaptak. Igen, de eszébe jut-e ez mindenik járőrvezetőnek? Nem mindig. Így azután a járőrnek ez a különleges tennivalója beleolvad az általános tennivalók tömegébe, elvész azokban a megtörténhetik, hogy a járőr az egész őrsjáratot leportyázza, anélkül, hogy cséplést ellenőrzött volna. Az őrsparancsnok azonban súlyt helyez arra, hogy ezt a járőrök ellenőrizzék. Helyesen cselekszik tehát, ha a járőrnek külön előírja, hogy: „A csépléssel kapcsolatos rendszabályok betartását ellenőrzi.” Ezáltal nemcsak külön felhívta a járőrvezető figyelmét erre a tennivalóra, de módot adott neki arra is, hogy szolgálatba indulás előtt felfrissítse az emlékezetében azokat a törvényeket, rendeleteket és szabályrendeleteket, amelyek a csépléssel kapcsolatos rendelkezéseket tartalmazzák. Átnézi, hogy mi mindent kell ellenőriznie: a béreséplők iparigazolványát, a mentőszekrényeket, a községek belterületén csépléshez nyert engedményeket stb.

Ilyenképpen az őrsparancsnoknak módjában áll, hogy a szolgálati tennivalókat felossza és a szolgálatok súlyát mindig olyan feladatokra helyezze, amelyeknek ellátása az illető időpontban a legfontosabb. Elsősorban az ú. n. ideényszolgálatok alkalmasak arra, hogy az őrsparancsnok a járőrök külön feladataként előírja, mindeniket abban a hónapban vagy időszakban, amikor leginkább kell végezni. Ha hernyóirtás ideje van, ezt ellenőriztetni; kender- és lenáztatás idején ott, ahol sztatni szoktak, ennek nézet utána; az állatok őrzésére használt ebek oltásának ellenőrzését márciusban végezteti, mert ennek március 1. a határideje stb.

A Csendőrségi Lapok 1936. évi 8. számához kimerítő összeállítás van csatolva az ideényszolgálatokról; ez jó áttekintést ad az őrsparancsnoknak, hogy melyek azok a tennivalók, amelyekre az őrskörlet viszonyai szerint súlyt kell helyezni és hogy ezeket a tennivalókat főként melyik hónapokban kell a járőrökkel végeztetni. Növeli a szolgálatok alaposágát és eredményességét, ha a vonatkozó törvényeket, rendeleteket stb. előzetesen rövid oktatás tárgyává teszi, vagy legalább megköveteli, hogy azokat a csendőrök átolvassák, mielőtt szolgálatba indulnak.

De nemcsak ideényszolgálatokat lehet a járőröknek külön előírni, hanem egyéb tennivalókat is. Például: X. községben az idegeneket ellenőrizni. Ilyen esetben a járőr az illető községben az idegeneket pontosan megállapítja, felkeresi, igazoltatja, a nyomozókulesban utánuk néz stb. Ugyanezt megteheti az őrsparancsnok pl. az iparigazolványok, munkakönyvek, hadkötelesek stb. ellenőrzése tekintetében is aszerint, hogy az adott viszonyok között melyiket tartja szükségesnek. Az ilyen ellenőrzések alkalmasan szorgalmasan kell forgatni a nyomozókulesot, ami sokszor egészen meglepő eredményre vezethet; olyan egyén is körözve lehet, akiről a járőr nem is gondolta volna. A nyomozókulesban ugyanis a járőrök rendszeres körülmények között csak azoknak szottak utánanézni, akik valamilyen büntetendő cselekményt követtek el, vagy pedig, akiket gyanús voltuk miatt igazoltattak; az általános, razziaszerű ellenőrzésnél mindenkinek utána kell nézni, akivel a járőr foglalkozik, tekintet nélkül arra, hogy egyébként gyanús-e vagy sem.

Az ilyen külön feladatoknak megvan még az a jó hasznuk is, hogy a járőröket foglalkoztatják, felkeltik az érdeklődésüket, növelik a személyi ismeretüket s ha nem visz is haza magával a járőr három elfogottat és tíz feljelentést, annyi haszna volt, hogy nem unatkozta végig az egyébként eseménytelen őrsjáratot.

Egyre azonban vigyázni kell; a járőrök ilyen külön feladatai ne fájuljanak a lakosság szükségtelen zaklatásává. Nem szabad túlygyakran csinálni és arra is ügyelni kell, hogy a lakosságnak ugyanaz a rétege ne kerüljön rövid idő-

közökben ismételt ellenőrzés alá. Az emberek tömeges feljelentését is kerülni kell; amit lehet, figyelemzetéssel kell elintézni; jóindulatú embereknél ennek is foganatja van. Természetesen ott, ahol nyomós ok van a feljelentésre, meg kell tenni.

Az ilyen szolgálatoakat szükségig kell előírni, hogy a járőr az előírt tennivalóját nyugodtan és alaposan elvégezhesse. Az őrsparancsnok dolga ellenőrizni, hogy megbízhatatlan járőrvezetőt a szükségig történt előírást ne használják ki óracsinálásra.

31. kérdés. *Üres sommás jelentést elő kell-e terjeszteni? Hogyan történjek a sommás jelentések számozása?*

Válasz. A sommás jelentések rendszeresítésének célja az irodai ügyvitel egyszerűsítése és csökkentése. Azt kívánta a Csűsz, e jelentések rendszeresítésével, hogy az állományváltásokra, valamint a lényegtelenebb ügyekre vonatkozó jelentéseket, amelyeket az előjáró parancsnokságoknak rendszerint csak tudomásul kell venniük, az őrsök ne külön-külön jelentésben, hanem együttesen, néhány szóval, úrlapszerűen jelentsék.

A sommás jelentések ebből a céljából következnek, hogy üresen nem kell felterjeszteni. Ha ugyanis az őrsnek akkor is sommás jelentést kell ötnaponként felterjeszteni, ha nincs jelentenivalója, akkor a sommás jelentés nem munkamegtakarítást, hanem munkaszaporítást jelent, azonkívül pedig egy felesleges beadványt is, amelyet az őrsparancsnoknak ötnaponként céltalanul is meg kell ismételnie.

A Csűsz. 88. pontjának az a rendelkezése, hogy a sommás jelentéseket a hó 5., 10., 15., 20., 25. és utolsó napján kell szerkeszteni, csak arra az esetre vonatkozik, ha jelentenivalója van; ha nincs jelentenivalója, akár hetekig sem kell sommás jelentést felterjeszteni.

Az osztályparancsnokságnak azonban tudnia kell, hogy valamelyik őrs nem felejtett-e ki egy sommás jelentést, vagy pedig nem vett-e el valamelyik. Ennek ellenőrzésére szolgál a sommás jelentések folyószámozása. A számozás minden őrsön 1-el kezdődik és sorrendben folytatódik az év végéig. Számozni azonban mindig csak a felterjesztett sommás jelentést kell. Ha tehát az őrs pl. csak január 20-án terjeszti fel az első sommás jelentését, ez kapja az 1. számot; ha február 15-éig nincs jelentenivalója, akkor a február 15-iki jelentése lesz a 2. számú, a következő a 3. számú és így tovább. Ebből következik, hogy az őrsök által pl. július 15-én felterjesztett sommás jelentések nem lehetnek azonos számozásúak; lehet mozgalmassabb őrs, amelynek a július 15-iki sommás jelentése a 21. sorszámmal, míg a másik őrsnek ugyanezen a napon szerkesztett jelentése csak 11. sorszámmal van ellátva aszerint, hogy az egyik őrs a folyó évben eddig már 20, a másik pedig még csak 10 sommás jelentést terjesztett fel. A lényeg az, hogy az őrs megelőző legutolsó sommás jelentésének a száma 20, illetőleg 10 legyen, ebből megállapíthatja az osztályparancsnokság, hogy most az egyiknél a 21., a másiknál a 11. sorszám következett, tehát nem hiányzik egy sem.

A gazdaságos ügyvitel követelménye, hogy csupán alakiságok kedvéért minél kevesebb munkát végezzünk. Legtöbbször ilyen alakiság a nemleges jelentés is, amelyet csak a valóban elkerülhetetlen esetekre kell korlátozni. Még inkább áll ez az üres beadványokra, amelyek nem csak egyszeri, hanem állandóan ismétlődő felesleges munkát adnak.

32. kérdés. *Az őrsállomáson lakó egyik jómódú gazdának a községen kívül a határban, a községtől 4,5 km-nyire tanyája van, amely 2500 pengőre volt biztosítva. Egy éjjel a tanya leégett. Sem emberben, sem állatban kár nem esett és a tűzvész másnak vagyont sem veszélyeztetette, mert a tanya egyedül állott. A járőr kiderítette, hogy a gyanúsított biztosítási csalást követett el azért, hogy a biztosítási összeget megkapja, amellyel egy sürgős adósságát akarta rendezni. A biztosítási összeg felvételét meg is kísérelte, de a biztosító társaság nem volt hajlandó fizetni addig, amíg az ú. n. ártatlansági bizonyítványt nem mutatja be, amelyet azonban a fűszolgabíró nem volt hajlandó kiállítani addig, amíg az őrs a nyomozást be nem fejezte. A nyomozás során azonban kiderült, hogy a tanyát nem a biztosított gyújtotta fel — ő a*

Ki tudta?

*A kúria palotájának felirata: *Justitia regnorum fundamentum. Magyarul: az igazság az államok alapja.**

tüzeset alkalmával alibi bizonyíthatása végett otthon tartózkodott —, hanem egy szomszéd tanya béresével gyújtatta fel, akinek ezért 50 pengő jutalmat ígért. Mi miatt kell az őrsnek feljelentenie a tanya tulajdonosát és mi miatt a bérest, aki a tanyát felgyújtotta?

Válasz. A kérdésben foglalt eset egyike azoknak az érdekes bűncselekményeknek, amelyeknek nincs tettese. Lássuk, miért?

A Btk. 382. §-a szerint: „Tekintet nélkül az okozott kár összegére, büntettet képez a család, ha valaki azt saját biztosított vagyonának megsemmisítése vagy megrongálás által követi el“. Ebből megállapíthatjuk, hogy a tanya tulajdonosa — nevezzük őt A.-nak — a biztosítási csalásnak nem tettese, mert ő a saját vagyonát sem meg nem semmisítette, sem meg nem rongálta. Ellenben erre más *reábir*. Aki más bűncselekmény elkövetésére reábir, az felbújtó. Miután pedig nem kétséges, hogy a biztosítási csalás fennforog — hiszen A. azzal a szándékkal gyújtatta fel a tanyáját, hogy a biztosítási összeget felvegye — A.-t a Btk. 382. §-ába ütköző biztosítási csalásra való felbujtás miatt kell feljelenteni.

De menjünk tovább. Két szokott a felbújtó felbujtani? Rendszerint a tettest. Igen, de tettese-e a béres — nevezzük B.-nek — a biztosítási csalásnak? Nem tettese, mert nem a saját biztosított vagyonát gyújtotta fel, hanem a másét, már pedig a Btk. 382. §-ába ütköző büntettet csak saját biztosított vagyonon lehet elkövetni. Gyujtogatást sem követett el, mert a tűzvész másnak a vagyonát nem veszélyeztetette és vagyonrongálást sem, mert a tulajdonos hozzájárulásával cselekedett.

A B. cselekményének elbírálásához mindenekelőtt azt kell kideríteni, hogy tudott-e A.-nak arról a szándékáról, hogy a tanyát biztosítási csalás elkövetése végett akarja vele felgyújtatni? Ha erről nem tudott, akkor B. semmit sem követett el. Ha azonban tudott róla és a tanyát azért gyújtotta fel, hogy a biztosítási csalás elkövetését szándékosan előmozdítsa vagy könnyítse, akkor bűnsegéd a Btk. 69. §. 2. pont első része szerint.

Összegezve tehát: A. felbújtója. B. pedig bűnsegéde egy olyan büntett kísérletének, amelynek nincs tettese.

Ez azonban nem gátolja azt, hogy az őrs egyszerűség kedvéért A.-t tettesként, B.-t pedig részesként jelentse fel annál inkább, miután ez sem az őrs eljárásán, sem pedig a büntetési tételén nem változtat. Az őrs eljárásán azért nem, mert a Szut. 386. pont 4. bekezdése szerint a részes a tettesel azonos eljárás alá esik, a büntetési tételén pedig azért nem, mert a Btk. 71. §-a szerint a felbújtó és a tettes büntetésre egyforma.

A biztosítási csalás büntetnének azért állapítható meg csak a kísérlete, mert A. nem vette fel a biztosítási összeget, csak megkísérelte felvenni.

33. kérdés. A gyanúsított a sértettnek a Dunán kikötött csónakját szándékosan eloldja. A csónakot a Duna leviszi, de a sértett utánamegy, megtalálja és visszaviszi. Milyen büntetendő cselekményt követett el a gyanúsított?

Válasz. A gyanúsított cselekménye a Btk. 418. §-ába ütköző, főmagánvádra üldözendő vagyonrongálás kísérlete. A sértettnek igénye van az esetleg megrongálódott csónak helyreállítási költségeire, valamint azokra a kiadásokra is, amelyeket a csónaknak az eredeti helyére visszavontatása okozott.

34. kérdés. Egy csendőr kötelezője 1939 július 1-én lejár. A kötelezőjét nem újítja meg, de leszerelési nyilatkozatot sem ad be, hanem tovább szolgál. Ha ez a körülmény a csendőr elvezényeltetése következtében elkerüli az osztályparancsnok figyelmét, szolgálati kötelezettségben állónak lehet-e az ilyen csendőrt tekinteni július 1-e után?

Válasz. A kötelező szerződés az állam és a csendőr között. A csendőr kötelezi magát, hogy bizonyos időn át tényleges csendőrségi szolgálatot fog teljesíteni és ez alatt az idő alatt aláveti magát a katonai fegyelmi és büntetőjogi szabályoknak, az állam viszont a kötelező elfogadásával arra kötelezi magát, hogy ez idő alatt a csendőrt a szolgálatában megtartja és részére a szabályokban előírt illetményeket és egyéb járandóságokat folyósítja. Kétoldalú szerződést nem lehet egyoldalúan megszüntetni, hanem ahhoz mindkét félnek közös beleegyezése szükséges. Ezért van előírva, hogy a csendőr a kötelezőjének lejárta előtt két hónappal nyilatkozatot köteles betérjeszteni, amelyben bejelenti, hogy tovább szolgálni

nem óhajt és kéri a kötelezőjének lejártával való leszerezését.

Ebből a rendelkezésből következik, hogy a kötelezőt a csendőrnek mintegy fel kell mondania, ha nem óhajtja tovább hatályban tartani, az államot képviselő osztályparancsnokságnak pedig a felmondást el kell fogadnia és erről a csendőrt értesítenie kell; csak ezáltal szűnik meg a csendőr szolgálati kötelezettsége.

Egyébként is, a csendőr azáltal, hogy a kötelezőjének lejárta után a szolgálatban önként megmaradt, kifejezésre juttatta azt a szándékát, hogy tovább óhajt szolgálni ugyanazon feltételek mellett, amelyek mellett addig szolgált. Olyan továbbszolgálás, amely a csendőrt semmire sem kötelezi és amelyet akkor szüntet meg, amikor akar, nem lehetséges. Ilyen esetben tehát az új kötelező aláírásának elmulasztása csupán elmaradt alakiság, aminek rendezett ügymenet mellett nem szabad ugyan előfordulnia, de magán a lényegesen nevezetesen a csendőrnek hallgatólágg tovább vállalt szolgálati kötelezettségén semmit sem változtat.

Annál helytállóbb a kérdés ilyen értelmezése, mert adóhatnak helyzetek, amikor a kötelezőknek idejében való megújítása akadályokba ütközik. Pl. nagyszámú csendőrt zárt alakulatban harcéri vagy karhatalmi szolgálatba vezényelnek, ahol az alakulatnak harcokban kell résztvennie. Ilyenkor könnyen megtörténik, hogy egyik-másik csendőr kötelezőjének lejáratát napjáról megfelelőnek. Milyen helyzet állna elő, ha az illető csendőr egyszer csak előállna és azt jelentené, hogy ma reggel 8 órától kezdve nem harcol tovább, mert lejárt a kötelezője. Nem valószínű, hogy azonnal leszerelelnék, ha nem adott be idejében leszerelési nyilatkozatot. Ha azonban a nyilatkozatot idejében beadta, akkor őt természetesen nem szabad egy nappal sem tovább tényleges szolgálatban tartani, mint amennyire magát kötelezte.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Pénzlopás kiderítése.

írta: SZÉKELY JÁNOS ny. thts., (Szolnok).

1910-ben Marostorda megyében, Maroshévíz községben voltam őrsparancsnok. Nagyon mozgalmas őrs volt. Javában folyt akkoriban a székely körvasút építése. A sok építőmunkás, erdei munkás és két nagy fűrésztelep munkásai javarészt Maroshévízen költöttek el a keresetüket. A piac minden nap olyan mozgalmas volt, mintha országos vásár lenne. Az őrs rendszeresített létszáma 5 fő volt. Ez a létszám kevésnek bizonyult. Hamarosan fel kellett emelni 2 fővel, mert nem győztük a szolgálatot. De szolgálaton kívül sem volt nyugtunk, ha azt akartuk, hogy a közbiztonsági állapotok le ne romoljanak.

A községben volt egy nagyobb kávéház szállodával és több kisebb-nagyobb vendéglő és koresma. Ezeket a helyeket szolgálaton kívül, főleg esténként, feltűnés nélkül állandóan ellenőriztem. Így egy este a Seemann-féle vendéglőbe betértem. Nagy mulatás volt ott. Érdeklődésemre a vendéglős rámutatott egy emberre, aki akkoriban jött haza Amerikából; elmondta a vendéglős, hogy az amerikai magyarnak sok pénze van, mindent ő fizet, a vendéglőben tartózkodó vendégek az ő számlájára mulatnak. Ezután eltávoztam a vendéglőből. December volt, kevés hó, de nagy hideg, úgy, hogy a sebesfolyású Maros két széle be volt fagyva és csak a folyó közepén hömpölygött a víz lefelé.

Amint később megtudtam, a mulatozás éjjel után 2 óráig tartott. Az amerikai pénzes ember a vendéglő 2. számú szobáját éjjeltájban kibérelte,

befűtetett. Záróra után bement, levetkőzött és lefeküdt, az ajtót először magára zárta belülről. Meghagyta, hogy korán keltsék fel, mert el akar utazni. Itt megjegyzem, hogy az illető Csík megyéből, szülőfalujából jött át mulatni a szomszédos Marostorda megyébe és oda akart visszautazni. Nem végleg jött haza Amerikából, csak rokon látogatásra és ide is ez hozta át. Fel is költöttek. Mikor felöltözködött és nagykabátját akarta felölteni — akkor vette észre, hogy nincs. A kabát belső zsebében volt a pénzes tárcája.

A pincért hívta és tanakodtak, hogy miként tűnhetett el. Egyben az örsöt értesítették a lopási esetről. Nyomban járórt vezényeltem ki, magamat is beleértve.

Helyszíni szemlét tartottunk és megállapítottuk, hogy a földszintes vendéglő utcafelőli ablaka belülről nincs bezárva. A tettes tehát ott mászott be és a lopás elkövetése után magaután az ablakot gondosan behúzta. A helyszínén megállapítottam azonnal, hogy az éjjeli mulatozásban részt vett egyének valamelyike követte el a lopást. Annak kellett tudni, hogy melyik szobát bérelte és annak kellett még az illető lefekvése előtt az utcai ablak zárját kinyitnia, hogy később azon keresztül végrehajthassa tervét.

Az éjjeli vendégek névsorára minden esetre szükség lesz, de ezt megelőzőleg a vasúti állomást kell megszállani, nehogy a korai vonattal a tettes elmeneküljön. Amint a vasúti állomás felé haladtunk, eltépett papirdarabokat találtunk, amelyeket a szél összehordott. Összeszedtünk néhány darabot s már is megállapítottuk, hogy az amerikai ember zsebéből kerültek ki. Jó irányba haladunk. Még figyelmesebbek lettünk és emiatt lassabban is haladtunk. Mikor a Maros folyó hídjára értünk, ott is alaposan szétnéztünk. A folyó jégrétegén láttunk egy ruhadarabot. Le kell menni és megnézni, mi az. Az amerikai ember kabátja volt, melynek zsebéből ellopták a pénzt, a folyó vízbe volt szánva, de a szél a jégre sodorta. Ezek miatt az érdekes adatok miatt elkésve értünk a vasúti állomásra. A vonat már elment. Azért érdeklődtünk a vasúti pénztárnoknál, hátha valami adattal szolgálhatna és tényleg szolgált is, mert elmondotta, hogy egy utas az utolsó percben érkezett az állomásra, a jegyet megváltotta, de nem tudott elutazni, mert a vonat az orra előtt elment, a jegyet vissza váltotta tőle. Személyleírást azonban nem tudott adni. Vissza a községbe, a bérkocsi állomásra. Ott megtudtuk, hogy igenis egy ember Borszékra akart utazni, de a rossz időre és útra való tekintettel, egyik sem vállalkozott a hosszú útra. Tehát az utas itt is lemaradt. Gondoltuk, ez lehet a tettes. Rendes személyleírást itt sem kaptunk, mert a bérkocsisok száma is csak négy volt. Ezek sem sokat törődtek vele, mind falusi emberek, a különben is reggeli, álmos időben. Most már vissza a vendéglőbe és lehetőleg névsort szerezeni a vendéglőstől a mulató közönségről, mert csak ezek között kerestem a tettest. A névsor összeállítás után és a vendéglőssel folytatott beszélgetés során egy cipész vált a leggyanúsabbá. Ez anyagiakban is gyenge lábon állott. Megtudtam, hogy később jött a vendéglőbe, 11 óra tájban, akit az amerikai szintén az asztalukhoz hívott és vendégül látott. Más

támpont hiányában ezt a cipészt kerestük fel lakásán. Meg is találtuk, de aludt. 1/10 óra lehetett ekkor. Felesége költögette, de nem kelt fel. Elzavarta az ágytól, hogy még aludni akar. Az aszszony elmondotta, hogy férje hajnalban kora reggel érkezett haza ittas állapotban. Ilyen körülmények között mi sem próbáltuk felkölteni. A szegényes lakásban szétnéztünk és távoztunk. Nem messze a lakástól figyelő állásba helyezkedtünk, ahonnan a lakás kijáratát figyelhettük. Mintegy órai várakozás után láttuk, hogy kijött a férfi az udvarra. Odamentünk és rövid ideig barátságosan beszélgettünk az éjszakai mulatozásról. Mivel nem akartunk vele sem a hideg udvarban, sem a szűkös lakásban hosszadalmasan maradni, felhívtam, hogy kövessen a nem messze lévő laktanyába. Minden ellenkezés nélkül követett a velünk volt községi rendőrrel. Ott az irodába vezettem és a díszruhaládát kínáltam ülőhelyül. Itt aztán részletesen átvettük a vendéglőben történeteket. Érdeklődtem, hogy mikor tért haza és hol töltötte az időt záróra után. Elmondotta, hogy részegen össze-vissza csavargott, de ő sem tudja hol. Már virradt szépen, mikor haza ment.

Beszélgetés közben a rendőrt megkínáltam egy szivarkával, s magam is rágyújtottam. A cipészem kért, hogy kínáljam meg őt is egy szivarkával, mert szenvedélyes dohányos. Megtagadtam tőle, mondván, hogy még nem fejeztük be a beszélgetést és nem engedhetem meg a rágyújtást. Közben előhoztam, hogy mit tud az amerikai emberrel, akinek a pénzét az éj folyamán ellopták. Ő most hallja először, hogy lopás is történt. Nem tud a dologról semmit. Közben a szokottnál hamarabb újra rágyújtottam és én beszéltem el neki a lopási esetet. Most újra kért, hogy kínáljam meg szivarkával. Nem kínáltam meg. Láttam rajta, hogy szinte reszket. A beszélgetés során gyanúm mindjobban megerősödött. A bérkocsi állomás nem messze volt. Elküldöttem egy csendőrt, hogy azok a bérkocsisok, akik a hajnali órákban szolgálatban voltak, felváltva jöjjenek be a laktanyába. Amint jöttek a legénységi szobában, megmondtam, hogy miről lesz szó, nézzék meg az embert, én beszélgetek vele és így a hangját is figyeljék meg. A bérkocsisok felismerték. Most már az ülő helyről is felállítottam. Közben cigarettáztam, a rendőr is. Ekkor azt mondja az emberem, hogyha megkínálom egy szivarkával, a lopással kapcsolatban fontos mondani valója lesz. Erre én azt ajánlottam, hogyha sürgősen akar rágyújtani, a legrövidebben mondja el mondani valóját és nyomban megkínálom egyszerre két szivarkával is.

„Én vagyok a tolvaj. Én loptam el a kabátot a pénzzel“. Megállítottam további beszédében. A részleteket majd később, most csak annyit, hol a lopott pénz? „A pénz meg van néhány korona kivételével, de azt csak én tudom előadni“. „Na gyérünk, annál hamarabb rá lehet gyújtani“ — mon-

ŐRIZZE MEG A CSENDŐRSÉGI LAPOKAT, hogy évvégén beköthethesse. Diszes és mégis olcsó bekötési tábláról gondoskodunk. Jegyeztesse elő magát már most, mert csak annyit készítettünk, ahány rendelést kapunk!

dottam, mert most már én is kíváncsi voltam a fejleményekre. Elvezetett a lakása közelébe egy nagy odvas nyárfához. Ott megállott és az ódu nyílására mutatott, mondván — „tessék az óduba benyulni, ott van a pénz egy ruhába göngyölve“. Tényleg ott volt. Csak megnéztem a pénzt, meg sem számláltam. Most már tényleg a tettessel állottam szemben, de azért ígéretemet beváltottam és megkínáltam szivarkával. Rágyujtott. Egy pilanatot, elszívta, nem sokára a másikat is. Azonnal értesítettem a sértettet. Eljött a laktanyába, örömeiben nem tudta, engem ölelgessen-e vagy a tettest, hogy megkerült a pénze. 100 koronát személyesen adott a tettes feleségének, természetesen abból a pénzből, melyet aznap a vendéglőstől vett kölcsön.

A tettes azután részletesen elmondotta az esetet azzal, hogy minden úgy történt, ahogy én a lopás végrehajtását előre elgondoltam. A 2. számú szobába való bejutás azonban nem ment olyan könnyen, mint ahogyan el lehet gondolni. A szoba bejárata előtti folyosón a járőkelők jelenléte két ízben akadályozta meg a szobába való besurranást. Végül elmondotta, hogyha dohányozni engedtem volna, sohasem ismerte volna be a lopást. Őt senki sem látta a bűncselekmény elkövetésekor, nem hagyott maga után semmi nyomot, a bűnjel-pénzt olyan helyre tette, hogy arra senki sem gondolhatott és így meg sem találhatták volna. A dohányzási szünetedélyének köszönheti, hogy rászánta magát a beismerésre. Én meg azzal vigasztaltam meg, hogy a szünetedélye csak meggyorsította az eljárást, mert már volt annyi gyanúokom, hogy ha most ki is engedem a kezem alól, annyira a nyomán lettünk volna észrevétel nélkül, hogy önkéntelenül is rávezetett volna a pénzes faodura.

A nyomozás leleményesség, tervszerűség szempontjából mintaszerű volt. Sokat tanulhatunk belőle.

Igen helyes volt a nyomozó járőrnek az az elhatározása, hogy a tettes menekülésére gondolva, mindennek előtt a vasút állomásra igyekezett. A járőr útközben sem járt vakon. Ezt bizonyítja, hogy két fontos adathoz is jutott ezen az úton, melyek a feltevését megerősítették.

Érdekes a dohányzási szünetedély szerepe a gyanúsított kikérdezésénél.

Sporteredmények. Az 1940. évi olimpiai versenyekre készülő honvéd lovaskeret tagja, *vitész Biró József* százados ismét kimagasló eredménnyel szerepelt itthoni lovasmérkőzéseken, nevezetesen: a Budapesten rendezett országos versenyen Kont nevű lovával 2-ik helyezést ért el az olimpián lovgolandó programban, viszont ugyanezen, de Nyíregyházán rendezett versenyben 1-ső helyre került. A középosztályú díjlovaglásban Budapesten 3., Nyíregyházán 1. helyezést kapott Csárdás nevű lovával. A nehéz versenyekben, nagyszámú résztvevő között elért ezen kimagaslóan szép eredményhez őszintén gratulálunk.

Mezőgazdák Zuhafagkúria

Könnyen jár, sok vizet ad. — Rozsdamentesen is kapható. Árjánylatot küld:

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete
Budapest, V., Alkotmány-utca 29.

Országos Ruházati Intézet Rt.

Budapest, V., Eötvös-tér 1. Telefon: 18-48-31, 18-48-32.

Mint a honvéd jóléti alaphoz tartozó vállalat, szállít 12 havi gh. levonás mellett: egyenruhát, polgári ruhát, fehérneműt és minden felszerelést. • **Vidéki megbízottak!**

BÜTOR- ÉS TEXTILKERESKEDELMI RT.

BUDAPEST, VI. KER., LISZT FERENC-TÉR 5. SZ.

EGY HELYEN — EGY SZÁMLÁN

teljes lakberendezések, egyes bútorok, kárpitozott bútorok, szőnyegek, kepengék, 6-tól 24 hónapig terjedő részletfizetés.

ÁRJEGYZÉKET DÍJTALANUL KÜLDÜNK.

1 költséggel 3 helyen lőz
ALADDIN petróleumgáz

Hőtankja

Díjtalan ismertetés

Aladdin

Budapest, VII., Rákóczi-út 32
Rókussal szemben

Központi Iroda: VII., Nyár-u. 7

FORBÁTH

PATRIA svájci mesterművű oca 4 kg. súlyban,
HUNGARIA és RHEINMETALL

hordozható frógépek tökéletes kivitelben messzemenő jóállással.

FORBÁTH és RÉVÉSZ

Budapest, V. Bálvány-u. 26. Tel.: 110-219

A m. kir. osendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételek.

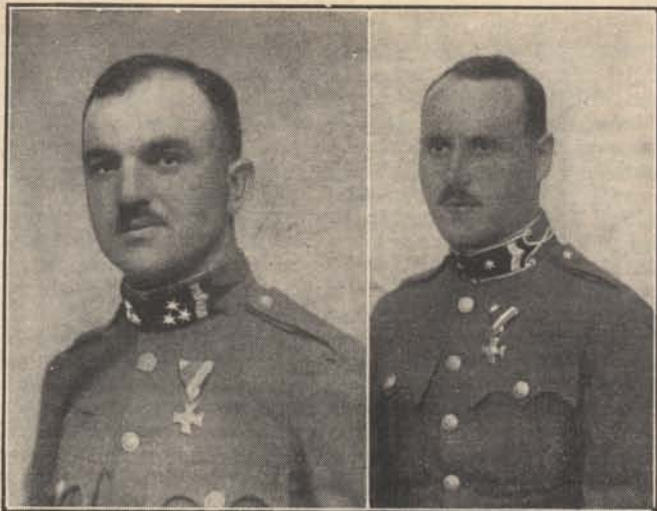
ELŐLEGNÉLKÜLI RÉSZLETFIZETÉSRE

SEZLONOK TAKARÓVAL P 65-től
EBÉDLŐSZŐNYEGEK P 28-tól

Fotelágyak, paplanok, vasbútorok, futószőnyegek, fehérneműváznak, ruhaszövetek, „Baross” Szőnyeg- és Kárpitonkizlet

Budapest, VIII., Baross-utca 74. sz.

A m. kir. osendőrség tagjainak árengedmény!

A budapesti járőrvezetői iskolát A pestszenterzsébeti járőrvezetői iskolát Bertalan Lajos őrmester végezte legjobb eredménnyel.

Beutalások Galyatetőre. A m. kir. honvédelmi miniszter úr a folyó évi II. gyógyidőszakra a galyatetői tisztviselői tüzérségi (OTBA-szálló) a következőket utalta be: *Gádory József* alezredes feleségét és Tihamér fiát, *Farbaky József* alezredes feleségét és Géza fiát, *Orbán László* alezredes feleségét és László fiát, *Kőrösmezsei Miklós* százados feleségét, Tamás és Péter fiait.

A csendőrségi jutalmazási alapa felajánlott jutalékok.
A budapesti I. kerületben: Ujvári Mihály törzsőrmester és Bakonyi István csendőr együtt 92 f., Szarvas Miklós őrmester és Radóczy Pál csendőr együtt 6 P 59 f., Kovács Mihály és Farkas Ferenc őrmesterek együtt 60 f., Ferenc Márton őrmester, Vécei Sándor, Sóvári István és Kardos József csendőrök együtt 3 P 68 f., Sóvári István és Domán Ferenc csendőrök együtt 4 P 96 f., Deák Mihály törzsőrmester és Kulcsár István őrmester együtt 9 P 94 f., Oszkó János törzsőrmester és Oláh András csendőr együtt 8 P 97 f., Fekete János tiszthelyettes, Mészáros Lajos és Guba Lajos törzsőrmesterek együtt 5 P 94 f., Galló Mihály törzsőrmester és

Gerencsér Ferenc csendőr együtt 5 P 07 f., Zsíros Sándor törzsőrmester és Szabó Pál őrmester együtt 1 P 32 f., Czipán Ferenc, Farkas Lajos tiszthelyettesek, K. Szabó Béla, Fábrián Pál törzsőrmesterek és Balla Ferenc őrmester egyenként 106 P 39 f., — a székesfehérvári II. kerületben: Horváth István törzsőrmester 2 P 48 f., Sasvári Sándor csendőr 2 P 47 f., Király Árpád törzsőrmester és Tomor János csendőr egyenként 3 P 73 f., Süle Gyula csendőr 1 P, Ács József törzsőrmester és Tömördi János prb. csendőr egyenként 3 P 31 f., Takó Imre tiszthelyettes és Csontos Kálmán prb. csendőr egyenként 115 P, Halmos Alajos tiszthelyettes és Lukács Sándor törzsőrmester egyenként 24 P 82 f., Fehér Mihály és Répevölgyi Endre csendőrök egyenként 16 P 84 f., Halmos Alajos tiszthelyettes és Molnár János prb. csendőr egyenként 37 f., Erős József tiszthelyettes, Szabó Géza törzsőrmester, Marosvári Kálmán csendőr és Pannóthi Béla prb. csendőr egyenként 70 P 49 f., Nagy László és Zsebő Lajos prb. csendőr egyenként 1 P 44 f., Horváth István őrmester és Sándor Ferenc csendőr egyenként 1 P 70 f., Peresztegi József csendőr 4 P 97 f., — a szombathelyi III. kerületben: Vizvári István tiszthelyettes és Kocsis Géza törzsőrmester egyenként 2 P 48 f., Mórincz István és Kántor István törzsőrmesterek egyenként 12 P 44 f., Horváth Lajos VI. tiszthelyettes és Berezvai János csendőr egyenként 9 P 52 f., Jenei Máté őrmester és Bertha Gyula csendőr egyenként 59 f., Németh István II. és Rákos József prb. csendőr egyenként 5 P 10 f., Timár József törzsőrmester és Orbán József őrmester egyenként 10 P, Baranyai József tiszthelyettes, Márton József törzsőrmester, Fábrián Bernát csendőr és Káplár Imre prb. csendőr egyenként 5 P 05 f., Varga István tiszthelyettes és Vincze György törzsőrmester egyenként 6 P 71 f., Németh Géza törzsőrmester és Kunsági János csendőr egyenként 6 P 70 f., Horváth József X. és Hortobágyi József csendőrök egyenként 6 P 69 f., Sóstal István törzsőrmester 2 P 53 f., Boros Gyula törzsőrmester 2 P 52 f., Kiss Sándor törzsőrmester, Kiss Sándor IV. Fenyvesi Jenő és Fábrián Bernát csendőrök egyenként 10 P, Papp József V. törzsőrmester és Csányi András csendőr egyenként 82 f., Sárközi György tiszthelyettes és Petőfalvi János csendőr egyenként 1 P 59 f., Győrei József és Mucsi András csendőr egyenként 12 P 39 f., Almási Ferenc őrmester és Farkas Jenő csendőr egyenként 4 P 28 f., Salamon János I. törzsőrmester és Komáromi József prb. csendőr egyenként 12 P 72 f., Komáromi János tiszthelyettes 37 P 20 f., Varga János csendőr 2 P 48 f., Balogh Sándor csendőr 2 P 47 f., Takler József és Horváth József III. törzsőrmesterek egyenként 11 P 59 f., Baracsi József csendőr és Horváth Antal

A csendőrség tagjainak szíves figyelmét felhívjuk a

**Balatonszéplak
fürdőtelep**

parcellázására, ahol gyönyörű villatelkek jutányos áron és kedvező fizetési feltételek mellett vásárolhatók. A legbiztosabb tőkebefektetés. Értékálló és értékelkedő. Siófoktól 2 kilométer, két vasuti megállóval. Partja a legfinomabb fővénnyel, gyermekeknek előnyös. Nyugdíjas, vagy nyugdíjba vonulók részére ajánlatos, mert a fürdőidény alatt mellékjövedelmeket szerezhet. A csendőrség tagjai kedvezményben részesülnek. Felvilágosítást ad: **BALATONSZÉPLAK FÜRDŐTELEP PARCELLÁZÁSI VÁLLALAT KÖZPONTJA, BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRÚT 26.**

DOXA

**A TÖKÉLETES, MEGBÍZHATÓ SVÁJCI ÓRA.
DOXA órát vegyünk.**

ÜGYELJÜNK AZ ÓLOMPLOMBÁRAI

KARDBOJT

ÉS MÁS FELSZERELÉSI CIKKEIT
SZERESSE BE KÖZVETLEN

Kardnikkelését, aranyozást,
éztüztést olcsón végezz.

PERLIK JÁNOS
CSENDŐRSÉGI ÉS KATONAI FELSZERELÉSI ÜZEMÉNYTŐL
PESTSZENTIMRE. (Postafiók)

Thebris

a legjobb MAGYAR másolóíron

Gyártja

SCHULFR JÓZSEF RT. Budapest

örmester egyenként 1 P 61 f., Székely József tiszthelyettes és Pintér György csendőr egyenként 2 P 75 f., Horváth József csendőr és Erdélyi Lajos prb. csendőr egyenként 5 P 86 f., Süle Gyula és Mogyorosi János csendőrök egyenként 4 P 12 f., — *a pécsi IV. kerületben*: Pinczés Mihály törzsörmester és Zengő Károly csendőr egyenként 8 P 69 f., Kovács József II. örmester és Galambos Mihály csendőr egyenként 4 P 97 f., Juhász János tiszthelyettes 5 P. Vörös József tiszthelyettes 24 P 88 f., Győrvári Sándor törzsörmester 6 P 54 f., Fonyó Péter törzsörmester 6 P 53 f., Birkás István törzsörmester és Váci Nándor csendőr egyenként 54 f., Csap Mihály törzsörmester és Ács János próbaesendőr egyenként 2 P 50 f., Varga Gyula csendőr 50 f., — *a szegedi V. kerületben*: Pápai István tiszthelyettes és Kovács Imre csendőr együtt 14 P 90 f., Kiss Gábor és Megyeri Lajos csendőrök együtt 5 P, Kiss Gábor és Megyeri Lajos csendőr együtt ismét 5 P, Bartalus László örmester és Deák Imre csendőr egyenként 63 f., Bartus László örmester és Szőke Ferenc csendőr egyenként 85 f., Tóth Sándor törzsörmester és Nedves György csendőr együtt 9 P 95 f., Romhányi András törzsörmester és Kiss István IV. csendőr együtt 5 P, Abonyi János örmester és Szabó Imre csendőr együtt 5 P, Bán Imre tiszthelyettes és Papp Zoltán csendőr együtt 18 P 55 f., Csányi Béla örmester és Adász István csendőr együtt 5 P, Zubor János, Nemes Bálint tiszthelyettesek, Varró Imre törzsörmester és Kékényesi István csendőr együtt 14 P 10 f., Barabás Sándor tiszthelyettes és Józsa Sándor csendőr együtt 5 P 53 f., Pápai István tiszthelyettes és Kovács Imre örmester együtt 14 P 90 f., Lukács Gábor törzsörmester 1 P 50 f., Turós István és Balogh György örmesterek együtt 10 P 34 f., Mucsi István örmester és Adász István csendőr együtt 4 P 20 f., Oláh János tiszthelyettes és Valkóczy György csendőr együtt 9 P 73 f., Kőműves Mihály és Zoltán István törzsörmesterek együtt 5 P, Szabó János törzsörmester 5 P, Kristály István tiszthelyettes, Mészáros János törzsörmester és Nagy Gábor csendőr együtt 8 P 31 f., Varga István örmester és Révész Imre csendőr együtt 9 P 26 f., Szabó Bálint és Szilágyi Lajos csendőrök együtt 5 P, Beke Lajos, Domokos Kálmán és Herczeg József csendőrök együtt 52 f., Rázkai Sándor és Botkai István csendőrök együtt 5 P, Molnár György törzsörmester 14 P 88 f., Varga István törzsörmester és Borszáki Antal csendőr együtt 11 P 92 f., Káposzta András törzsörmester és Pintér Ferenc csendőr együtt 5 P, Alagi József tiszthelyettes és Varga István együtt 5 P, Török Antal törzsörmester és Molnár György örmester együtt 14 P 88 f., Cseh Sándor törzsörmester és Balogh Márton csendőr együtt 2 P 50 f., Toldi István törzsörmester és Milai József csendőr együtt 4 P 68 f., — *a debreceni VI. kerületben*: Csoma Károly tiszthelyettes 1 P 35 f., Hegedüs István tiszthelyettes 1 P 24 f., Kocsis Bertalan tiszthelyettes 86 f., Oláh András törzsörmester 4 P 97 f., Boros

Gábor törzsörmester 62 f., Balla Bernát törzsörmester 1 P 35 f., Kovács Benjamin törzsörmester 75 f., Szabó Mihály II. örmester 4 P 97 f., Gy. Balogh István örmester 25 f., Kanyó András és vitéz Pál György csendőrök egyenként 60 f., Kovács Mihály csendőr 25 f., Győri Sándor csendőr 1 P 24 f., Fábrián József csendőr 62 f., Tóth Ferenc csendőr 1 P 35 f., Helmezi László prb. csendőr 75 f., vitéz Sasfalvi Ferenc tiszthelyettes 6 P 95 f., Kertész Miklós tiszthelyettes 74 f., Kerezi László örmester 68 f., Seres György csendőr 74 f., Takács Lajos prb. csendőr 68 f., Orbán Lajos prb. csendőr 74 f., Czukor Béla örmester és Elek Pál prb. csendőr egyenként 2 P 50 f., Barna János tiszthelyettes és Balogh István prb. csendőr egyenként 4 P 48 f., Izsó Ambrus tiszthelyettes 95 f., Angyal Ferenc I. törzsörmester 74 f., Kerekes János II. törzsörmester 3 P 69 f., Fiásk József örmester, Szombathi Lajos és Bálint Lajos csendőrök egyenként 3 P 69 f., Balogh Mihály prb. csendőr 75 f., — *a miskolci VII. kerületben*: Koncz Mihály és Zagyva János törzsörmesterek egyenként 9 P 45 f., Tóth Lajos és Kertész Ferenc törzsörmesterek egyenként 19 P 35 f., Ferenc István törzsörmester és Felszegi László csendőr egyenként 3 P 69 f., Hajnal Sándor törzsörmester 7 P 25 f., Farkas Gyula örmester 7 P 24 f., Czákó János törzsörmester és Nagy Bertalan csendőr egyenként 2 P, Pataki József törzsörmester és Tóth József csendőr egyenként 75 f., Urfi Pál törzsörmester és Perge László csendőr egyenként 1 P 25 f., Molnár Pál törzsörmester és Tóth Ágoston csendőr egyenként 7 P 96 f., Buzás Imre alhadnagy 1 P 50 f., Poesai István törzsörmester és Gáspár Mihály csendőr egyenként 2 P 75 f., Tokai György törzsörmester és Tóth Endre csendőr egyenként 8 P 94 f., Cs. Nagy Lajos örmester és Makra György csendőr 1 P 75 f., Pallai Károly törzsörmester és Nagy Bertalan csendőr egyenként 12 P 33 f., Madaras Lajos törzsörmester és Tátrai János csendőr egyenként 7 P 37 f., Nagy Lajos törzsörmester és Ádám Károly csendőr egyenként 1 P 25 f., Nagy Lajos törzsörmester és Erdélyi István csendőr egyenként 2 P 50 f., Mészáros László örmester 20 P, Hangodi István tiszthelyettes és Sándor Ferenc csendőr egyenként 2 P 50 f., Kovács Imre tiszthelyettes, Polgár József törzsörmester, Bodrogi János és Füle Vince csendőrök együtt 1 P 43 f., Dombóvári Sándor és Molnár Kálmán csendőrök egyenként 2 P 38 f., Ivicz Ferenc tiszthelyettes, Molnár József törzsörmester, Kiss Lajos és Galambos Pánfil

Nyiregyháza:

BÁRMELY GYÁRTMÁNYÚ ÉS RENDSZERŰ

IRÓGÉPET RAKTÁRON TART
ÉS SZÁLLÍT

JÓBA E. papír-, frószter-, nyomtatvány
írógépszállítási vállalata
NYIREGYHÁZA, BETHLEN-U. 1. TELEFON: 77.

Kaposvár:

Arany-Ezüst

ÉKSZERT, ÓRAT, Ajándéktárgyat, OPTIKAI
cikket megbízható minőségben, olcsón vásároljunk

A m. kir. csendőrség
tagjainak kedvező
fizetési feltételek.

Varga Imre cégnél
Kaposvár, Teleki-utca 10. sz.

Kerékpár,

Kaposvár, Fő-u. 22.

motorkerékpár, legyver,
lőszert, sportcikk meg-
bízható bevásárlási helye
MIHALICSKÓ KÁROLY
hítes törvénytudós szakértő
Aranyéremmel kitüntetett puska művés

Butort, szőnyeget olcsón és jól vásárolhatunk

Kovács butor és szőnyegüzletében

KAPOSVÁR:

Főközlét: Széchenyi-ér 9.
Főüzlet: Fő-utca 31.

Megbízható minőség! Kedvező fizetési feltételek!

VÁSÁROLJUNK!

kiváló minőségű Szabolcs m. legnagyobb keresztény cég raktárában

Ó r á t MAYER ISTVÁN

arany-ezüst órás és ékszerész, aranyérmes

Ékszert mester-nél. Törv. hítes szakértő

ezüst és alpacca, dísz

és ajándéktárgyakat **Kedvező fizetési feltételek.**

VÁSÁROLJUNK!

BUTORAIT

SZAKEMBERTŐL VÁSÁROLJÁ

Nyiregyháza, Vay Ádám-u. 4

SUHANESZ L.

Kárpitos és bú-

tortáru csarnoka

Aranyéremmel

többszörösen ki-

tüntetve.

örmesterek egyenként 14 P 80 f., Varga János tiszthelyettes és Pataki Pál csendőr egyenként 44 P 28 f., Lakatos Mihály és Kővári Mihály örmesterek egyenként 10 P 70 f., Regős Pál tiszthelyettes és Varga Márton csendőr együtt 1 P 05 f., Földes Ferenc és Majoros István törzsrörmesterek, Fekete Mihály és Dieső Mihály örmesterek egyenként 48 P 23 f., Konez Lajos törzsrörmester és Nyeste Mihály csendőr egyenként 69 f., Csörgő István és Molnár Kálmán csendőr egyenként 1 P 05 f., Csiki Mihály törzsrörmester 1 P 26 f., Varga Márton csendőr 1 P 25 f., Hosszu János törzsrörmester és Kékési Károly csendőr egyenként 1 P 50 f., Gay János alhadnagy, Mészáros János örmester és Veres Lukács csendőr együtt 2 P 37 f., Várnagy János tiszthelyettes 25 P, Németh Dezső törzsrörmester és Iski János csendőr együtt 5 P, Maczkó Mihály örmester és Fekete József csendőr együtt 5 P, Balázsfalvi (Brinzás) Demeter és Varga István törzsrörmesterek egyenként 31 P 59 f., Halász István, Sipőcz József tiszthelyettesek, Lantos János törzsrörmester és Sümegi Sándor csendőr egyenként 1 P 45 f., Varga János tiszthelyettes, Imrei Károly, Séllyei László és vitéz Rimaszécsi Barabás csendőrök egyenként 1 P 28 f., Hangodi István tiszthelyettes 1 P 49 f., Isaszegi András csendőr 1 P 22 f., Ivicz Ferenc tiszthelyettes, Kiss Lajos, Galambos Pánfil és Molnár József örmesterek együtt 5 P 80 f., Ferenczi Márton tiszthelyettes, Józsa Mihály, Domán Ferenc és Gulyás Márton csendőrök együtt 20 P 80 f., Lakatos Mihály örmester és Baranyi Péter csendőr együtt 8 P 40 f., Kanócz János törzsrörmester és Cser Géza csendőr egyenként 5 P 21 f., vitéz Mester Miklós tiszthelyettes, Hajdu Ferenc örmester és Kasza Albert csendőr együtt 1 P, László Árpád törzsrörmester, Lovas Ferenc és Kasza János csendőrök együtt 4 P 80 f., Csaba István törzsrörmester és Zámboi István csendőr egyenként 12 P 44 f., Sebestyén Sándor törzsrörmester és Fábiani Pál örmester egyenként 7 P 45 f., Homonnai András tiszthelyettes 3 P 65 f., — a kassai VIII. kerületben: Nagy György I. csendőr 58 f., B. Vass Mihály törzsrörmester 10 P, Krasznavölgyi Miklós és Tokodi Lajos csendőrök egyenként 1 P 20 f., telentezői és feljelentői jutalékban részesültek. A jutalékok valamennyien felajánlották a csend-

őrségi jutalmazási alapra. A felajánlott összegeket a honvédelmi miniszter ur elfogadta.

Balesetek. A terebesfejrpataki őrs állományába tartozó Rác Sándor törzsrörmester június 22-én portyázás közben egy 120–130 méter mély szakadékba esett. Járőrtársai, Mészáros János és Barcza András csendőrök utána mászva elsősegélyben részesítették, majd a terebesfejrpataki határőrség részvételével kivezényelt katonák segítségével a szakadékból kimentették. Rác törzsrörmestert súlyos, de nem életveszélyes sérülésével az aknaszlatinai kórházba szállították.

A nagysurányi őrs állományába tartozó Kuli István csendőr június 25-én fürdés közben a Cétényke-patakba fulladt. Holttestét kifogták.

A kecskeméti közlekedési őrs állományába tartozó Forgács József törzsrörmester június 27-én Kecskeméten Csillag Miklósné kecskeméti lakost szolgálati motorkerékpárjával elütötte. Csillagné könnyű sérüléseket szenvedett. A balesetet sértett vigyázatlansága okozta.

Csendőrségi Közlöny, 14. szám. Személyes ügyek. A m. kir. honvédelmi miniszter úr a tényleges szolgálati állományba felvette *Mecseri Károly* székesfehérvári II. kerületbeli várakozási illetményekkel szabadságolt tiszthelyettest. A tényleges állományba visszavette: *Csabaj János* pécsi IV. kerületbeli-, vitéz *Komjád János* és *Szonleiter Ferenc* budapesti I. kerületbeli nyugállományú szv. tiszthelyetteseket; állandó nyugállományba helyezte: *Benkő József*, *Balázs József* és vitéz *Szabó Imre* székesfehérvári III. kerületbeli tiszthelyetteseket, vitéz *Horváth József* szombathelyi III. kerületbeli alhadnagyot, *Dombi János* szombathelyi III. kerületbeli tiszthelyettest, *Szarvas Ferenc* szegedi V. kerületbeli-, *Mészáros Pál* miskolci VII. kerületbeli, *Erdői Gusztáv* kassai VIII. kerületbeli tiszthelyetteseket és *Tavas László* kassai VIII. kerületbeli szv. tiszthelyettest; várakozási illetményekkel szabadságolta 6 hó tartalmára *Nyitrai József* budapesti I. kerületbeli tiszthelyettest. **Szabályrendeletek.** Polgári hatóságok által csendőrök ellen hozott ítéletek bevezetése a büntetési jegyzőkönyvbe. Új „Szabadságolási igazolvány” rend-

SOK SZÁZ MEGELÉGEDETT GÉPTULAJDONOS IGAZOLJÁ,
HOGY A

Méray-Puch 200-^{AS}

í t y p u s ú m o t o r k e r é k p á r o k

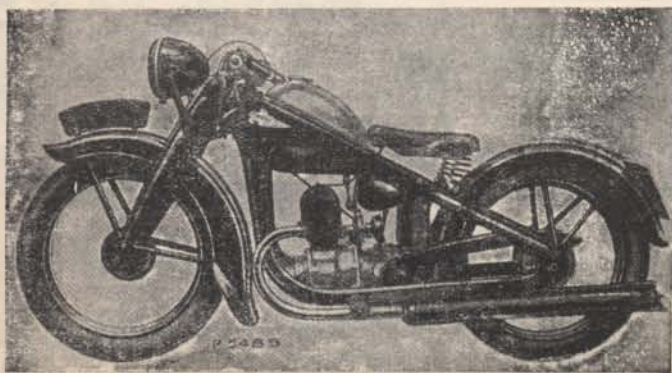
minden igényt kielégítenek, üzembiztosak, strapabíróak, könnyen kezelhetőek és üzembentartásuk minimális költséget okoz.

1939 évi modellek ára is P. 980.—

Kívánságra igen kedvező fizetési feltételek!

FEBRUÁR HÓ 13-ÁN A BUDAPESTI CSENDŐRLAKTANYÁBAN A CSENDŐRSÉGNEK HIVATALOSAN BEMUTATVA ÉS VÁSÁRLÁSRA ENGEDÉLYEZVE.

**STEYR-DAIMLER-PUCHMŰVEK
MAGYAR KERESKEDELMI R.-T.
BUDAPEST, VI., LEHEL-UTCA 25. SZAM.**

szerezése az ideiglenesen szabadságot csendőrlégénység részére. A m. kir. honvédséghez besorozottak tényleges katonai szolgálatának elhalasztására vonatkozó irányelvek. Rákóczi-indulónak Himnusz utáni játzsása és éneklése, magatartás ezalatt. Szervezeti táblázat és elhelyezési kimutatás helyesbítése.

„Daloljatok honvédek!” című magyar katonanóta gyűjtemény jelent meg a Vitézi Rend Zrínyi Csoportjának kiadásában. A régi és a mai katonaelet 104 legszebb, válogatott dalát tartalmazza a könyv, amelynek ára 1,50 P. Megrendelhető a kiadónál, Budapest, VIII., Üllői-út 8. A könyv árát a 43.926. sz. csekkzámlán kell befizetni.

Dieséreték. A budapesti I. kerület parancsnoka *dieserő okirattal* látta el *Csák Béla* őrmestert, mert 11 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt mindig, de különösen az utóbbi időben, mint járőrvezető a közbiztonsági szolgálatot igen nagy buzgalommal és eredményesen látta el; *Gulyás István* tiszthelyettes, mert hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt szolgálatát mindenkor nagy buzgalommal látta el s mint őrsparancsnokhelyettes alárendeltjeit példaadásával igen jól befolyásolta és nevelte; *Kozma István* II. törzsőrmestert, hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt, de különösen járőrvezetői minőségben több éven keresztül teljesített hasznos szolgálatait, valamint példás magaviseletért; *nyilvánosan megdicsérte Huszár Dénes* csendőrt, mert a közbiztonsági szolgálat terén, mint járőrtárs, az utóbbi időben pedig mint járőrvezető szolgálatát igen nagy szorgalommal és eredményesen látta el; *Barta András* csendőrt, mert csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálatot igen nagy buzgalommal és eredményesen látta el; *Csatári Bertalan* törzsőrmestert, hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt általában, de különösen az utóbbi években, mint járőrvezető a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett hasznos szolgálatait, valamint példás magaviseletéért; *Kiss János* csendőrt, csendőrségi szolgálati ideje alatt mint járőrtárs, az utóbbi időben pedig mint járőrvezető a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett hasznos szolgálatait, valamint példás magaviseletéért.

Pótbentulások Hévízre. A m. kir. honvédelmi miniszter úr a folyó évi III. gyógyidőszakra a hévízszentandrási csendőrségi gyógyházba a következőket utalta be: özv. nemes *Incze Istvánné* honvéd alezredes özvegyét és *Major Gizella* ny. tiszthelyettes leányát.

Ismeretlen szélhámós — Pápa Ferenc csendőrtörzsőrmester álnév alatt — garázdálkodik lapunk hirdetőinél a fővárosban és a vidéken is. Részletre vásárol, de nem fizet. Az ismeretlen Vas Endre, Takács János és Kardos Béla álneveket is használja. Igazolványa van, — bizonyára hamis — de nem a csendőrségi azonossági

igazolvány. Kérjük bajtársainkat, hogy felbukkanását kísérjék figyelemmel, illetve igyekezzenek az ismeretlen kézrekeríteni. Személyleírást — sajnos — nem kaptunk károsult hirdetőinktől, mert egyiknek sem jutott eszébe, hogy a ruhánkat viselő bárkit azzal a gondlattal nézzenek: szélhámós, csaló-e az? Eppen ezért érdeklünk az ismeretlen mielőbb kézrekeríteni. Azt, aki nyomra vezet, vagy elfogja a csalót, a *Csendőrségi Lapok* jutalomban részesíti.

A Horthy Miklós Nemzeti Alap támogatásával szerkesztett Magyar Szárnyak repülésügyi folyóirat júliusi száma most jelent meg. A lap főszerkesztője, *Jánosy István* részletesen gazdag képanyaggal és tanulságos útleírással számol be az első római repülő világtalálkozóról. A repülés irányításáról vitéz *Pottyondy Gusztáv* repülőfőhadnagy írt igen élvezetes és könnyen érthető cikket, míg vitéz *Hefty Frigyes* háborús élményeit eleveníti fel. Nagy érdeklődésre tarthat számot még a Condor-légióról közölt cikk és a humoros „Berrepülés” című közlemény. A katonai rovat *Nagy Béla* repülőfőhadnagy cikkén kívül több érdekes leírást tartalmaz. A sportrovatban a győri repülőnapról készült fényképek és az elmúlt hónap repülő eseményeit találja az olvasó. A műszaki rovatban *Subay József* hadmérnök-százados a repülő műszerekről írt. Az Ifjú Repülő című melléklet ezúttal is változatos és színes. A folyóirat regényét *Császár Géza* írta. A Magyar Szárnyak mindenütt kapható. Ára 50 fillér. A kiadóhivatal (Budapest, VI., Eötvös-utca 8.) mutatványszámot ingyen küld.

Eladó jó állapotban levő Remington-gyártmányú írógép. Megtekinthető a szerkesztőségben.

Csendőrségi tollforgót árusít, köt, javít Várfai (Vlahina) Mihály ny. szakaltiszt, Budapest, XIV., Ujvidék-köz 5, fsz. 2. (69-es villamossal Amerikai-útnál leszállani). *Dél József* ny. tthts, Rákosszentmihály, Matild-utca 11. sz., *Fekete Imre* ny. törzsőrmester, Uj-Hatvan, Toldi-utca 2. Árak és munkadíjak: szép, új dísztoll, válogatott tollból 10 P, szolgálati tollforgó nagyság szerint 5–6 P, régi toll átkötése 1 P, pótlással 2 P, beküldött új toll vágása és megkötése pótlás nélkül 3 P, pótlással 3 P 50 fillér. A postaköltséget a megrendelő viseli. — *Papp Ferenc* ny. törzsőrmester (Hajduböszörmény, Szilágyi Erzsébet-körút 35) kappanfarokból különleges gond-

MERCEDES ÍRÓGÉP

megbízhatósága vitán felül áll. A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételekkel.

Vezérképviselőt:

Bemutató terem:
V., Nádor-utca 15.

ÍRÓGÉP BEHOZATALI RT.
Budapest, V., Nádor-u. 24.

Katonai térképek, szolgálati könyvek

-féle könyvkereskedés
GRILL GERGELY R. Rt.-nál

BUDAPEST, V. KER. DOROTTYA-UTCA 3. SZ.

KAUFMAN A. ÉSTÁRSAI BUDAPEST, II., Margit-krt 52.

Telefon: 167-097.

Csendőrségi nyomtatványok és felszerelési cikkek nagy raktára. Árjegy éket ingyen és bérmentve küldünk. Pontos és lelkiismeretes kiszolgálásról cégünk régi jó hírneve kezkesedik.

EMERGÉ

a t ö k é l e t e s g u m i á r u k v é d j e g y e l

Magyar Ruggyantaárugyár R.T.

Küzel 50 éves gyártási tapasztalat

Felten és Guillaume

kábel-, sodrony- és sodronykötélgyár Rt.
Bowden fékpázmák és spirálisok.

Budapest, XI., Budafoki-út 60. sz.

Modern BÚTOR -házak

20 KOMBINÁLT SZOBÁK, HALÓK, EBÉDLŐK
HAVI RÉSZLETRE IS

VIII. BAROSS-UTCA 42

dal készült tollforgókat 30, 25, 20 és 15 P-ért árusít. Megtekin-
teare vetelkoteleztséggel nekül küld tollforgót, az esetleges
visszaküldés postai költségét azonban az érdeklődőknek kell
viselniük.

SZEMÉLYI HIREK.

Új őrsparancsnokok. A budapesti I. kerületben Bujdosó B.
József, Földesi Pál, Bucsi Gábor, Révész Dénes, Kőnczöl
István, Nagy György Ferenc, Doka Sándor, Magossányi Ger-
gely, Bertalan Sándor és Kovács István II. tiszthelyettes
őrsparancsnokká, — Bérczes József I., Varga Balázs és Eger-
szegi Zsigmond törzsormester v. ideiglenes őrsparancsnokká,
a miskolci VII. kerületben Ujvári Mihály tiszthelyettes őrs-
parancsnokká kinevezetett.

Házasságot kötöttek. A szegedi V. kerületben Bordás Jó-
zsef törzsormester v. Csorba Magdolna Margittal Kecskemé-
ten, Papp Tamás őrmester Bozó Etelkával Tömörkényben,
Gurmai Imre őrmester Hegedűs Margittal Kunszentmárton-
ban, Kovács Sándor III. csendőr Tepliczky Máriaival Mező-
nyáradón.

Született a budapesti I. kerületben Málnás József őrmes-
ter feleségének Ilona leánya, Munkácsi János törzsormester
feleségének János Attila fia, Horpácsi Imre törzsormester
feleségének Imre József fia, Kővári Pál törzsormester felesé-
gének Györgyike Mária leánya, Magyar József III. tisz-
thelyettes feleségének József fia, Antal János őrmester fele-
ségének László János fia, Ribáry László törzsormester fele-
ségének Zoltán László Antal fia, Endrődi Imre csendőr fele-
ségének Agnes Margit leánya, a miskolci VII. kerületben
Pocsai Elek törzsormester feleségének Elek fia.

Halálozás. Pénzes István ny. tiszthelyettes Kiskundorozs-
mán, Bácskai József ny. alhadnagy Szegeden, Király Antal
ny. tiszthelyettes Debrecenben meghalt.

Székesfehérvár:

Ha órára, ékszerre, alpakka evőkészletre
van szüksége, kérjen költségmen-
tes bemutatást. Órálmért,
ékszerelmért legmesz-
szobbmenő jóállást
vállalok.

Alapítatott:
1875.

NEUBART SÁNDOR

órás és ékszerész. Oklevéllel kitüntetett órásmester

SZÉKESFEHÉRVÁR/NÁDOR-U. 23.

Vásároljunk Székesfehérváron

a Gondúzó

bevásárlási rendszerével!

Hittelt nyújt kényelmes résztörlesztés mellett mégis készpénzre!!!
Székesfehérvár közkezdelt régi megbízható üzleteiben. — Kérjen
tájékoztatót és vásárlási igazolványt. — Díjtalanul küldi a „Gondúzó”
központi irodája, SZÉKESFEHÉRVÁR, NAGY SÁNDOR-UTCA 5.

Tetőtől-talpig felöltözhet

Knazovitzkynál,

Székesfehérvár
Telefon: 163.
Egyenruházati cikkek is nagy választékban.
Kedvező fizetési feltételek.

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bár-
kitől elfogadunk, de tizenöt gép- vagy kéziratos hasábnál
hosszabbat csak előzetes megegyezés után. A közlemények
fogalmazási átciszolásának és — ha szükséges — tartalmi
módosításának, valamint a törlés és a kiegészítés jogát fenntar-
tjuk magunknak.

A kéziratot kérjük a papírlapnak csak egyik oldalra,
lehetőleg írógéppel írni. Olvashatatlan, vagy névtelen kéz-
íráttal nem foglalkozunk. Kéziratok sorsáról szerkesztői üze-
netben adunk választ és csak akkor küldünk vissza kéziratot,
ha a szerző megcímzett és válaszbélyeggel ellátott borítékot
mellékel ahhoz. A megjelent közleményeket tiszteletdíjban
részesítjük.

Fényképfelvételek beküldése alkalmával csatolni kell a
felvétel készítőjének nyilatkozatát arról, hogy a felvételek
közléséhez — a szokásos tiszteletdíj ellenében — hozzájárul.

A megjelent közleményekre, fényképekre, rajzokra tulaj-
donjogunkat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül
nem szabad másutt közölni, sem pedig utánnyomatni.

Közlemények különnyomatait a nyomda a velünk kötött
szerződésben megjelölt árszabás szerint köteles elkészíteni.

Minden hozzánk intézett levélre a szerkesztői üzenetekben
válaszolunk, jelige alatt. Jeligéül legcélszerűbb kisebb hely-
ség nevét, vagy öljegyű számot választani. Aki jeligét nem
jelöl meg, annak neve kezdőbetűi és állomáshelye megjelölése
alatt válaszolunk.

Magánlevelet nem írunk, akkor sem, ha a beküldő válasz-
bélyeget mellékel.

Közérdekű kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem
a Csendőrléxikon rovatban felelünk.

Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell

Debrecen:

MEGBIZHATÓ! KÉNYELMES! ELŐNYÖS

„TAKARÉKOSSÁG”
R.-T. DEBRECEN

BEVÁSÁRLÁSI RENDSZERE

124 üzletben nyújt vásárlási lehetőséget.
1 helyen jeleni fizetési kötelezettséget, a
havonta megújuló továbbvásárlás jogával!

FELVILÁGOSÍTÁST, VÁSÁR-
LÁSI UTALVÁNYOKAT KÉSZ-
SÉGGEL NYUJT A KÖZPONTI IRODA DEBRECEN, DEÁK FERENC-U. 6.

Kerékpárok, Rádió, Csillárok, mindenajta
megbízható beszerzési helye lypusban
alkatrészek

Nánássy Lajos rádió és villamosági vállalata
Debrecen, Ferenc József-u. 85.

Könyvített fizetési feltételek

írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Hozzánk intézett levelet szolgálati útra nem terelünk és azok tartalma, vagy beküldőinek kiléte felől senkinek sem adunk felvilágosítást.

Előfizetést csak a csendőrség nyugállományú tagjaitól, továbbá a honvédség és a m. kir. rendőrség, a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, mástól nem. Legkisebb előfizetési idő: félév.

A pénzküldeményeket kérjük a Csendőrségi Lapok 25.342. számú postatakarékpénztári csekk számlájára befizetni.

Házasság. 1. A hirdetést mi is olvastuk, eljuttatták hozzá, nem is egy példányban, bajtársaink. Mit mond a hirdetés? A következőket:

Harmínkétéves, kinevezett, nyugdíjképes állású csendőrtörzsrőmester vagyok, némi ingattal. Állásomul fogva csakis jócsaládból való, feltétlen tisztamultú leányt vehetek feleségül, hozománykérdés teljesen másodrendű, anyagi függetlenséggel rendelkezem. Hozámvaló, szerény, házias, csinos leány levelet főkiadóba kérem „Egymásért éljünk” jelígre.

Ez a szöveg. A háttér? Az, hogy a hirdető nem talált a maga környezetében magához illő leányt, leendő feleséget. Nem talált sem családjá, rokonsága környezetében, sem ott, ahol szolgál. Miért nem? Nem tudjuk, de nem hisszük, hogy azért nem, mert nagy igényei lennének, hiszen a hirdetés szerint többet nem kíván, mint amennyit minden csendőr megkívánhat. Hogy ilyen nincs a hirdető környezetében, az alig lehetséges. Nem kell tehát az okot kutatni, inkább arra gondoljon, jó lesz-e az így elindított ismerkedés és azután a házasság? Lehet, hogy szerencsés ember a hirdető s boldogságát megtalálja így is. Jönnek az ajánlkozók levelei — kilószámra. Lehet olvasni, válogatni. A válogatás mi alapon történik? A levélben írtak alapján, természetesen. Kérdjük: hány olyan ajánlkozó lesz, aki leírja azt is, hogy milyen természete van s hogyan gondolkodik erről, arról, azaz mindarról, ami a közös éles, közös munka, gond, szeretet, stb. stb.-hez kell, hogy két ember élete lehető legösszhangzóbb legyen?

Ilyen levél alig lesz. A hirdető tehát *találomra* válaszol. Egynek-e vagy többnek, nem tudjuk, az azonban biztos, hogy mindegyiknek vaktában ír. A válaszoló már többet tud. Azt feltétlenül, hogy egy csendőrtörzsrőmester feleségének lenni nem épen rossz dolog. Válaszol tehát, indíttatva e vezérgondolattól és szépeket ír. A viszontválasz — kedveshangú és a leány újabb levele még kedvesebb. Egyszer aztán eljön a bemutatkozás. A leány feltétlenül többet igyekszik mutatni, érdeke. Tehát magaviselete aligha őszinte. Így kezdődik a „szerelem“!

Egymástól távol, egymást nem látva és meg sem ismerhetve tart az ismeretség. Ha a hirdetőnek csak asszony kell a házhoz — rendbenlevőnek látszik az út és mód, ha ellenben élettársra vágyik, amire a csendőrnök igazán szüksége van — akkor tönkretelheti ez a kísérlet egész életét. Nem ismerni a másikat többé-kevésbé, mielőtt összekötné vele a sorsát.

M i s k o l c:

Az összes rendszerű új és újjáépített

IRÓGÉPEK
Állandóan raktáron

A m. kir. csendőrség szállítója
KEDVEZŐ RÉSZLET FIZETÉS

KERTÉSZ IMRE
TURUL IRÓGÉPVÁLLALATA
MISKOLC, Széchenyi-u. 56.

Órák arany, ezüst, ékszerek, ajándéktárgyak
szükségletünket szerezzük be,
NAGY ALBERT óras és ékszerész
Miskolc, Zsolcai-Kapu
Kedvező fizetési feltételek!

könnyelműség. A megbánás mindig elkésett dolog. Magától értetődik, hogy mindennek az ellenkezője is lehetséges. A sorsjeggyel is úgy van az ember, egyszer megnyerheti a főnyereményt. De esetlegességre építeni egy életet?! Ezért nem vagyunk barátai a hirdetés útján szerzett ismeretségeknek és házasságkötéseknek. A hirdető szerint a hozománykérdés teljesen másodrendű kérdés, van tehát annyija, amennyit az előírás megkíván. A többi feltétel: házias, szolid, tisztamultú stb. mind nincs meg azok között a leányok között, ahol a csendőr szolgál? Furcsa község lehet az... 2. A Károly-csapattervezet a visszakerült területek is megkapják, miért ne? 3. Kérje az áthelyezését Kárpátaljára, az ottani erősebb levegő a vérszegénységre jó hatással van. 4. Olvassa el a folyó 6. és 13. lexikonválaszunkat.

Igazságos. Megfelelő hiteles adatok nélkül nem mondható meg, hogy mennyi a nyugdíjba beszámítható ideje, nyugdíja és a lakáspénze. Ezt rendezni fogják. Sérülési pótdíjra nem lesz igénye, de kedvezményes nyugdíjat kaphat. Felesége után kap családi pótlékot, feltéve, hogy együtt él vele s hogy nincs feleségének olyan keresete, jövedelme vagy egyéb járandósága, mely a családi pótlék összegét — havi 11 pengőt — eléri. A községi előjárásnál megtudja, hogy milyen módon igazolhatják a visszacsatolt területen lakók a Károly-csapattervezet és a sebesülési éremre való jogukat. Ez hivatalos lapon megjelent. Az előjárásnál érdeklődjék afelől is, hogy miért nem kapott mult év december hóban nyugdíjat. Műlábkészítésre vagy javításra kérhet támogatást a Belügy-miniszter úrtól. A visszacsatolt területek nyugdíjasainak orvosi kezelését és gyógyszerrel való ellátását éppúgy biztosítják, mint az anyaországbeliekét. Ez is most van folyamatban. Levelet nem írunk. A 20 filléres bélyeget lapunk javára bevételteztük.

Duna. 1. A legközelebbi szárnyparancsnoki szemle alkalomával jelentse. 2. Vezénylési pótdíj csak abban az esetben illetékes, ha a 12 órai szolgálatot egyfolytában, megszakítás nélkül teljesíti órálomáson kívül. Onnél nem így volt, tehát nem illetékes. 3. Magasabb fizetési fokozatba véglegesítése után 2 év múlva kerül.

Sport. A tanfolyam előreláthatólag januárban kezdődik. 28 éven aluli, nőtlen, teljesen egészséges hivatásos honvédtisztok jelentkezhetnek. Beadhatja ugyan kérvényét szolgálati úton a Honvédelmi miniszter úrhoz, de nem hisszük, hogy felvegyék.

K a s s a:

ALAPÍTVÁ 1886.

WILNROTTER
FŐ-UTCA 12.

ÓRA-ÉKSZER Kassa legrégebbi szaküzlete.

„ELKA” lakberendezési vállalat,
KASSA, FŐ-UTCA 94. JÓ MINŐSÉGŰ BÚTOROK SZOLID
ÁRAK MELLETT RÉSZLETRE IS.
Raktáron állandóan 30 berendezett szoba.

A Felvidék legnagyobb és
legolcsóbb cipő és harisnya
beszerzési forrása

CIKTA
KASSA, Fő-utca 33.

Lábapolási osztály, harisnyajavítás, cipőjavítás

Arad. A honvédelemről szóló 1939. évi II. törvények 31. §. szerint a besorozott a csendőrséghez is kérheti beosztását. Ezeknek 5%-a karpaszományos is lehet, akik azonban a szolgálati idő letelte után éppúgy tartalékkállományba kerülnek, mint a honvédségnél. A csendőrtisztikar kiegészítése a Ludovika Akadémiából történik. Ettől eltérő esetleges felvételekre pályázatot hirdetnek, amit a Cs. K.-ben mindig közzétesznek.

Z. J., Ungvár. Dr. Pajor Aladár emléklapos főhadnagy címe: Bugyi, Pest megye. Madarász György volt százados címét nem sikerült megállapítani.

P. J., Pécs. Használja minél tovább, jó egészséggel.

Tihany. A budakeszi honv. és közs. József főherceg tüdőszanatóriumba tüdőbetegeket vesznek fel. Családtagok felvételét közvetlenül az illetékes hadtestparancsnokságtól kell írásban kérni s a kérvényhez orvosi bizonyítványt csatolni. A felvétel 1 hónapra szól, súlyos esetekben meghosszabbíthatják. A vasúti viteldíjat fel lehet számítani.

Kassa. Szitányi (azelőtt Schillinger) Vilmos százados címe: Budapest, Honvédelmi minisztérium 19. osztály.

Mencsur. „Volosin: Kisorosz (ruszin) nyelvtan”-át 3 pengőért megrendelheti az alábbi cím alatt: „Keresztény Sajtó” lap- és könyvterjesztő vállalat, Ungvár Kazinczy-u. 6.

Góbé. Szolgálatban télen gyapjúval bélelt barna juhbőr-kesztyűt, nyáron pedig kötött tábori barna kesztyűt kell viselni. Az előzőleg rendszeresítve volt kötött tábori barna téli kesztyű 1940. III. 31-ig kihordható. Ezt mondja az „Öltözeti táblázat” IV. és V. fejezete. Ennélfogva szolgálatban nyáron barna juhbőr-kesztyű nem viselhető, csak szolgálaton kívül. Kiténik ez az „Öltözeti táblázat” III. fejezetéből.

Munkácsi vár. Miután már elnyert egy állást, az 1931. évi III. t.-c. 4. §-a alapján nem kaphat más (B.- vagy C.-min-tájú) igazolványt, ha meg is szerzi a másfajtajú igazolványok egyik feltételéül megjelölt iskolai végzettségét. Azt mondja a törvény: Ha az érdekeltek a tisztviselői, kezelői (üzemi segédtszti) állásokra való alkalmasságot a 4. §. második bekezdésének 1. pontjában meghatározott igazolvánnyal történt ellátás után, de még valamely fenntartott állás elnyerése előtt szerzik meg vagy igazolják, kérelmükre megkapják az ily állásokra is jogosító igazolványt, azonban csak akkor... Ön az állás elnyerése után gondolta az újabb igazolványt, amint olvashatja, nem lehetséges. Ha ott hagyná ezt az állást, a törvény 16. §-a értelmében azt önkéntes lemondásnak tekintené s azzal kizárná magát az igazolvány megszerzésének lehetőségétől. A nyugdíját a 7000/M. E. 1925. sz. rendelet 109. pontjának 2. bekezdése értelmében fogják megállapítani akkor, ha mai állásából is nyugállományba megy. Miután nem írta meg, hogy a csendőrségtől milyen rendfokozattal ment nyugállományba, még csak számvetést sem tudunk csinálni.

Gyulai örsöt kérjük, közölje Petrovácz István ny. törzs-örmmesterrel, hogy 1931-ben nősülvén, a polgári nyugdíjtörvény szerint elhalálozása esetén feleségének nincs igénye

nyugellátásra. 20 filléres bélyegét a lap javára felszámítottuk, levélben ugyanis senkinek sem válaszolunk.

Kassa. Bertóty Elek honvéd nyugdíjas lakcíme: Budapest, I., Ferry Oszkár-utca 48/b., I. em.

Családi pótlék. Február 1-én született fia után családi pótlékot kapott, ezzel jogot szerzett a több családi pótlék alapján számítható magasabb lakáspénzre. Kérje. Az — szerintünk — nem számít, hogy még aznap meghalt a fia. A levélben hivatkozott rendelet az alapja igényének.

Losone. Az újonnan rendszeresített szabadságolási igazolványokat minden legénységi állományú egyén használhatja ezidőszert. Értesülésünk szerint közeli olyan rendezés várható, hogy azt csak a kedvezményes vasútijegy váltására jogosító arképes igazolvánnyal nem rendelkező próba-csendőrök és csendőrök használják.

Balaton thts., Szeged. Sem a törzsgazdasági, sem az osztálygazdasági hivatal nem vette fel azok névsorába, akikről a f. évi 13. sz. Cs. K.-ban közzétett 80.967/eln. 20.—1939. sz. H. M. rendelet alapján névjegyzéket kellett beküldeni. Érdeklődjék az illetményét folyósító gh.-nál, hogy miért hagyták ki. A kért folyó évi számokat kivételesen — mivel oly hosszú ideig előfizetünk volt és mert azokból éppen van tartalék példányunk — elküldtük.

Fűtőház. Önnek van igaz. Amint a f. évi 13. sz. Cs. K.-ben közölt 80.967/eln. 20.—1939. sz. H. M. rendelethől is következik, a *Változási kimutatásba nem kell felvenni azokat, akiket áthelyeztek bárhova is a csendőrségen belül.* Az ilyen változás *címváltozásnak* tekintendő s azt *mindenki maga köteles* bejelenteni. Éppen az volt a cél, hogy a gazdasági hivatalok mentesüljenek a címváltozások nyilvántartásával és bejelentésével járó munkától.

Németh Sándor II. törzsörmmester, Beregsárrét. Írja meg azt is, hogy honnan helyezték át, mert csak úgy tudjuk lapját új örsére küldeni. Aki nem írja meg régi címét is, annak nem vehetjük figyelembe címváltozási bejelentését.

V. F. törm., Dorog. A július 1. utáni időre beküldött előfizetési díjakat már visszautaltuk. Valószínű meg is kapta már. Üdvözet.

K. T. prb. cső., Tevel. Július—december hóra a havi 80 fillért, összesen 4 P 80 fillért kiutaltuk. Eddig bizonyára megkapta.

Morocztető. A 19.043/eln. 5.—1921. számú rendelet 15. pontja szerint alhadnagyok és kinevezett tiszthelyettes szakaszparancsnokok viselhetek vállszijas bőrvet. Esőköpeny viseléséről nem tudunk.

H. I. Az igényjogosultsági — 1931. évi III. — törvényt az 1931. évi Csendőrségi Közlönyben találja. Mi szintén 1931-ben írtunk róla a Csendőrségi Lapokban.

S. S., Poroszló. Türelmet kérünk, utánajárunk.

Szirák. Előbbi üzenetünk Önnek is szól.

Szolnok:

KERÉKPÁR-, motorkerékpár alkatrészek. IRÓGÉP, bármily rendszerű. VARRÓGÉP-szükségletünket szerezük be

KÁPLÁR JÓZSEF SZOLNOK,
szaküzletében Baross-u. 31.

A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételek!

Kényelmes részletfizetésre vásárolhatunk mindent 65 üzletben

„TAKARÉKOSSÁGRA”

SZOLNOKON

Közp. Iroda, Kossuth-tér 3.

A mindig üzletes kávésital!

M. Csernye. Sajnos, múlt év december 31-e után már nem lehet kérni, szerintünk jó volna azért a községi elöljáróság előtt a két bajtárstól előírt nyilatkozatot kérni s azt megőrizni.

Kutas. Mi is azt a választ kaptuk: türelem. A Hadilevel-tárban ezerszámra van az ilyen ügy s az a bécsi levéltártól kéri az adatokat, ahol természetesen még több ügyet keresnek.

KÉZIRATOK, FÉNYKÉPEK,

Fényképpályázatunk állandó!

Fényképpályázatunk május és június havi jutalmazottjai: Ötvös György őrmester (Alsóhunkóc) és Miglécz Béla csendőr (Volócz). Emléktárggyal visonzozuk Lengyel László főhadnagy szíves készségét, mellyel pályázatunk anyagához hozzájárult.

Királyi vár. Jó, közöljük.

Dr. B. B. Nyomdában van, kis türelmet kérünk.

Ungvár. A színszűrő legyen anyagában is zöld, ne csupán zöld réteggel bevont fehér üveg. Más a hatás. Erős napfényenél különösen szép felvételeket készíthet, mélyebbek az árnyalatok. Az éles beállítás, természetes első feltétel. Nem szabad elhamarkodni a felvételt! Köszönjük s ha a sok próbálgatásnak mégis csak lesz eredménye, mi örülünk annak legőszintebben. Üdvözlöt.

Galyatető, Erdély. A gondolatot ébren kell tartani, azzal a mult evekben mar foglalkozott vitéz Thassy-Plavenszky őrnagy, aki cikkében nagyban vázolta a síjárörök munkáját. Ott, a hegyek között van alkalom a megoldás részleteit is kidolgozni. Téves az a felfogás, hogy ha Erdélyben meg voltunk síjárörök nélkül, meg leszünk Kárpátalján is. Kérjük a folytatást. A másik dologra csak annyit jegyzünk meg: aki az asszonnyal vitába száll, vessen önmagára...

Arad. Kimondottan szépirodalmi lap igényeit szolgálja, a mi célkitűzéseinknek a magyar írók teljes mértékben megfelelnek.

Belsősomogy. Őszinte sajnálattal értesítjük, hogy kéziratát közbejött akadályok miatt nem közölhetjük.

19104. Nagyon beállított kép. A multkori igen jó volt, olyanokat kérünk.

Baleset. Nagyon jóízű, közölni fogjuk. Máskor is keresen fel.

Sasad. Érdekes esetét közöljük. Türelmet kérünk.

19038. Régen olvastuk, éppen vártuk, de nem ezzel. A név-magyarosítást úgyszólván elvégzik, a fajszeretettel nem oktatják az iskolákban? Ugye, hogy igen. Kell-e akkor még ez is? Ezt elolvassák s talán elfelejtik. Az oktatást naponta kapják, igaz? Vesszük észre, hogy ott olvassák a lapot, igen sokan pályáznak, írnak. Ezt Önnek is tulajdonítjuk s így kell végezni a köteleességet, igen! Másról kérünk cikket.

FÉNYKÉPEZŐ GÉPEK

ÉS KELLÉKEK
SAKÁLGÉZA
SAKÜZLETÉBEN
V. DOROTTYA UTCA 11.

Kisörssy Aladár

VARTA accumulatorok autóhoz, rádióhoz.
PERTRIX szárazelemek I e r a k a t a.
BOSCH autóvillamos berendezések javítása.

BUDAPEST, IX., Lónyay-utca 7.

Vak Miska meg a többiek.

Írta: CSURKA PÉTER.

— Regény. —

(24)

Elöl ment Vak Miska, utána maga Laji bátyám, vállán ásóval és lapáttal. Mihály bácsi meg-megfordult, mondani akart valamit, de nem engedte szóhoz jutni, megállani, mindig megbillentette, hogy csaknem az orrára bukott Vak Miska.

— Jaj, jaj, jaj, mér születtem én erre a világra!!

— Kár is vót bizony, de ne jajgasson!

— Legalább a pájinkát hoztuk volna el, csúf idő van! Megfagyok én ebbe a cefet időbe pájinka nélkül!

— Ne ugasson mán kend!... Felveri a kutyákat!

És ugattuk már a környékbeli kutyák, míg végre Vak Miska befogta a száját és csendben kiballagtak a faluból és a gát tetején mentek az iharerdő felé, sűrű, szemtelő esőben, fákat esőváló szélben, szurok sötétben. Vak Miska vezetett, zurkuréli, zirkiző.

— Most itt állunk a telep közepén, innen irányozza magát Mihály bátyám!... Vagy, vagy!... Én már nem várok Árgirusra, megoszt vagy hazudott kend, vagy igazat mindott!...

— Hazudtam! — felelt Vak Miska rekedten.

— Deiszen széjjelhasítom evvel az ásóval a fejt!

— Jó, hát akkor nem hazudtam, na!

— Ez már más beszéd!... Akkor hát hol a tetthely!

Vak Miska megindult kényszeredetten, Laji bátyám követte. A vén Miska ide-oda csoszogott cikk-cakkosan a telken, egyszercsak megállt, topogott a földön vén lábaival.

— Itt lesz!... Itt van!... — nyögdécselte. — Itt áss! De nagyon mélyen le kell ám ásni!... Nem leszel evvel készen fiam két hétig se!

Erre Laji bátyám kiadta a parancsot, hogy menjenek vissza a faluba és reggel felpakolva mindenféle élelmiszerral,

ZÜNDAPP

motorkerékpárok

világmárka!

Olcsó, gyors és megbízható!

VEZÉRKÉPVISELET:

VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 60.

visszajönnek a telekre, kis sárházat húznak fel a nagyjegyenyefa tövében, ki nem moccanak addig a telekről, míg a kínos napvilágra nem kerül. Mihály bácsi se megy koldulni, hanem itt tartja az orrát, hiszen neki is érdeke!

Belevágta Laji bátyám az ásót a földbe és azt mondta, hogy na, mehetünk Mihály bátyám.

— Hiinye ajjöríkóját annak a bolond fejednek!... Hinyje, de megjártam jóságos Atyaisten!

— Mit mond kend?

— Semmit, semmit, semmit! — nyögött Vak Miska, — Csak azt mondom, hogy öreg ember vagyok én mán nagyon, nem lehet engem kihúzni a vackomból, ahun megszoktam mán!... Megadtam a címet, csináld magad!... Nincs nekem eröm mán a földhő!

— Nem is azt akarom én, hogy ásson Mihály bátyám, hanem, hogy főzzön ételt!... De hébe-korba lapáttal mégis csak tud dolgozni!... Az én apám, nyugodjon, kileneven éves volt mikor meghalt, de még az utolsó évben is kapált... Kend meg úr vót világeletibe, sohse dolgozott, felgyült az erő!

Vak Miska nem mert szólni semmit, csak esendesen jajjongott és mentek vissza a falu felé.

— Hány éves Mihály bátyám? — kérdezte maga Laji bátyám.

— Százhatvan! ... Hogy sülyedj el! — röhögött sírósan Vak Mihály.

— Na, akkor nem kell ázni kendnek! — nevetett maga is Laji bátyám.

Egy nap alatt csinálták meg a kunyhót a telken, de nem sárból, mint ahogy azt először eltervelte Laji bátyám, hanem fűszlavesszéből, mely áldott fá bőven hajlott a folyó mindket partjára. (Hiszen híres kosárfonóiskola volt községünkben, mely szintén onnan táplálkozott.)

A következő napokban aztán neki kezdett Laji bátyám ázni. Vak Miska mint láncravert kutya szűkült a kunyhóban, gonosz gondolatok esavárogtak a fejében, hogy például jó volna egy kis mérget keverni a pergelt levesbe, krumpli levesbe, meg a többi levesbe, miket kotyvasztott naponta. De mégsem vetemedett erre. Megadta magát sorsának. Maga pedig Laji bátyám úgy dolgozott és olyan erős volt, mint egy igásló, éjjel-nappal ásott, hányta a földet.

Valami öt méter mélyen járt már, mikor megakadt az ásó. Egy hosszú, görbe kardot vett ki kend a földből. Óvatosan letisztította a földet róla és látta, hogy a tok csillogó kövekkel van kirakva. Piros, zöld, sárga, kék kövek voltak ezek és ahogy a kabátja ujjával tisztítani, fényesíteni kezdte, úgy ragyogtak, mint a tükör, a fehér kövek valóságilag világitottak a sötét gödörben.

— Nagy Eg! — döbönt meg Laji bátyám. — Kezdődik a csoda! Nagyszemű kövek, sűrűn ráötözve a kardra és maga a kard nyomhat vagy hat kilót! És tovább dörzsölte a kabátja ujjával, sárga fém csillant meg az évszázados lerakódás alól és könnyen megállapíthatta Laji bátyám, hogy a tok és a kard, amit még nem tudott kihúzni a hüvelyéből, színaranyból van...

— Mihály bátyám, Mihály bátyám! Jöjjön csak hamar!...

Vak Miska éppen a kunyhó előtt ült, felütötte a fejét. A hang mélyről jött, különösen hangzott. Vak Miska forgatta a nyakát jobbra, balra s minthogy Laji bátyám nem kiáltott többet, nem mozdult, hanem tovább törte a fejét, hogy kelene szabadulni kendtől, a törvényről, a mesétől, mindentől, ami utolsó hónapjait megkeserítette.

Laji bátyám pedig örömtől ittasan állt lent, újra emelte az ásót, hogy gyengéden tovább ás, de akkor különös dolgot vett észre. Már térdig állt a vízben. A víz meleg volt és szemlátomást emelkedett, forrt alatta. Ami aztán történt, arra már kend nem emlékszik, azt már Vak Miska látta és hallotta.

Hallotta pedig:

hogy alatta és a telken mélyhangú bűgás támad, morajlik, bömböl, zúg valami a föld alatt, vagy fölött, ezt az első pilanatban nem tudta megállapítani, de nyikorgott minden tompa bűgással. Megrezgett a föld és amint ijedten feltápáskodott, látta, hogy a nagyjegyenyefa is megtántorog, Borosgyán felé hajlik, a telek felső része szemlátomást sülyed, a part töve beszakad, óriási hasadék keletkezik, a töltés fele leválik és belezuhan a roppant hasadékba. A földalatti zúgás erősödik, bömböl, hőmpölyög lent a sátán torka és amint a gödör felé néz, hát látja, hogy gőz gomolyog fel a gödörből. És egy félperere rá iszonyú dörgéssel csap fel a víz, mint óriási henger emelkedik ki a kiásott gödör felett, a tetején fekszik Laji bátyám, úgy amint kis kaucsukgolyó a szökökút sugara végén, dobálja, játszik vele föl, le, föl, le, lökdösi, emeli, forgatja, Laji bátyám hengerbuckókat-hány a roppant víztölesér tetején; bömböl, szakad a föld köröskörül, a kör egyre nő. Vak Miskának forró iszap vág az arcába, egyszerre csuromvizes lesz, ömlik rá a magasból a forró víz, láva, kotú. Újra fülsiketítő dörgés és látja Vak Miska, hogy Laji bátyám hirtelen leválik az óriási vízhengerről és vagy öt méter magasból visszapotyan, de már akkor nem a földre, hanem a vízbe, mely már elborítottta a telket, áradt, dagadt tovább. Látja, hogy Laji bátyám nehezen feltápáskodik, elesik, újra felkel, sodorja az ár. Végül borzasztó erővel tör fel a víz, bömbölve az égig emelkedik, olyan iszonyatos dörgéssel, hogy Vak Miska már a saját hangját se hallja. Fentről is szakad a víz, átláthatatlan párával telik meg a környék, a párából fel-felvillan olykor-olykor Vak Miskának Laji bátyám küszködő alakja, amint hátrál, hátrál, elesik, feláll, küzd az árral, curukkol. Aztán elveszíti szeme elől egészen, mert már Vak Miskának is térden felül ér a forró víz és mind a ketten belevesznek a fojtó, nehéz gőzbe. Szedegeti vén csontjait, hátrál Vak Miska is, nagynehezen kibújik a kerítés alatt, menekül, a gát felé tart, követi, hengereg utána a gőz, csobog utána a víz, felülről pedig, mintha vederből öntenék, úgy szakad. A tölesér torka folyton nő, bővül a henger, víz-heggyé alakul át és lent iszonyúan morajlik a föld gyomra.

A Vashalom már egészen megtelt fojtó, kénés gőzzel és ez a nehéz gőz már behatolt a faluba is. A víz percek alatt lepte el az alacsonyabb részeket és aztán hamar elborította a mezőt és a gátak tövéen perceről-perere emelkedett. Laji bátyám a forró víztől pirosra sülve és főve szaladt már a falu felé és amint felkapaszkodott a gátra, a toronyór éppen akkor kongatta félre a harangokat és a partokra már gyülekezett a nép...

Zihálva ült le Laji bátyám a partra és már azt is láthatta, hogy kivonult az önkéntes tűzoltóság és Kocsor Gábor is kivont karddal áll a négy rendőr előtt. Tehetetlenül ugrálnak ide-oda, felváltva ordít Henc, a tűzoltóparancsnok, meg Kocsor Gábor.

(Folytatjuk.)

Pályázatmegfejtések.

I.

A cigány

minden társadalomnak nagy gondja. A bűnözés számadatait vizsgálva, meg kell állani: mi az oka, hogy az emberiség e fajtaját még mindig nem sikerült kellő korlátok közé szorítani, ránevelni a közösségekben élés kötelességére s ennek előnyeire? A 10. számunkban hirdetett pályázatunkra küldött anyag nekünk is, kik pedig eléggé megismertük már a cigányt, ad újabb és újabb megvilágítást, anyagot az ellenük folytatott küzdelmeink minél eredményesebb megvívásához. Külön megemlítjük a nyertes: Kiss Miklós tiszthelyetes munkáját, melyet közölni is fogunk. Ebből a kezdő csendőr ép úgy, mint az „öregebb rókák” — sokat tanulhat.

Vásároljunk arany-ezüst

ÓRÁT, ÉKSZERT

művészi kivitelben - éltányos áron kedvező fizetési feltételek mellett

Szakkeres pontossággal üzem.

REMES FERENC

órás és ékszerész mesternél

PÉCS, Király-utca 41.

NAGY KÁROLY és VASVÁRY MIKLÓS új és használt

Nádor-utca 30.
Tévébeszélő: 126-243.

ÍRÓGÉPEK

Kerékpárok,

lörgépek megbízható bevásárlási helye

A m. kir. csendőrség tagjainak kedvezményes fizetési feltételek.

motorkerékpárok, alkatrészek, szakszerű javítások, zománcozás.

MAYER ÉS FLECK

Szombathely, Belsikátor 3.

ÍRÓGÉP

bármily rendszerű új és újjáépített. Alkatrészek. — Speciális javítóesem. Kedvezményes fizetési feltételek. A csendőrség tagjainak árengedmény

CSLOBODA JÓZSEF és FIA, Nagykanizsa Fő-út 8. Telefon: 603.

nak. Jutalmaztuk még Sipőcz József tiszthelyettes és Tóth M. István vizsgázott tőrzsőrmester pályázatát. Kivülök értékes munkát köldtek: *Bardócz Árpád* őrm. (Hódmezővásárhely-Központ), *Bolla Mihály* törm. (Lillafüred), *Csetneki*

Tóth M. István törm. v. (Cegléd), *Valkai Sándor* eső. (Komló), *Végső Mihály* thts. (Monok).

Sorshúzás után a jutalmat: *Apostol Lajos tiszthelyettes*, *Kiss Gyula próbacsendőr* és *Nagy József I. próbacsendőr* kapták. Külön megdicsérik *Szabó Dénes csendőr* munkáját, melyet emléktárggyal jutalmaztuk s a nyertesek munkájával együtt közölni is fogunk.

Antal eső. (Dunaszerdahely), *E. Dörgö János* eső. (Bereg-szász), *Erdei István* eső. (Pilis), *Jeszenszki István* törm. (Szarvas), *Juhász Péter* törm. (Nagyszénás), *Lajkó Mátyás* eső. (Bodzásújlak), *Takács Imre III. törm. v.* (Törökszentmiklós), *Urbán László I. eső.* (Cegléd).

II.

Jelenet a örsről

c. pályázatunkra, melyet május 1-én hirdettünk, nem érkezett, mindössze félszáz munka, amit annak tulajdonítunk, hogy a szolgálat — tekintettel Kárpátaljára — a szokottnál is jobban igénybevette bajtársaink idejét. Így is igen érdekes és szép leírásokat kaptunk, köszönjük ezt a résztvevőknek, kik közül a legjobbak:

Almási István eső. (Pusztavaacs), *Apostol Lajos* thts. (Buzita), *Boda József* prb. esendőr (Lajosmizse), *Haypál Sándor* őrm. (Komló), *Hegedűs István I.* thts. (Csökmő), *Illés Mihály* törm. (Gát), *Kiss Gyula* próbacsendőr (Zalaszántó), *Nagy József I.* próbacsendőr (Abony), *Pintér Miklós* törm. (Szarvasháza), *Rácz Miklós* őrm. (Oroszka), *Szabó Dénes* eső. (Perkáta), *Széplaki László* eső. (Rohány), *Takács Imre III.* törm. v. (Törökszentmiklós),

KUTSCHER SZILVESZTER

Az „Arany kalapáczhoz”
Budapest, VII., Rákóczi-út 32. sz.

Telefon: 131-578
Lószerszámveretek, szíjgyártó, nyerges és cipész-kellékek.

BUTOR BERTALAN-né

bevásárlását bízalommal eszközölje

KERESZTÉNY BUTORSZALON-nál

BUDAPEST,
VIII., Rákóczi-út 82. I. em.

Polgári és luxus kiviteli butorok
készpénzárban - kedvező fizetési feltételekkel!

A m. kir. csendőrség tagjai kedvelt, elismert bevásárló helye

Képes árajánlatot küldünk!

Pályázatok.

I.

Beszéljen magyarul,

aki magyarnak vallja magát és ne használjon idegen szavakat. Mindenkinek tudnia kell, hogy fennmaradásunk feltétele a magyarságunk, az pedig a nyelvünk elsősorban! A magyar szókinés vetekszik nagy nemzetekével s ugyan hol van az a nemzet, mely a nyelvében — mondjuk — magyar szavakat használna unos-untalan? Mi egyenesen bűnök tartjuk az indokolatlan és veszedelmes idegen szó használatot. A csendőr, a legmagyarabb munkása nemzetünknek, különös, féltő gonddal örködjék e tekintetben is. Megrójuk tehát X.-et, aki így beszélt Y.-hoz a laktanyában:

— Ne drukkolj komám a szemléltől, nekem sincs dunsztom se a Btk.-ról. Az alhadnagy úr stichpróbákat csinál és sokat diskurál. Vége lesz annak is, cakundpak félnap, aztán mehetsz korzózni. Most meg kapcsolod be a rádiót, csak ne maceráld sokat azt a masinát és ne spekulálj vele, mert még a szpíker is frászt kap tőle!

Hát így nem szabad beszélni! Hogyan hangzott volna e beszéd helyes magyarsággal? Erre kell pályázóinknak felelni augusztus 1-ig. Csak legénységi állományúak pályázhatnak.

II.

Éjféli múlt

néhány perccel, mikor a laktanyakapun egy kerékpáros-ember zörget és jelenti, hogy a szomszédos örsöt a csöselék megtámadta s a csendőröket — mindössze hárman vannak — beszorította laktanyájába. A csendőrök már lőttek is, a támadók vadászfegyvert és bányász robbantótöltelékét használnak.

Pályázatot hirdetünk arra: ki, hogyan (elhatározás, terv, végrehajtás) felelne meg azon kötelességének, hogy a szomszédos örsöt megsegítse s helyreállítsa ott a rendet? A pályázóknak a *valóságos helyzetet* (létszám, távolság stb.) kell alapul venniük és vázlattal kell kiegészíteniük mindazt, amit leírnak. Mindenki gondoljon arra, hogy ez a pályázat egyszer esetleg valósággá válik, amikor cselekedni kell és pedig helyesen! Csak látszólag nehéz a feladat tehát és mert célját tekintve nem más, mint eddigi ilyenirányú kiképzésünk ismétlése, megfelelni rá szintén könnyű lesz. *Csak legénységi állományúaktól fogadunk el pályázatot, amelynek határideje: augusztus 15.* A három legjobb munkát jutalmazni fogjuk.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

Besenyői BEÖTHY KALMAN őrnagy.

Stádium Sajtóvállalat Részvénytársaság, Budapest, V., Honvéd-utca 10. — Felelős: Györy Aladár igazgató.

IFJ. KELELÁSZLÓ

Író-számológép javítóüzeme,
„FORTUNA” írógépek magyarországi vezérképviselete. • Budapest, VI., Hajós-u. 26/b. Távbeszélő: 117-814. • „A csendőrség tagjainak és alakulatainak 10% engedmény.”

Fényképezzen

anyaggal